

АГАТА КРИСТИ

СМЪРТ В ОБЛАЦИТЕ

Част 12 от „Еркюл Поаро“

Превод от английски: Владимир Германов, 1993

chitanka.info

На Ормънд Бийдъл

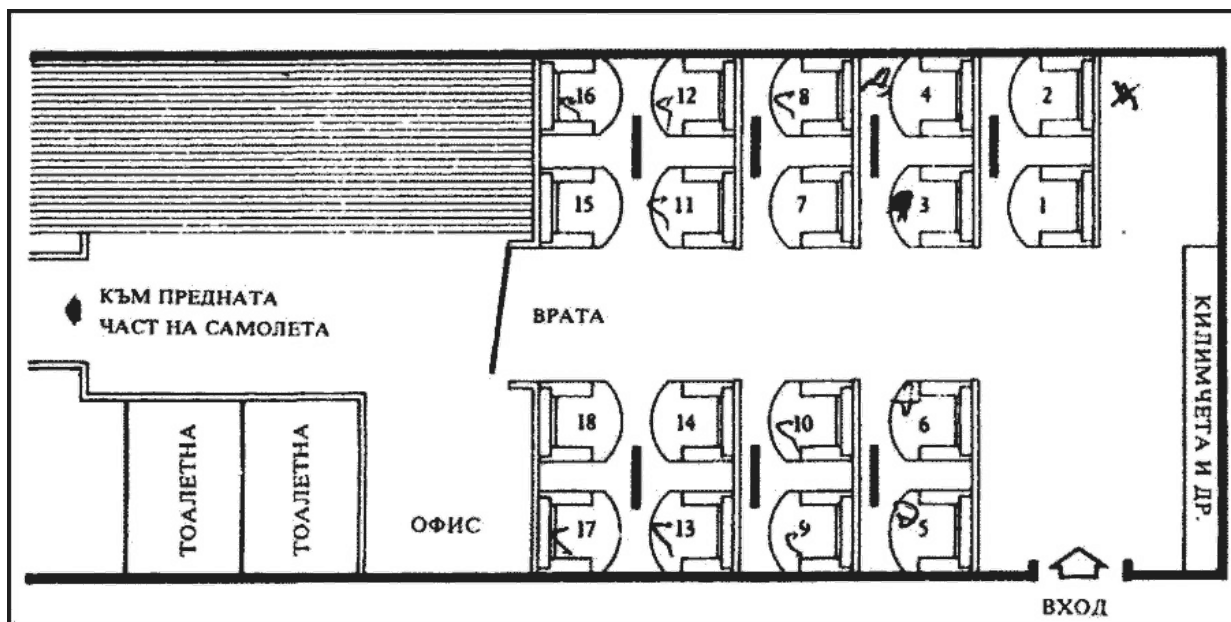
Агата Кристи е известна в целия свят като кралицата на криминалния роман. Продадени са повече от един милиард екземпляра от книгите ѝ на английски език и още един милиард в превод на 44 езика. Тя е един от най-издаваните и четени автори и само Библията и произведенията на Шекспир са продадени в по-големи количества от нейните романи. Авторка е на 78 криминални романа, 19 пиеси и 6 романа, написани под името Мери Уестмакот.

Агата Кристи е родена в Торки. Първият ѝ роман — „Загадката в Стайлз“ е написан към края на Първата световна война, в която тя участва като медицинска сестра. В него тя създава Поаро, малкия детектив белгиец с яйцевидна глава, страстен привърженик на реда, както и на „сивите клетки“, който става един от най — популярните детективи след Шерлок Холмс. Романът е публикуван през 1920 година.

След като е писала средно по една книга на година, през 1926 Агата Кристи създава своя шедьовър „Убийството на Роджър Акройд“. Това е първото ѝ произведение, публикувано от Колинс, и поставя началото на едно сътрудничество между автор и издател, което продължава 50 години и дава живот на 70 книги. „Убийството на Роджър Акройд“ е и първият роман на писателката, който е поставен в театъра със заглавието „Алиби“ и се играе с голям успех в Уест Енд.

През 1971 г. Агата Кристи получава благородническа титла. Последните ѝ два издадени романа са „Завесата: Последният случай на Поаро“ — през 1975 г., и „Прикрито убийство“ — през 1976 г., в който отново се срещаме с мис Марпъл, милата стара дама от Сейнт Мери Мийд. И двата романа имат невероятен успех. Агата Кристи пише и популярна литература, включително и една автобиография и прекрасната книга „Ела и ми кажи как живееш“, в която разказва за експедициите, на които е била със своя съпруг, археолога сър Макс Малоун.

ПЛАН НА ЗАДНАТА ЧАСТ НА „ПРОМЕТЕЙ“

План на задната част на „Прометей“

ПЪТНИЦИ:

място:

- №2 Мадам Жизел
- №4 Джеймс Райдър
- №5 Мосю Арман Дюпон
- №6 Мосю Жан Дюпон
- №8 Даниъл Кланси
- №9 Еркюл Поаро
- №10 Доктор Брайънт
- №12 Норман Гейл
- №13 Графиня Хорбъри
- №16 Джейн Грей
- №17 Виниша Кър

ГЛАВА ПЪРВА

ОТ ПАРИЖ ДО КРОЙДЪН

Септемврийското слънце прежуряше над летище Ле Бурже, докато пътниците пресичаха пистата и се качваха на авиолайнера „Прометей“, който след няколко минути щеше да излети за Кройдън.

Джейн Грей беше една от последните, които се качиха на самолета, и зае мястото си — номер 16. Някои от пътниците вече бяха преминали през централната врата покрай малкия офис и двете тоалетни и бяха влезли в предния салон. Повечето седяха на местата си. Откъм седалките от другата страна на пътеката долиташе неприятно бърборене — най-много се чуваше един доста писклив, тънък женски глас. Джейн присви леко устни. Толкова добре познаваше този тип женски гласове!

— Мила моя... Изумително... Но... нямам представа... Къде каза, че си била?... Жуан ле Пин? О, да! Не, в Ле Пине... Да, същите познати физиономии... Но разбира се, че трябва да седнем заедно! О! Не можем ли?... Кой?... О, да, разбирам...

И след това мъжки глас — учтив, с чуждестранен акцент:

— С най-голямо удоволствие, мадам.

Джейн погледна крадешком с ъгълчето на окото си.

Дребен възрастен човек с големи мустаци и яйцевидна глава услужливо се преместваше заедно с нещата си от мястото, което се намираще точно срещу това на Джейн от другата страна на пътеката.

Тя се обърна леко и погледна двете жени, чиято случайна среща бе предизвикала тази любезна реакция на непознатия. Споменаването на Ле Пине бе събудило любопитството ѝ, защото тя също се връщаше от там.

Спомняше си едната от жените много добре, помнеше къде я бе видяла за последен път — край масата за бакара, където тя нервно свиваше и отпускате малките си ръце и бялото ѝ, дискретно гримирано лице, напомнящо дрезденски порцелан, ту почервявяваше, ту пребледняваше. Помисли си, че с малко усилие дори би могла да си

спомни и името ѝ. Една приятелка го беше споменала... Беше казала: „Тя е графиня... Но не истинска... Преди това е била някаква танцьорка...“ С дълбоко презрение в гласа. Каза го Мейси — първокласната масажистка, която умееше да „сваля“ излишни тлъстини.

„Другата е «истинска» — помисли си Джейн мимоходом. — С конско лице, чиста аристократка.“ И мигом забрави двете жени от другата страна на пътеката, насочвайки вниманието си към гледката, която се разкриваше пред нея през прозореца. Наоколо имаше най-различни други машини. Една от тях приличаше на голяма метална стеножка.

Единствената посока, в която тя упорито не искаше да погледне, беше право напред, към седалката срещу нея, където седеше един млад мъж.

Беше с доста крециящ лилаво-син пуловер. Над пуловера Джейн твърдо бе решила да не поглежда. Ако го направеше, би могла да срещне погледа му, а тя никога не би направила подобно нещо!

Механиците извикаха нещо на френски, моторите изреваха, затихнаха, после пак изреваха, някой изтегли металните подпори от колелата и самолетът потегли.

Джейн стаи дъх. Щеше да лети едва за втори път. Все още беше способна да изпита вълнение. Струваше ѝ се... наистина ѝ се струваше, че ще се блъснат в онова нещо там... в оградата... но не, вече се бяха издигнали... нагоре, нагоре... остър завой... ето го отдолу летището...

Обедният полет за Кройдън беше започнал. В самолета имаше двадесет и един пътници — десет в предния салон и единадесет в задния. Екипажът се състоеше от двамата пилоти и двамата стюарди. Шумът от моторите се чуваше приглушено. Нямаше нужда да си слагаш памук в ушите. Въпреки това шумът беше достатъчен, за да не предразполага към разговори, а към размисъл.

Докато самолетът с рев летеше над Франция и приближаваше Ламанша, пътниците в задния салон се отдадоха на мислите си.

Джейн Грей си мислеше: „Няма да го погледна... Няма... По-добре е да не го гледам. Ще продължа да гледам през прозореца и да мисля. Трябва да мисля за нещо конкретно, така при всички случаи е

най-добре. По този начин ще запазя спокойствие. Ще започна от самото начало и ще стигна до края.“

Тя решително насочи мислите си към това, което наричаше „начало“ — покупката на лотарийния билет за конните надбягвания. Това беше малко екстравагантна, но пък вълнуваща постъпка.

Във фризьорския салон, където Джейн работеше заедно с още пет млади момичета, паднаха много одумки и смях.

— Какво ще направиш, ако спечелиш, мила?

— Знам какво да направя.

Планове, въздушни кули, какво ли още не.

Е, тя не спечели голямата награда, а сто лири.

Цели сто лири.

— Похарчи само половината, мила. Запази другата половина за черни дни. Човек никога не знае какво може да се случи.

— Ако бях на твое място щях да си купя кожено палто. От най-хубавите.

— Защо не заминеш на екскурзия с кораб? Джейн се отказа от идеята да замине на „екскурзия с кораб“ и остана вярна на първото си хрумване — да прекара една седмица в Ле Пине. Толкова много от клиентките ѝ се канеха да заминат за там или току-що се бяха върнали оттам! Докато наместваше къдриците със сръчни пръсти и езикът ѝ не спираше да изговаря машинално обикновените професионални фрази: „Да видим, кога бяхте на студено къдрене за последен път, мадам?“ „Косата ви има такъв необикновен цвят, мадам.“ „Какво чудесно лято, нали, мадам?“ Джейн си мислеше: „А защо, по дяволите, не мога аз да отида в Ле Пине?“ Е, сега беше успяла да отиде.

Дрехите не представляваха голям проблем. Както повечето лондонски момичета, които работеха на изискани места, Джейн също можеше да постигне невероятен ефект с удивително малко средства. Маникюрът, гримът и прическата ѝ бяха безупречни.

Тя замина за Ле Пине.

Нима беше възможно сега, в мислите ѝ, десетте дни, прекарани там, да се свеждат до една-единствена случка?

Случка край рулетката. Всяка вечер Джейн си позволяваше да изразходва известна сума за удоволствието от хазарта. Бе твърдо решила да не превишава тази сума. Противно на разпространеното вярване, че на начинаещите им върви, тя не бе имала никакъв късмет.

Беше четвъртата вечер и в ръката си стискаше последния чип. Дотогава бе залагала само на цвят или на някоя от дузините. Беше спечелила малко, но пък бе загубила повече. И сега чакаше с чипа в ръка.

На две от числата не бе зложил никой — пет и шест. Дали да не сложи последния си залог на някое от тях? А на кое от двете? На пет или на шест? Какво ѝ подсказваше чувството?

Пет! Сигурно щеше да се падне пет. Топчето се завъртя. Джейн протегна ръка. Шест, по-добре на шест!

Точно навреме! Тя и още един играч отсреща заложиха едновременно — тя на шест, той на пет.

— Rien ne va plus^[1] — каза крупието.

Топчето изтрака и спря.

— Le numero cinq, rouge, impair, manque^[2].

Идеше ѝ да извика от отчаяние. Крупието събра непечелившите залози и плати каквото трябваше. Мъжът срещу нея каза:

— Няма ли да приберете печалбата си?

— Печалба?

— Да.

— Но аз заложих на шест.

— Струва ми се, че грешите. Аз заложих на шест, а вие на пет.

Той ѝ се усмихна — имаше много привлекателна усмивка. Бели зъби, загоряло от слънцето лице, сини очи, къса чуплива коса.

Без да вярва на ушите си, Джейн прибра печалбата. Нима беше истина? Сама не беше много сигурна. Може би наистина беше заложила на пет? Тя изгледа недоверчиво непознатия, а той ѝ се усмихна окуражително.

— Точно така. Ако оставите нещо на масата, ще го грабне някой, който няма право на това. Това е стар трик.

После той кимна леко и се отдалечи. Това също беше много мило от негова страна. Иначе би могла да си помисли, че я е оставил да вземе печалбата му, за да намери повод да се запознае с нея. Само че той очевидно не беше от тези мъже. Беше *симпатичен*... (А сега седеше точно срещу нея.)

Всичко беше свършило — парите бяха похарчени, беше прекарала два последни (доста разочароващи) дни в Париж и се прибираще у дома със самолетния билет за връщане.

„А сега какво?“

„Стоп! — каза си тя. — Не мисли какво ще стане. Това само ще те изнерви.“

Двете жени бяха престанали да разговарят. Джейн погледна към тях. Жената с лице като дрезденски порцелан възкликна ядосано и се вгледа в счупения си нокът. След това позвъни и когато се появи стюардът, облечен в бяла престилка, му нареди:

— Моля ви, кажете на прислужничката ми да дойде при мен. В другия салон е.

— Разбира се, мадам.

Стюардът — много експедитивен и почтителен, изчезна отново. Появи се тъмнокоса млада францужойка, облечена с черна рокля. В ръцете си носеше малка чантичка.

Лейди Хорбъри й заговори на френски:

— Мадлен, донеси ми несесера.

Прислужничката тръгна по пътеката между седалките. В самия край на пътническия салон бяха струпани няколко куфара. Францужойката се върна с червена тоалетна чантичка.

Сесили Хорбъри я пое от ръцете й и й махна да си върви.

— Всичко е наред, Мадлен. Ще я задържа при себе си.

Прислужничката отново излезе. Лейди Хорбъри отвори чантичката и извади от красиво оформената й вътрешност пиличка за нокти. След това дълго и напрегнато се вира в отражението на лицето си в малко огледалце, добави тук-там пудра и оправя червилото си.

Джейн присви презрително устни. Погледът й се плъзна нататък по седалките.

Зад двете жени седеше дребният чужденец, който беше отстъпил мястото си на тази с конското лице. Плътено увит в множество ненужни шалове, той имаше вид на дълбоко заспал. Може би притеснен от погледа на Джейн, той отвори очи, погледна я за миг и отново ги затвори.

До него седеше висок сивокос мъж с властно лице. На коленете му имаше отворен калъф за флейта и той почистваше инструмента с любов и внимание. „Странно — мислеше Джейн, — никак не прилича на музикант. По-скоро на адвокат или лекар.“

Зад тези двамата седяха някакви французи — единият с брада, а другият значително по-млад. Може би негов син. Те разговаряха и

жестикулираха възбудено.

Полезрението ѝ напред, към седалките от нейната страна, закриваше мъжът с лилавосиния пуловер, този, когото поради някаква абсурдна причина тя реши да не поглежда.

„Но как е възможно да се вълнувам толкова? — мислеше Джейн ужасена. — Сякаш съм на седемнадесет!“

Норман Гейл, мъжът срещу нея, мислеше: „Помни ме много добре. Изглеждаше толкова разочарована, когато прибраха залога ѝ... Но си струваше много повече от онези пари да видя удоволствието ѝ, когато ѝ казах, че е спечелила. Направих го доста умело... Красива е, когато се усмихне... Никаква пиорея — здрави венци и чудесни зъби... Дявол да го вземе, доста се вълнувам! Успокой се, момче...“

На стюарда, който се бе навел към него с менюто, той каза:

— Ще взема студен език, благодаря.

Графиня Холбъри мислеше: „Боже мой! Какво да правя? Такава каша! Такава ужасна каша, такава невероятна каша! Виждам само един изход... Ех, да имах куража! Мога ли да го направя? Ще съумея ли да излъжа? Нервите ми са напълно разбити. От кокаина е. Защо изобщо започнах с този кокаин? Лицето ми изглежда ужасно, просто ужасно! И това, че тази лисица Виниша Кър е тук, още повече влошава положението. Винаги ме гледа сякаш съм някакъв боклук. Самата тя искаше да притежава Стивън. Но не го притежава! Това нейно продълговато лице ми лази по нервите! Като на кон! Мразя тези аристократки! Боже мой! Какво да правя? Трябва да взема решение! Старата кучка никак не се шегуваше...“

Тя започна да рови в чантата си, за да намери табакерата, след това сложи цигара в дългото цигаре. Ръцете ѝ трепереха леко.

Достопочтената Виниша Кър мислеше: „Малка противна уличница! Кабаретна актриса! Точно това е тя! Може на пръв поглед да е почтена, но си е пълна уличница! Горкият Стивън! Ако само можеше да се отърве от нея...“

На свой ред тя също затършува за табакерата си. Прие огънчето на Сесили Хорбъри.

— Извинете, уважаеми дами. Пушенето на борда е забранено — предупреди ги стюардът.

— По дяволите! — възкликна Сесили Хорбъри.

Мосю Поаро мислеше: „Хубава е, онази дребничката там. Брадичката ѝ издава решителност. Какво ли я безпокои толкова много? Защо така избягва да погледне хубавия млад мъж пред себе си?“ Самолетът пропадна във въздушна яма. „Горкият ми стомах!“ — помисли си Еркюл Поаро и затвори очи, решен да не ги отваря повече.

Доктор Брайънт, седнал до него, галеше флейтата с нежните си ръце и мислеше: „Не мога да реша. Просто не мога да реша. Това е повратен момент в кариерата ми...“

Той извади нервно флейтата от калъфа ѝ. С нежност, с любов... Музиката... В музиката човек може да намери спасение от всичките си грижи. Полуусмихнат, той доближи инструмента до устните си, след това отново го свали. Дребният човек с мустаците на съседното място изглежда беше заспал дълбоко. Преди малко, когато самолетът пропадна надолу, той определено позеленя. Доктор Брайънт беше доволен, че не страда нито от морска болест, нито от прилошаване в самолет...

Мосю Дюпон баща се обърна към мосю Дюпон син, седнал до него, и му извика:

— Няма никакво съмнение! Всички те грешат! Германците, англичаните и американците! Всички те датират праисторическата керамика невярно. Да вземем съдовете от Самара...

Жан Дюпон — висок и рус, каза с подправено безгрижие:

— Трябва да се вземат данните от всички източници. Имаме Тал Халаф и Сакйе Гюз...

Арман Дюпон отвори очукано куфарче.

— Да вземем тези кюрдски лули например... Направени са в наши дни, а орнаментите по тях са съвсем същите като онези по керамиката от 5000-та година преди Христа.

С красноречивия си жест той едва не събори чинията, която в този момент му поднасяше стюардът.

Мистър Кланси — автор на криминални романи, стана от мястото си непосредствено зад Норман Гейл, отиде в задния край на салона и извади от джоба на шлифера си разписание на всички влакове в Европа. След това се върна и започна да обмисля сложно алиби, нужно му за професионални цели.

Мистър Райдър, на седалката зад него, мислеше: „Трябва да удържа, но няма да е никак лесно. Не виждам как бих могъл да събера

парите за следващия дивидент... Ако го дадем, всичко отива по дяволите... О, Боже!“

Норман Гейл стана и отиде до тоалетната. Веднага щом се отдалечи, Джейн извади огледалцето си и огледа угрижено лицето си. Добави припряно малко пудра и червило.

Стюардът донесе кафе и го остави пред нея.

Джейн погледна през прозореца. Отдолу, син и блестящ, се виждаше Ламанша.

Около главата на мистър Кланси забръмча оса, тъкмо когато се занимаваше с влака в 19:55 от Цариброд. Той махна разсеяно с ръка и тя отлетя нататък, за да провери чашите с кафе на двамата Дюпон.

Жан Дюпон я уби ловко.

В салона се възцари спокойствие. Разговорите спряха окончателно, но не и мислите.

В самия край на салона, на място номер 2, главата на мадам Жизел леко се олюля напред. Човек би могъл да я вземе за заспала. Но тя не спеше. Нито говореше, нито мислеше.

Мадам Жизел беше мъртва...

---

[1] Край на залаганията (фр.) — Бел.пр. ↑

[2] Номер пет, червено, нечетно, първа половина (фр.) — Бел.пр.

ГЛАВА ВТОРА

ОТКРИТИЕ

Хенри Митчъл, по-старшият от двамата стюарди, мина покрай седалките, за да раздаде сметките за консумацията. След половин час щяха да са в Кройдън. Той събираше банкнотите и монетите, покланяше се леко и казваше:

— Благодаря, сър. Благодаря, мадам.

При двамата французи се наложи да почака малко повече, защото те разговаряха и жестикулираха твърде оживено. „А и не може да се очаква кой знае какъв бакшиш от тях“ — мислеше той мрачно. Двама от пътниците бяха заспали — дребният човек с мустаците и възрастната дама в дъното. Тя обаче беше щедра — помнеше я от други пътувания. Затова се въздържа и не я събуди.

Дребният мъж с мустаците се събуди сам и плати за бутилката минерална вода и бисквитите — само това бе поръчал.

Митчъл остави възрастната дама на спокойствие колкото се може по-дълго. Около пет минути преди да стигнат в Кройдън той се приближи до нея и се наведе.

— Извинете, мадам. Сметката ви.

Той докосна почтително рамото ѝ с ръка. Тя не се събуди. Той натисна малко по-силно, дори леко я разтърси, но единственият резултат беше, че тялото ѝ се свлече по-надолу в седалката. Митчъл се наведе още повече, след това се изправи с пребледняло лице.

Албърт Дейвис, вторият стюард, възкликна:

— Ей! Сериозно ли говориш?

— Казвам ти, истина е.

Митчъл беше пребледнял и трепереше.

— Сигурен ли си, Хенри?

— Напълно. Най-малкото... Най-малкото може да е припаднала.

— Ще кацнем в Кройдън след няколко минути.

— Ако само ѝ е призляло...

Минута или две те останаха стъписани, след това решиха какво да предприемат. Митчъл се върна в задния салон. Навеждаше се към всеки от пътниците и питаше тихо:

— Извинете, сър, случайно не сте ли лекар?

— Аз съм зъболекар — каза Норман Гейл. — Ако все пак мога да помогна... — Той леко се надигна от мястото си.

— Аз съм лекар — каза доктор Брайънт. — Какво се е случило?

— Там отзад има една дама... Не ми харесва видът ѝ...

Брайънт стана и придружи стюарда. Мъжът с мустаците ги последва незабелязано.

Доктор Брайънт се надвеси над отпуснатата на място номер 2 жена — едрата, възрастна дама, облечена изцяло в черно.

Прегледът беше кратък.

— Мъртва е — каза той.

— Какво според вас ѝ е станало? — попита Митчъл. — Някакъв пристъп ли?

— Не мога да преценя без обстоен преглед. Кога я видяхте за последен път? Искam да кажа жива?

Митчъл се замисли.

— Когато ѝ донесох кафето всичко беше наред.

— Кога беше това?

— Може би преди три четвърти час... Толкова горе-долу... После, когато донесох сметката ѝ, си помислих, че е заспала...

— Смъртта е настъпила най-малко преди половин час — отбеляза доктор Брайънт.

Разговорът им започва да предизвиква интерес. Останалите започнаха да протягат вратове, да се обръщат назад и да напругат слух, за да чуят какво си говорят.

— Може би все пак е получила някакъв пристъп? — попита Митчъл с надежда.

Искаше му се да е пристъп.

Сестрата на жена му получаваше пристъпи. За него това беше нещо познато, нещо, което всеки може да разбере.

Доктор Брайънт нямаше намерение да прави прибързани заключения. Само поклати глава с озадачено изражение на лицето.

Някъде до лакътя му се чу глас — гласът на дребния господин с мустаците, който се бе увил с шал.

— На врата й — каза той — има нещо.

Говореше стеснително, с чувството, че пред него стои човек, който е по-компетентен от него.

— Наистина — отвърна доктор Брайънт.

Главата на жената падна отпусната на една страна. Встрани на гърлото й имаше малка следа от пробождање.

— Пардон — присъединиха се Дюпон баща и син, които слушаха от известно време. — Доколкото успях да разбера, дамата е мъртва и на шията й има белег, така ли?

Каза го по-младият Дюпон.

— Ако позволите, ще ви кажа, че тук летеше една оса. Аз я убих. — Той показва смачканото насекомо в чинийката от кафето си. — Не е ли възможно горката жена да е умряла от ужилване? Слушал съм, че стават такива неща.

— Не е невъзможно — потвърди доктор Брайънт. — Имал съм подобни случаи. Да, напълно възможно обяснение, особено ако е страдала от някаква сърдечна слабост.

— Какво трябва да направя, сър? — попита стюардът. — Ще кацнем в Кройдън всеки момент.

— Да, така е — отговори доктор Брайънт и отстъпи малко назад. — Но вече нищо не може да се направи. Тялото не трябва да се пипа.

— Да, разбирам.

Доктор Брайънт се приготи да се върне на мястото си и погледна с известна изненада дребния, увит в шал чужденец, който продължаваше да стои там, където беше застанал в началото.

— Уважаеми господине — каза му той, — най-добре е да седнете на мястото си. Ще кацнем в Кройдън след минута.

— Така е, сър — намеси се стюардът и добави високо: — Моля всички да заемат местата си.

— Pardon — каза дребният мъж. — Тук има нещо...

— Нещо?

— Mais oui^[1]. Нещо, което не бяхме забелязали.

С острия връх на лачената си обувка той показва какво има предвид. Стюардът и доктор Брайънт проследиха движението на крака

му с очи. На пода, полускрито под края на черната пола на мъртвата, те забелязаха нещо черно и жълто.

— Още една оса? — възкликна докторът с изненада.

Еркюл Поаро коленичи, измъкна от джоба си пинсета, внимателно улови откритието си и се изправи.

— Да — отбеляза той, — наистина прилича на оса, но не е.

Поаро завъртя предмета на едната и другата страна, за да могат докторът и стюардът да го видят добре — малко възелче от оранжеви и черни копринени нишки, закрепено към дълъг, особен на вид шип с безцветен връх.

— Боже мили! Боже мили! — Възклицанието дойде от устата на дребния мистър Кланси, който бе станал от мястото си и отчаяно протягаше врат над рамото на стюарда. — Забележително! Наистина удивително! Най-невероятното нещо, което съм виждал през живота си. Кълна се, че никога не бих повярвал!

— Не бихте ли могли да се изразите малко по-ясно, сър? — попита го стюардът. — Познато ли ви е това нещо?

— Дали ми е познато? Разбира се, че ми е познато! — Мистър Кланси се изпълни с гордост и задоволство. — Господа, този предмет е трън от растение. Някои диви племена ги използват, за да ги изстрелват през специална тръба с духане... Сега не мога да си спомня точно дали тези племена бяха от Южна Америка или от Борнео... Но без всякакво съмнение, това е добре известното оръжие на туземците. Силно подозирам, че върхът му...

— Е намазан с известната отрова на южноамериканските индианци — довърши Еркюл Поаро и добави: — Mais enfin! Est-ce que c'est possible^[2]?

— Наистина е много странно — съгласи се мистър Кланси, все още изпълнен с блажено вълнение. — Много странно. Аз самият пиша детективски романи, но да срещнеш подобно нещо наистина... в живота...

Не успя да намери подходящите думи.

Самолетът се наклони и тези, които бяха прави, леко се олюляха. Бяха наближили летището в Кройдън и започваха да се спускат надолу.

---

[1] Но, да (фр.) — Бел.пр. ↑

[2] Възможно ли е това? (фр.) — Бел.пр. ↑

ГЛАВА ТРЕТА

КРОЙДЪН

Стюардът и доктор Брайънт вече не бяха в центъра на събитията. Мястото им бе заел доста чудноватият на външен вид дребен мъж, увит с шал. Той говореше с авторитет и самоувереност, които никой не мислеше да оспорва.

Той прошепна нещо на Митчъл, стюардът кимна и като мина между пътниците, застана до вратата, която водеше покрай тоалетните към предния салон.

Самолетът вече се плъзгаше по пистата. Когато най-накрая спря, Митчъл извиси глас:

— Дами и господа, трябва да ви помоля да останете на местата си, докато не дойде представител на официалните власти. Надявам се, че няма да ви задържат дълго.

Повечето от пътниците приеха това нареждане за нормално, но една персона запротестира ядосано.

— Глупости! — извика лейди Хорбъри с пискливия си глас. — Не знаете ли коя съм аз? Настоявам да ме пуснете да си вървя незабавно!

— Съжалявам, мадам, но не може да има никакви изключения.

— Но това е някакъв абсурд! Истински абсурд! — тропна ядосано с крак Сесили. — Ще се оплача в авиокомпанията ви! Истинско безобразие! Да ни държат тук затворени с един мъртвец!

— Мила моя — намеси се Виниша Кър със спокоен, аристократичен глас, — наистина е неприятно, но предполагам, че ще трябва да се примирим. — Тя седна и извади табакерата си. — Сега вече може ли да пуша, стюард?

Обърканият Митчъл отговори:

— Предполагам, че сега е без значение, мис.

Той погледна през рамо. Дейвис бе извел другите пътници през аварийния изход и бе отишъл да уведоми властите на летището.

Не се наложи да чакат дълго, но на пътниците им се стори, че е изминал поне половин час, докато един мъж с цивилни дрехи и военна осанка, придружен от униформен полицай, прекоси забързано асфалтовата писта и се качи в самолета през другата врата, която Митчъл отвори.

— Какво се е случило тук? — попита новодошлият със строг, официален тон.

Той изслуша Митчъл и доктор Брайънт, след това хвърли поглед към отпуснатото тяло на мъртвата жена, нареди нещо на униформения полицай и се обърна към пътниците:

— Дами и господа, моля ви да ме последвате.

След това ги изведе от самолета, но не влязоха както обикновено в митническата зона, а в една малка служебна стая.

— Надявам се да не ви карам да чакате повече, отколкото е абсолютно необходимо, дами и господа.

— Слушайте, инспекторе — каза мистър Джеймс Райдър. — Имам важна делова среща в Лондон.

— Съжалявам, сър.

— Аз съм лейди Хорбъри. Счита за възмутително да ме задържате във връзка с това!

— Искрено съжалявам, лейди Хорбъри. Но, виждате ли, става дума за много сериозно произшествие. Изглежда е извършено убийство.

— Отровната стрела на южноамериканските индианци! — мърмореше мистър Кланси като в някакъв унес с щастлива усмивка на лицето.

Инспекторът го изглежда с подозрение.

Французинът археолог заговори възбудено на френски, а инспекторът му отговори бавно и внимателно на същия език.

— Всичко това е убийствено досадно, инспекторе — намеси се Виниша Кър, — но предполагам, че сте длъжен да го направите.

— Благодаря ви, мадам — отговори той с искрена благодарност в гласа и продължи: — Дами и господа, моля ви да останете тук, докато разменя няколко думи с доктор... доктор...

— Името ми е Брайънт.

— Благодаря. Моля ви последвайте ме, докторе.

— Ще позволите ли да ви помогна?

Каза го дребният мъж с мустаците.

Инспекторът се обърна към него, готов да възрази остро. След това лицето му изведнъж се промени.

— О! Самият Еркюл Поаро! Така си се увил, че не можах да те позная. Ела, разбира се.

Той задържа вратата отворена, докато Поаро и доктор Брайънт минат, изпроводени от подозрителните погледи на останалите.

— А от къде на къде той ще има право да излезе оттук, а ние не? — извика Сесили Хорбъри.

Виниша Кър седна примирено на една пейка.

— Вероятно е от френската полиция или човек на митницата — отбеляза тя и запали цигара.

— Мисля, че... че ви видях в Ле Пине — каза Норман Гейл доста смирено на Джейн.

— Бях там, наистина.

— Много приятно място — продължи Гейл. — Харесват ми боровете.

— Да — съгласи се Джейн. — Толкова приятно миришат...

Двамата останаха мълчаливи минута-две, защото не знаеха какво повече да кажат.

— В самолета ви познах веднага — обади се най-накрая Гейл.

Джейн изрази голяма изненада:

— Така ли?

— Мислите ли, че тази жена наистина е била убита? — попита Гейл.

— Предполагам — отвърна Джейн. — В известен смисъл това е доста вълнуващо, но също така е и зловещо. — И тя потрепери едва доловимо, а Норман Гейл се приближи с още един сантиметър към нея, сякаш за да я предпази.

Дюпон баща и син разговаряха на френски. Мистър Райдър правеше някакви изчисления в малък бележник и от време на време поглеждаше часовника си. Сесили Хорбъри седеше и потропваше нетърпеливо с крак по пода. Запали цигара с трепереща ръка.

До вратата стоеше един много едър полицай с безразличен вид и синя униформа.

В една стая наблизо инспектор Джеп разговаряше с Еркюл Поаро и доктор Брайънт.

— Винаги съумяваш да се появиш там, където най-малко те очакват, драги Поаро.

— А нима летището Кройдън не е малко встрани от обичайния ви район, приятелю? — попита в отговор Поаро.

— Тук съм по чиста случайност. Дойдох заради една доста голяма контрабандистка афера. Най-изумителният случай, на който попадам от години. А сега да се залавяме за работа. Най-напред, докторе, ще ви помоля да ми дадете пълното име и адреса си.

— Роджър Джеймс Брайънт, специалист по уши нос и гърло. Адресът ми е „Харли стрийт“ номер 329.

Набитият полицай, седнал на една маса встрани, записа това.

— Разбира се, нашият патоанатом ще направи аутопсия на тялото — каза Джек, — но ще сте ни необходим за предварителното следствие, докторе.

— Да, разбира се.

— Можете ли да кажете кога точно е настъпила смъртта?

— Беше умряла най-малко половин час преди да ме повикат. Това стана няколко минути преди да кацнем в Кройдън. По-точно не бих могъл да определя времето на смъртта, но стюардът ми каза, че е разговарял с жената около час по-рано.

— Добре, засега това е достатъчно. Предполагам, че няма полза да ви питам дали сте забелязали нещо подозрително?

Доктор Брайънт поклати глава.

— А пък аз бях заспал — вметна Поаро с дълбоко съжаление. — Когато летя, страдам също толкова, колкото и ако съм на кораб в морето. Винаги се увивам колкото мога и се опитвам да заспя.

— Имате ли представа каква е причината за смъртта, докторе?

— На този етап не бих искал да кажа нищо определено. Би трябвало да се извърши аутопсия и да се направят нужните изследвания.

Джек кимна с разбиране.

— Е, докторе — каза той, — не мисля, че се налага да ви задържам повече. Боя се, че ще се наложи да преминете през някои формалности. Както всички останали — не можем да направим изключение.

Доктор Брайънт се усмихна.

— Бих предпочел да се уверите, че... че у себе си нямам никакви туземски тръби и други смъртоносни оръжия.

— Роджърс ще се погрижи за това. — Джеб кимна към подчинения си. — Между другото, докторе, имате ли някаква представа какво може да е имало на това... — той посочи безцветния връх на шипа, поставен в малка кутия на масата пред него.

Доктор Брайънт поклати глава.

— Невъзможно е да се каже без нужния анализ. Ако не се лъжа, индианците обикновено използват отровата кураре.

— Тази отрова би ли свършила работа?

— Да, тя е много бързодействаща и сигурна.

— Но не се намира лесно, нали?

— Наистина, за обикновен човек няма да е лесно да се снабди с нея.

— Значи ще трябва да ви претърсим много внимателно — отбеляза Джеб, който винаги се радваше на собствените си шеги. — Роджърс!

Докторът и полицаят излязоха от стаята. Джеб наклони стола си назад и погледна Поаро.

— Доста странна ми се вижда цялата тази работа — каза той. — Прекалено сензационно е всичко, за да бъде истина. Тези отровни шипове и туземски тръбички... в самолет... Е, мисля, че това е сериозно предизвикателство за интелигентността ни.

— Това, приятелю, е една много уместна забележка — каза Поаро.

— Двама от моите хора претърсват самолета — продължи Джеб. — Скоро ще дойдат фотограф и дактилоскопист. Мисля, че е най-добре първо да разпитаме стюардите.

Той отиде до вратата и даде заповед. Въведоха двамата стюарди. По-младият вече беше възстановил равновесието си. Сега изглеждаше по-скоро възбуден. Другият все още беше блед и уплашен.

— Добре, момчета — посрещна ги Джеб. — Седнете, моля ви. Носите ли паспортите? Много добре.

Инспекторът ги прегледа бързо.

— А, да. Ето я. Френски паспорт. Мари Морисо. Знаете ли нещо за нея?

— Виждал съм я и преди. Пътуваше до Англия доста често — каза Митчъл.

— Може би по някаква работа. Знаехте ли с какво се занимава?

Митчъл поклати глава. По-младият стюард каза:

— Аз също я помня. Виждал съм я да пътува със сутрешния полет. В осем часа от Париж.

— Кой от вас двамата последен я видя жива?

— Той. — По-младият стюард посочи колегата си.

— Да — потвърди Митчъл. — Видях я, когато ѝ сервирах кафето.

— Как изглеждаше тя тогава?

— Не мога да кажа, че съм обърнал внимание. Само ѝ подадох захарта и ѝ предложих мляко. Тя отказа.

— В колко часа стана това?

— Не помня точно. Вече бяхме над Ламанша. Трябва да е било някъде около два.

— Там някъде беше — потвърди Дейвис, другият стюард.

— Кога я видя след това?

— Когато тръгнах да разнасям сметките.

— В колко часа?

— Около четвърт час по-късно. Стори ми се, че е заспала... Боже мили! Та тя вече е била мъртва!

Гласът му прозвуча ужасено.

— Забеляза ли следата от убождането с това нещо?

— Джеб посочи малкия, напомнящ оса шип.

— Не, сър. Не я забелязах.

— Какво ще кажеш ти, Дейвис?

— За последен път видях дамата, когато разнасях бисквитите, които се сервират със сиренето. Тогава ѝ нямаше нищо.

— Кажете ми как сервирате — намеси се Поаро.

— Отделни колички ли имате двамата?

— Не, сър. Работим заедно. Най-напред супата, след това второто и салатите, след това десерта и така нататък. Обикновено първо обслужваме задния салон, след това зареждаме нови порции и отиваме в предния.

Поаро кимна.

— Забелязахте ли мадам Морисо да разговаря с някого в самолета? — попита инспектор Джеп. — Поздрави ли някой познат?

— Не, сър, не забелязах подобно нещо.

— А ти, Дейвис?

— Не, сър.

— Ставала ли е от мястото си по време на полета?

— Не мисля, сър.

— Идва ли ви наум нещо, което според вас би могло да хвърли светлина върху всичко това? Питам и двамата ви.

Стюардите се замислиха, след това поклатиха глави.

— Е, това е всичко засега. Ще се видим по-късно.

Хенри Митчъл каза мрачно:

— Ужасно нещо, сър. И никак не ми харесва, че се случи докато аз отговарях за пътниците, така да се каже.

— Е, не виждам в какво мога да те обвиня — отговори Джеп. — Все пак, съгласен съм, че е ужасно.

Инспекторът махна с ръка да си вървят, но Поаро се наведе напред.

— Позволете да задам един въпрос.

— Разбира се, мистър Поаро.

— Някой от вас двамата забелязал ли е в салона на самолета да има оса?

Стюардите поклатиха глава.

— Не съм забелязал никаква оса — отговори Митчъл.

— Но оса имаше — отбеляза Поаро. — Видях я убита в чинийката на един от пътниците.

— Не съм забелязал, сър — отвърна Митчъл.

— Нито пък аз — добави Дейвис.

— Няма значение.

Двамата стюарди излязоха от стаята. Джеп започна бързо да оглежда паспортите.

— На борда има графиня — отбеляза той. — Тя беше тази, която фучеше преди малко. По-добре да я разпитаме веднага, преди да е обезумяла съвсем и да е хукнала в парламента да се възмущава от бруталните методи на полицията.

— Предполагам, че много внимателно ще претърсите багажа... ръчния багаж на пътниците от задния салон?

Джеп намигна шеговито.

— Е, а как смяташ, драги Поаро? Нали все някъде трябва да открием тази индианска тръба? Ако наистина има такова нещо и всички ние не сънуваме. Прилича ми на някакъв кошмар. Дано този дребен писател не е загубил ума си съвсем и не е решил да изпробва някое от въображаемите си престъпления в действителност, вместо на хартия. Този отровен шип ми напомня точно на такова писание.

Поаро поклати неуверено глава.

— Да — продължи Джеп, — всички трябва да бъдат претърсени, без значение дали се възмущават или не. И багажът им също. Това е положението.

— Може би трябва да се направи подробен списък на всичко, което носят със себе си — предложи Поаро.

Джеп го изгледа с любопитство.

— Можем, ако настояваш. Макар че не виждам какво имаш предвид. Нали знаем какво да търсим?

— Вие, може би, *top amі*, но аз не съм толкова сигурен. Аз търся нещо, но не зная какво е то.

— Мосю Поаро отново в стихията си! Обичаш да усложняваш нещата, нали? А сега да повикаме нейно превъзходителство, преди да реши, че трябва да ми избоде очите.

Само че лейди Хорбъри беше значително по-спокойна отпреди. Тя седна на предложения ѝ стол и започна да отговаря на въпросите на инспектора без никакво колебание. Обясни, че е съпруга на граф Хорбъри и каза, че живее в „Хорбъри Чейс“ Съсекс и на „Гровнър Скуеър“ номер 315, в Лондон. Връщала се от Ле Пине през Париж. Мъртвата ѝ била напълно непозната. По време на полета не забелязала нищо подозрително. Във всеки случай, седяла с гръб към мъртвата, с лице към предната част на самолета, така че и да искала, не можела да забележи каквото и да било зад себе си. По време на полета не била ставала нито веднъж. Доколкото си спомняла, от предния салон не бил влизал никой, освен стюардите. Струвало ѝ се, че двама от мъжете в техния салон ходили до тоалетната, но не била сигурна. Не била видяла никой да държи предмет, който да наподобява тръба. И в отговор на въпроса на Поаро — не, не била виждала оса в салона.

Лейди Хорбъри беше освободена. Последва я Виниша Кър.

Показанията на Виниша Кър не се различаваха много от тези на спътничката ѝ. Каза, че името ѝ е Виниша Ан Кър и че адресът ѝ е „Литъл Падъкс“, Хорбъри, Съсекс. Връщала се от Южна Франция. Доколкото можела да си спомни, никога преди не била виждала мъртвата. Не забелязала нищо подозрително по време на полета. Да, видяла как някои от пътниците се мъчели да убият оса. Единият от тях, според нея, успял. Това било след като сервирали обяда.

Мис Кър Излезе.

— Изглежда тази оса те интересува много, мосю Поаро.

— Осата не е толкова интересна сама по себе си, но навежда на някои мисли, струва ми се.

— Ако питаш мен — смени темата Джекп, — трябва да обърнем повече внимание на двамата французи. Седели са от другата страна на пътеката, срещу мадам Морисо. Изглеждат опърпани, а по стария им очукан куфар има емблеми от къде ли не. Няма да се изненадам, ако са ходили в Южна Америка или Борнео, или където там беше. Разбира се, не бихме могли да разберем мотива, но ми се струва, че ще можем да го получим от Париж. За този случай ще трябва да поискаме съдействие от френската полиция. Той е повече тяхна работа, отколкото наша. Все пак, ако питате мен, именно тези двамата биха направили подобно нещо.

— Това, което казвате, не е изключено, разбира се — отговори Поаро, — но за някои неща не сте прав. Тези двама мъже не са убийци, както намекувате. Напротив, те са двама много известни учени археолози.

— Ами! Шегуваш се!

— Ни най-малко. Познавам ги по физиономия много добре. Това са мосю Арман Дюпон и синът му, мосю Жан Дюпон. Наскоро са се върнали от някакви много интересни разкопки в Персия, недалеч от Суса.

— Продължавай. — Джекп сграбчи един паспорт.

— Може и да си прав, драги Поаро, но трябва да признаеш, че видът им не е кой знае какъв, нали?

— Най-известните хора обикновено не изглеждат кой знае как. Мен самия, moi, qui vous parle^[1], много често са ме вземали за фризьор!

— Не думай! — възкликна Джеп с усмивка. — Е, добре, хайде тогава да поговорим с тези изтъкнати археолози.

Мосю Дюпон баща заяви, че мъртвата му е напълно непозната и че по време на полета не е забелязал нищо особено, тъй като е водил много интересен разговор със сина си. Изобщо не бил ставал от мястото си. Да, наистина имало оса и синът му я убил.

Мосю Жан Дюпон потвърди всичко това. Изобщо не бил забелязал какво става около него. Осата го подразнила и я убил. За какво са разговаряли? За древната керамика от Близкия Изток.

Мистър Кланси, който влезе след това, доста се изпоти. Той, според инспектор Джеп, знаеше прекалено много за индианските тръби и отровните шипове.

— Вие самият притежавате ли подобен инструмент?

— Да... всъщност имам такова нещо.

— Така ли?! — Инспектор Джеп едва не подскочи, когато чу това.

Дребният мистър Кланси щеше да изпищи от вълнение.

— Вие не трябва... не бива да ме разбирате погрешно! Причината е съвсем невинна... Мога да обясня...

— Да, предполагам, че ще обясните.

— Виждате ли, написах книга, в която убийството се извършваше точно по този начин...

— Така ли?

Интонацията на инспектор Джеп отново издаваше заплахата. Мистър Кланси продължи забързано.

— Всичко се свеждаше до отпечатъците от пръсти... ако разбирате какво искам да кажа... Беше нужно да имам илюстрация... искам да кажа... отпечатъците... разположението им... разположението им върху тръбата, ако ме разбирате, и понеже видях да се продава такова нещо... беше на „Чаринг Крос роуд“... преди поне две години... така че го купих и един приятел художник... беше така добър да го нарисува заедно с отпечатъците за илюстрация. Мога да ви кажа коя е книгата... „Уликата на аления лист“... и кой е приятелят ми...

— Запазихте ли тръбата, мистър Кланси?

— Но... да, наистина... Струва ми се... Да, запазих я.

— И къде е тя сега?

— Ами... предполагам... трябва да е някъде...

— Какво точно искате да кажете, мистър Кланси?

— Искам да кажа... ами някъде... не знам къде... Аз не съм много подреден човек.

— А не е ли у вас например?

— Разбира се, че не. Не съм виждал това нещо поне от шест месеца.

Инспектор Джеп го изглежда със студен, подозрителен поглед и продължи разпита:

— Ставахте ли от мястото си по време на полета?

— Не, разбира се, че не, поне... Е, да, ставах.

— А, значи да. И къде ходихте?

— Отидох да взема разписанието на влаковете от джоба на шлифера си. Той беше върху купчината куфари до вратата.

— Значи сте минали покрай мястото на мъртвата?

— Не... поне... Да, трябва да съм минал. Но това беше много преди да се е случило каквото и да било. Едва бях свършил със супата си.

На последвалите въпроси той отговори отрицателно. Не бил забелязал нищо подозрително. Бил изцяло погълнат от обмислянето на алибито, свързано с разписанието на европейските влакове.

— Алиби, а? — измърмори инспекторът мрачно.

Поаро се намеси с въпроса за осата.

Да, мистър Кланси забелязал осата. Тя го нападнала. Той се страхувал от оси. Кога станало това? Малко след като стюардът донесъл кафето. Той замахнал и тя отлетяла.

Мистър Кланси даде имената и адреса си и беше пуснат да си върви, което той направи с истинско облекчение.

— Струва ми се подозрителен — отбеляза Джеп. — Имал е такава тръба. А само как се държеше! Още малко и щеше да умре от страх.

— Това е заради строгостта на служебния ви тон, приятелю Джеп.

— Ако човек казва само истината, няма от какво да се страхува — отговори инспекторът от Скотланд Ярд непоколебимо.

Поаро го изглежда със съжаление и каза:

— Наистина, струва ми се, че сте дълбоко убеден в това.

— Разбира се, че съм. Защото е вярно. А сега нека повикаме Норман Гейл.

Норман Гейл каза, че живее на „Шепърд Авеню“, Мусъл Хил. По професия бил зъболекар. Връщал се от почивка, прекарана в Ле Пине, на френското крайбрежие. Останал един ден в Париж, за да разгледа някои новости в зъболекарската техника.

Никога не бил виждал убитата и не бил забелязал нищо подозрително по време на полета. Във всеки случай, седял с гръб към нея — с лице към предния салон. Веднъж станал от мястото си, за да отиде до тоалетната. Върнал се веднага след това и изобщо не е ходил в задната част на салона. Не бил забелязал никаква оса.

След него влезе Джеймс Райдър, малко ядосан и припрян. Връщал се от Париж, където бил по работа. Не познавал мъртвата. Да, наистина седял на седалката непосредствено пред нея, но не би могъл да я види, без да се изправи и да погледне над облегалката. Не бил чул нищо — нито вик, нито някакво възклицание. Никой не бил ходил в задната част на салона, освен стюардите. Двамата французи били на местата от другата страна на пътеката, срещу него. През целия полет буквално не престанали да говорят. По-младият от тях убил една оса към края на обяда. Не, преди това не бил забелязал осата. Няма да представя как изглежда тази индианска тръбичка, никога не бил виждал подобно нещо, така че дори и да е била в ръцете на някого, не би могъл да се досети какво представлява...

Точно в този момент на вратата се почука. Влезе един полицаец с тържествуващо изражение на лицето.

— Сержантът откри това, сър — каза той. — Помислих си, че ще желаете да го видите веднага.

Той остави предмета на масата и го разгъна внимателно от носната кърпа, в която беше увит.

— Няма отпечатъци, сър, доколкото може да се види с просто око, но сержантът ми каза все пак да внимавам.

Предметът без никакво съмнение беше автентична индианска тръба.

Джеп пое рязко въздух.

— Боже мой! Значи все пак това е истина! Кълна се, че не вярвах!

Мистър Райдър се наведе напред с любопитство.

— Значи това използват южноамериканските индианци? Чел съм за тези неща, но досега не бях ги виждал. Е, вече мога да отговоря на въпроса ви. В самолета не видях някой да държи подобно нещо.

— Къде го намерихте? — попита Джек рязко.

— Беше скрито зад една от седалките, сър.

— Коя седалка?

— Номер девет.

— Много забавно — каза Поаро.

Джек се обърна към него.

— Кое е толкова забавно?

— Това, че място номер девет беше моето.

— Трябва да призная, че за вас изглежда малко странно — каза мистър Райдър.

Джек се намръщи.

— Благодаря ви, мистър Райдър. Можете да вървите.

Когато Райдър излезе, той се обърна към Поаро с усмивка.

— Твоя работа ли е това, старче?

— Моп апи — отвърна Поаро с достойнство, — когато аз реша да извърша убийство, няма да е с отровата, която използват индианците.

— Наистина е малко нецивилизовано — съгласи се Джек, — но е повече от ясно, че е свършила работа.

— И именно това ме кара да се замисля дълбоко.

— Който го е извършил, е поел невероятен риск. Ей, Богу, невероятен! Трябва да е бил безумец! Кой още остана да разпитаме? Само едно момиче. Хайде да го извикаме и да свършваме. Джейн Грей. Звучи ми като героиня от исторически роман.

— Хубаво момиче — отбеляза Поаро.

— Така ли, стари блуднико! Значи не си спал през цялото време, а?

— Стори ми се много хубава... И нервна — каза Поаро.

— Нервна, а? — Джек наостри уши.

— Скъпи приятелю, когато едно младо момиче е нервно, това обикновено означава, че става дума за мъж, не за престъпление.

— Предполагам, че е така. Ето я, идва.

Джейн Грей отговори на поставените ѝ въпроси съвсем ясно. Работела във фризьорския салон на мистър Антоан на „Брутън

стрийт“, домашният ѝ адрес бил „Харогейт стрийт“ номер 10. Връщала се в Англия от Ле Пине.

— Ле Пине? Хм.

Тя разказа за лотарията.

— Тези конни надбягвания трябва да се забранят със закон! — изръмжа Джеп.

— Аз мисля, че са чудесни — възрази Джейн. — Никога ли не сте залагали на някой кон?

Джеп се изчерви и доби объркан вид.

Въпросите продължиха. Показаха ѝ тръбата, но тя отрече да я е виждала в самолета. Не познавала мъртвата, но ѝ направила впечатление на летище Ле Бурже.

— А какво по-специално ви впечатли?

— Това, че беше така ужасно грозна — отговори Джейн искрено.

Тъй като не можеше да каже нищо по-съществено от това, ѝ беше позволено да си върви.

Джеп се загледа в индианската тръба.

— Не мога да го проумея! — извика той след малко. — Сякаш някакъв долнопробен криминален роман се превръща в реалност! Какво трябва да търсим сега? Човек, който е бил в страната, където е изработено това нещо? А коя е тя? Може да е Африка, Южна Америка, Малайзия...

— Ако говорим за изработка, да — каза Поаро. — Но ако се вгледате по-внимателно, ще забележите, че на тръбата има малко парченце хартия. Много ми прилича на остатък от отлепен етикет с цена. Предполагам, че този предмет е дошъл от джунглите чрез посредничеството на някой антиквариат. Не е изключено този факт да улесни издирването ни. Остава един дребен въпрос.

— Слушам.

— Ще направите ли наистина списък на вещите на пътниците?

— Струва ми се, че вече не е толкова нужно, но нищо не пречи да го направим. Още ли настояваш?

— Mais oui. Озадачен съм... много озадачен. Ако можех да открия нещо, което да ми помогне...

Джеп не го слушаше. Той гледаше остатъка от етикета върху тръбата.

— Кланси призна, че е купил подобно нещо. Тези писатели на криминални романи... Винаги изкарват полицаите пълни глупаци... А методите им — погрешни. Ако кажа на моя шеф нещата, които техните книжни инспектори казват на началниците си, ще ме изхвърлят от работа още същия миг. Шайка невежи драскачи! Това убийство е точно от тези, които един такъв драскач би си помислил, че може да извърши безнаказано.

---

[1] Този, който ви говори (фр.) — Бел.пр. ↑

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА

ПРЕДВАРИТЕЛНОТО СЛЕДСТВИЕ

Предварителното следствие за смъртта на Мари Морисо се състоя четири дни по-късно. Сензационният начин, по който беше убита, бе предизвикал голям обществен интерес и залата на съда беше препълнена.

Първият призован свидетел беше един възрастен французин със сива брада — адвокатът Александър Тибо. Той говореше английски бавно и прецизно, с лек акцент, но иначе съвсем правилно.

След първоначалните въпроси следователят попита:

— Вие видяхте трупа на покойната. Разпознахте ли го?

— Да. Трупът е моята клиентка Мари Анжелик Морисо.

— Това е името ѝ по паспорт. Била ли е известна в обществото под друго име?

— Да. Беше известна като мадам Жизел.

В залата премина вълна на възбуда. Репортерите наостриха уши готови да записват. Следователят продължи:

— Ще ни кажете ли по-точно коя беше тази мадам Морисо, мадам Жизел?

— Мадам Жизел, това е името, с което си служеше в деловия свят, беше една от най-известните заемодатели в Париж.

— Къде беше седалището на фирмата ѝ?

— На „Рю Жолиет“ номер три. Там беше и жилището ѝ.

— Стана ясно, че често е пътувала до Англия. Имала ли е делови връзки в страната?

— Да. Много от клиентите ѝ бяха англичани. В някои кръгове на английското общество тя е много добре позната.

— Как бихте описали тези кръгове?

— Клиентите ѝ бяха предимно от средите на висшите класи и интелектуалните професии. Услугите ѝ се търсеха най-често в случаите, в които се изискваше пълна дискретност.

— Значи е имала репутация на дискретна жена?

— Напълно дискретна.

— Мога ли да ви попитам дали познавахте отблизо... хм... различните й делови взаимоотношения?

— Не. Аз се занимавах единствено с правната страна на работата й. Самата мадам Жизел беше твърде способна и се справяше отлично с делата си. Ръководеше бизнеса си изцяло сама. Тя беше, ако мога да се изразя така, жена с оригинален характер. Беше добре известна сред обществеността.

— Можете ли да кажете дали в момента на смъртта си тя беше богата?

— Да, беше много богата жена.

— Известно ли ви е дали е имала някакви врагове?

— Не, не ми е известно.

Свидетелят Тибо слезе от подиума и на негово място призоваха Хенри Митчъл.

Следователят започна:

— Името ви е Хенри Чарлс Митчъл и живееете на „Шублек Лейн“ номер единадесет, Уондсуърт, така ли е?

— Да, сър.

— Служител сте на авиолинии „Юнивърсъл лимитед“?

— Да, сър.

— Понастоящем работите като старши стюард на авиолайнер „Прометей“?

— Да, сър.

— Миналия вторник, осемнадесети, сте обслужвали обедния полет от Париж до Кройдън? Покойната е била в самолета. Виждали ли сте я преди това?

— Да, сър. Видях я преди шест месеца да пътува със сутрешния полет от 8:45 и след това още няколко пъти. Пак с него.

— Знаехте ли името й?

— Разбира се, то е било записано в списъка на пътниците, сър, но не съм му обърнал никакво специално внимание, така да се каже.

— Познато ли ви е името мадам Жизел?

— Не, сър.

— Моля ви, опишете със свои думи какво се случи миналия вторник, осемнадесети.

— Сервирах обяда, сър. След това тръгнах, за да разнеса сметките. Стори ми се, че покойната е заспала. Реших да не я будя и да изчакам, докато наближим Кройдън. Когато малко преди да пристигнем се опитах да я събудя, разбрах, че или е мъртва, или много сериозно болна. На борда имаше лекар. Той каза...

— Ще чуем показанията на доктор Брайънт след малко. Бихте ли погледнали това?

Подадоха на Митчъл индианската тръба, той я пое боязливо.

— Виждали ли сте този предмет?

— Не, сър.

— Сигурен ли сте, че не сте го видели в ръцете на никой от пътниците?

— Сигурен съм, сър.

— Албърт Дейвис.

По-младият стюард застана на свидетелската банка.

— Вие ли сте Албърт Дейвис, живущ на „Баркоум стрийт“ номер двадесет и три, Кройдън? Работите в авиолинии „Юнивърсъл лимитед“, нали?

— Да, сър.

— Миналия вторник сте изпълнявали задълженията си като втори стюард на авиолайнера „Прометей“?

— Да, сър.

— Как научихте за случилото се?

— Мистър Митчъл, сър, ми каза, че според него нещо не било наред с една от пътничките.

— Виждали ли сте някога този предмет?

Подадоха му индианската тръба.

— Не, сър.

— Не сте ли го виждали в ръцете на никой от пътниците?

— Не, сър.

— По време на полета забелязахте ли нещо, което според вас би могло да хвърли светлина върху тази трагедия?

— Не, сър.

— Добре. Можете да си вървите. Доктор Роджър Брайънт.

Доктор Брайънт даде пълното име и адреса си и каза, че е специалист оториноларинголог.

— Доктор Брайънт, бихте ли описали със свои думи точно какво се случи по време на полета миналия вторник, осемнадесети?

— Малко преди да пристигнем в Кройдън, при мен дойде главният стюард и ме попита дали съм лекар. След като отговорих утвърдително, той каза, че една от пътничките е болна. Станах от мястото си и отидох с него. Жената се беше свлякла надолу в седалката. Беше минало известно време от смъртта ѝ.

— Колко време според вас, доктор Брайънт?

— Бих казал около половин час... По моя преценка някъде между половин, и един час.

— Съставихте ли си мнение за причината за смъртта?

— Не. Би било невъзможно да се каже със сигурност, без щателно изследване.

— Но забелязахте малкото пробождање отстрани на шията?

— Да.

— Благодаря... Моля призовете доктор Джеймс Уистлър.

Доктор Уистлър беше слаб, кокалест човек.

— Вие сте съдебният медик, отговарящ за този район, нали?

— Да. Бихте ли дали показанията си по случая?

— Миналия вторник, осемнадесети, малко след три часа следобед, ме повикаха на летище Кройдън. Там, на една от седалките на авиолайнера „Прометей“, ми беше показано тялото на жена на средна възраст. Беше мъртва и според мен смъртта бе настъпила един час преди това. Отстрани на врата ѝ забелязах следа от убождане. Точно в шийната вена. Подобни следи остават след ужилване от оса или убождане с трън като този, който ми показаха. След това пренесохме трупа в моргата, където имах възможност да го изследвам щателно.

— И до какво заключение стигнахте?

— Стигнах до заключението, че смъртта е настъпила в резултат на силна отрова, вкарана в кръвоносната система на организма, довела до внезапна парализа на сърцето. Умряла е практически мигновено.

— Можете ли да ни кажете каква е тази отрова?

— Никога през живота си не съм срещал подобна отрова.

Внимателно слушащите репортери веднага записаха: „Неизвестна отрова“.

— Благодаря ви... Мистър Хенри Уинтърспун, моля.

Мистър Хенри Уинтърспун беше едър мъж с добродушно и замечтано лице. Изглеждаше благ, но глуповат. Фактът, че той беше главен правителствен експерт химик и авторитет по редки отрови, беше доста изненадващ.

Следователят вдигна фаталния шиш и попита мистър Уинтърспун дали му е познат.

— Да. Беше ми изпратен за анализ.

— Ще ни съобщите ли резултата от този анализ?

— Разбира се. Установих, че този шип първоначално е бил потопен в препарат от кураре — отровата за стрели, използвана от някои диви племена.

Репортерите започнаха да пишат с наслада.

— Значи вие смятате, че смъртта е била предизвикана от отровата кураре?

— О, не — отговори мистър Уинтърспун. — На върха на този трън открих само следи от препарата. По-нататъшният анализ показва, че неотдавна шипът е бил потопен в отрова от Дисфолидис тупис.

— Дисфолидис тупис? Може ли да обясните?

— Това е южноамериканска змия, една от най-отровните и опасни змии на земята. Не се знае как точно отровата ѝ действа върху човешкия организъм, но представа за силата и бързината ѝ може да се добие от факта, че ако се инжектира на хиена, животното умира още преди да се извади спринцовката. При нашите експерименти един чакал умря, сякаш бе застрелян с пушка. Тази отрова предизвиква обилни подкожни кръвоизливи, но действа и на сърцето, като парализира неговия мускул.

Репортерите продължаваха да пишат: *„Невероятни разкрития. Драма във въздуха, предизвикана от змийска отрова. Змия, посмъртоносна от кобра“*.

— Известно ли ви е друг път тази отрова да е била използвана в случай не предумишлено убийство?

— Не, никога. Този случай е интересен.

— Благодаря ви, мистър Уинтърспун.

Сержант Уилсън разказа как е открил индианската тръба зад възглавничката на една от седалките. Върху нея нямамо никакви отпечатащи от пръсти. Направени били балистични експерименти и се

установило, че оръжието стреля много точно на разстояние до около десет метра.

— Мистър Еркюл Поаро, моля.

В залата премина вълна на оживление, но показанията на мосю Поаро бяха много съдържани. Не забелязал нищо необикновено по време на полета. Да, именно той първи обърнал внимание на малкия шип на пода — намирал се на място, където би паднал ако преди това е бил забит в шията на покойната.

— Графиня Хорбъри, моля.

Репортерите записаха: *Съпруга на аристократ дава показания при разследването на тайнствената смърт във въздуха.* Някои от тях предпочетоха: ... *тайнствената смърт, предизвикана от змийска отрова.*

Журналистите от списанията за жени добавиха: *Лейди Хорбъри беше с шапка последна мода и лисича кожа, или Лейди Хорбъри — една от най-елегантните жени в града, беше облечена в черно и носеше шапка последна мода, или Лейди Хорбъри, чието моминско име е мис Сесили Бланд, беше елегантно облечена в черно и шапката ѝ беше от...*

На всички беше приятно да гледат елегантната и хубава жена, макар че показанията ѝ бяха от най-кратките. Не забелязала нищо, никога преди това не била виждала покойната.

Последва я Виниша Кър, но тя определено предизвика по-малко вълнение.

Неуморните ловци на новини за женските списания записаха: *Дъщерята на Лорд Котсмор беше с добре скроени сако и пола в модните за сезона цветове.* Някои добавиха фразата: *Светска дама дава показания.*

— Джеймс Райдър.

— Вие сте Джеймс Бел Райдър и адресът ви е „Блейнбъри авеню“ номер седемнадесет?

— Да.

— Какво е занятието ви?

— Аз съм директор на „Елис Вейл Семънт Ко“.

— Моля ви да разгледате този предмет. Виждали ли сте го преди?

— Не, никога.

— По време на полета не сте забелязали нищо подобно в ръцете на някой от пътниците?

— Не съм.

— Вашето място е било номер четири. Непосредствено пред мястото на покойната?

— Да, и какво от това?

— Моля ви, не повишавайте тон. Били сте на място номер четири. От това място сте могли да виждате практически всички в салона.

— Не, не можех. Не виждах никого от моята страна, тъй като облегалките са твърде високи.

— Но ако някой е минал между седалките, така че да е в състояние да изстреля отровния шип, щяхте да го забележите, нали?

— Разбира се.

— И не сте забелязали нищо подобно?

— Не съм.

— Някой ли от седящите пред вас не е напускал мястото си?

— Един мъж през две седалки от мен стана, за да отиде до тоалетната.

— Това означава, че се е отдалечил от вас и покойната?

— Да.

— Той приближи ли се до вас след това?

— Не, веднага зае мястото си.

— Носеше ли нещо в ръцете си?

— Не, нищо.

— Сигурен ли сте в това?

— Напълно.

— Някой друг ставал ли е от мястото си?

— Човекът от седалката пред мен. Той тръгна в обратна посока, покрай мен, към задната част на салона.

— Протестирам! — извика мистър Кланси и скочи от мястото си.

— Това стана по-рано, много по-рано! Беше някъде към един часа!

— Моля седнете и се успокойте — каза следователят. — Ще чуем показанията ви след малко. Продължавайте, мистър Райдър. Забелязахте ли дали този джентълмен имаше нещо в ръцете си?

— Мисля, че имаше писалка. Когато се върна, в ръцете си държеше оранжева книга.

— Той ли беше единственият, който премина покрай вас? Вие самият ставахте ли от мястото си?

— Да, ходих до тоалетната. И в ръцете ми изобщо нямаше тръба за изстрелване на някакви си стрелички.

— Позволявате си крайно неподходящ тон, мистър Райдър. Можете да слезете от свидетелската банка.

Мистър Норман Гейл, зъболекар, отрече да е забелязал каквото и да било. След това мястото му зае възмутеният мистър Кланси.

Писателят на криминални романи не представляваше чак такъв интерес за журналистите, като една графиня.

Автор на криминални романи дава показания. Известен писател признава, че е закупил смъртоносното оръжие. Сензация в съда.

Но радостта от сензацията май беше малко преждевременна.

— Да, сър — каза мистър Кланси с писклив глас. — Наистина купих подобна тръба и нещо повече — днес я донесох със себе си. Остро протестирам срещу намека, че убийството е извършено с моята индианска тръба. Моята е тук.

И той извади притежанието си с тържествуващо изражение на лицето.

Репортерите написаха: *В съда се появява второ подобно оръжие.*

Следователят се отнесе към мистър Кланси строго. Смъмри го, че е призован, за да окаже съдействие на правосъдието, а не за да опровергава въображаеми обвинения срещу себе си. След това го разпита за събитията по време на полета, но без резултат. Мистър Кланси обясни с излишно многословие, че през цялото време е бил твърде погълнат от особеностите на чуждестранните железници и проблемите с часовите пояси, за да обърне внимание на каквото и да било друго около себе си. Дори всички пътници да били извадили индиански тръби и да започнали битка с отровни стрелички, той нямало да забележи.

Мис Джейн Грей, фризьорка, не накара журналистическите пера да се раздвижат.

Последваха двамата французи.

Мосю Арман Дюпон заяви, че е пътувал за Лондон, където е трябвало да изнесе лекция пред Кралското дружество за азиатски проучвания. Той и синът му били изцяло погълнати от професионален разговор и изобщо не обръщали внимание на това, което ставало около

тях. Не бил забелязал покойната, докато възбудата около откриването на смъртта ѝ не привлякла вниманието му.

— Познавахте ли мадам Морисо, или мадам Жизел, по физиономия?

— Не, мосю. Дотогава не я бях виждал.

— Но тя е била доста известна фигура в Париж, нали?

Арман Дюпон сви рамене.

— Но не и на мен. Напоследък не прекарвам много време в Париж.

— Скоро сте се върнали от Изтока, доколкото разбрах?

— Да, мосю. Върнах се от Персия.

— Със сина си сте пътували до множество затънтени кътчета по целия свят, нали?

— Моля?

— Пътували сте из различни диви райони.

— Да.

— Среждали ли сте някога племена, които използват змийска отрова, за да мажат стрелите си?

Наложи се да му преведат въпроса и когато разбра какво го питат, мосю Дюпон поклати енергично глава.

— Никога! Никога не съм виждал подобно нещо!

След него на свидетелската банка застана синът му.

Показанията му не се отличаваха от тези на бащата. Не бил забелязал нищо. Помислил си, че мъртвата може да е била ужилена от оса, защото наистина имало оса, която го дразнела, и той най-накрая я убил.

Дюпон баща и син бяха последните свидетели.

Следователят се прокашля, за да прочисти гърлото си, и се обърна към съдебните заседатели.

Каза им, че това без всякакво съмнение е най-изумителният и невероятен случай, с който се е сблъсквал в практиката си. Била е убита една жена — версиите за самоубийство или нещастен случай със сигурност можели да отпаднат — по време на полет, в малко, затворено пространство. Убиецът не можел да бъде някакъв външен човек, освен някой от свидетелите, изслушани тази сутрин. Този факт, колкото и ужасен да е той, не можел да бъде подложен на съмнение. Някой от присъстващите трябва да е излъгал най-безсрамно.

Престъплението било извършено с невероятна дързост. С риск да бъде забелязан от десет... дванадесет, ако се броят и стюардите, души, убиецът е приближил индианската тръба до устните си и е изпратил отровния шип към целта си, без никой да го забележи. Всичко това изглеждало просто невероятно, но тръбата е намерена, намерена е и отровната стрела. На врата на покойната имало следа от убождането. Медицинската експертиза показала, че колкото и невероятно да е всичко това, все пак то се е случило.

При липсата на улики, насочващи към конкретен човек, той препоръчвал на съдебните заседатели да възбудят дело за убийство срещу неизвестен извършител или извършители. Всички свидетели отрекли да са познавали покойната. Работа на полицията било да открие дали тя е била свързана с някого от тях и как. Тъй като мотивът за престъплението не бил известен, той не можел да даде друго мнение, освен вече изразеното — че трябва да се възбуди дело за убийство срещу неизвестен извършител.

Един от съдебните заседатели — мъж с квадратно лице и подозрителен поглед, който дишаше тежко, се наведе напред.

— Може ли да задам един въпрос, сър?

— Разбира се.

— Казахте, че тази индианска тръба е била намерена скрита в някаква седалка? Чия е била тази седалка?

Следователят погледна записките си. Сержант Уилсън излезе напред и измърмори:

— Да, наистина. Въпросното място номер девет е било на мистър Еркюл Поаро. Длъжен съм да отбележа, че мистър Поаро е много известен и уважаван частен детектив, който... който, няколко пъти успешно е сътрудничил на Скотланд Ярд.

Мъжът с квадратното лице отмести поглед към Еркюл Поаро и се вгледа в мустаците му, далеч не с удовлетворено изражение.

„Чужденец — казваха очите му. — Човек никога не може да се довери на чужденец, дори и да е първи приятел с полицията.“

На глас попита:

— Мистър Поаро откри отровния шип в краката на убитата, нали?

— Да.

Съдебните заседатели се оттеглиха на съвещание. Върнаха се в залата след пет минути и един от тях връчи на следователя лист хартия.

— Какво е това? — намръщи се той. — Глупости! Не мога да приема подобно заключение!

След още няколко минути му предадоха коригираното си заключение: „Нашето мнение е, че става дума за смърт чрез отравяне, но не съществуват безспорни улики срещу извършителя.“

ГЛАВА ПЕТА

СЛЕД ПРЕДВАРИТЕЛНОТО СЛЕДСТВИЕ

Когато излезе от съдебната зала след заключението на съдебните заседатели, Джейн Грей се оказа до Норман Гейл.

— Чудя се какво ли беше написано на този лист, който следователят не пожела да приеме? — заговори той.

— Мисля, че мога да ви кажа — чу Норман глас зад себе си.

Двамата с Джейн се обърнаха и видяха блестящите очи на Еркюл Поаро.

— Това беше заключение, че срещу мен трябва да се възбуди дело за умишлено убийство.

— О, наистина ли! — възкликна Джейн.

Поаро кимна щастливо.

— Mais oui! Когато излизах, чух един човек да казва: „Този дребен чужденец... помни ми думата, че той го е извършил.“ Обзалагам се, че съдебните заседатели мислят същото.

Джейн не беше сигурна дали трябва да се засмее или да изрази съжаление. Поаро се усмихна с разбиране.

— Виждате ли — каза той. — Ще трябва да се заловя за работа, за да изчистя това петно от репутацията си.

Той се поклони все още усмихнат и се отдалечи.

Двамата млади го проследиха с поглед.

— Какъв удивителен дребен тип — каза Норман Гейл. — Нарича себе си детектив. Не виждам как точно той би могъл да бъде „детектив“. Всеки престъпник ще го познае от една миля разстояние. Въобще не би могъл да се скрие.

— Представата ви за детективите не е ли малко старомодна? — попита Джейн. — Фалшивата брада и мустаци отдавна не са на мода. В днешно време те трябва да мислят много повече, отколкото преди.

— Така усилията са доста по-малки.

— Физически, да. Но, естествено, необходимо е да имаш хладен и бистър ум.

— Разбирам. Горещ и размътен ум не върши работа.

Двамата се засмяха.

— Знаете ли — заговори Гейл бързо и лека червенина плъзна по бузите му. — Имате ли нещо против... Искам да кажа... Би било ужасно мило от ваша страна, ако... Малко е късно, наистина... Но какво ще кажете, да пием чай заедно? Чувствам... Другари по неволя и...

Той млъкна и си помисли: „Какво ти става, глупак такъв? Не можеш ли да поканиш едно момиче на чай, без да пелтечиш, да се изчервяваш и да се правиш на пълно магаре? Какво ще си помисли за теб това момиче?“

На фона на неговото смущение спокойствието и самообладанието на Джейн изпъкнаха още повече.

— Благодаря — отговори тя. — С удоволствие бих пила чай.

Откриха някаква чайна и една изпълнена с пренебрежение, мрачна келнерка взе поръчката им. Съмнението, изписано по лицето ѝ, сякаш казваше: „Не ме обвинявайте, ако останете разочаровани. Твърди се, че тук сервираме чай, но аз поне не съм виждала такова нещо“.

Чайната беше почти празна. Липсата на хора още повече подсилваше чувството им за близост. Джейн свали ръкавиците си и погледна мъжа пред себе си. Беше привлекателен — тези сини очи, усмивката... И беше симпатичен.

— Доста странна работа — каза Гейл бързо, за да поведе разговор. — Това убийство...

Все още не се бе освободил напълно от смущението си.

— Да, така е — съгласи се Джейн. — Доста се безпокоя заради всичко това... Заради работата си, искам да кажа. Не зная как биха го приели.

— Да-а-а. Не бях се замислил за това.

— Антоан може и да не одобри, че една от помощничките му е забъркана в убийство, че е трябвало да дава показания и така нататък.

— Хората са странни — отбеляза Гейл замислено. — Животът е толкова несправедлив... Та вие нямате никаква вина за това нещо! — Той се намръщи ядосано. — Дявол да го вземе!

— Е, все още не се е случило нищо лошо — напомни му Джейн. — Няма смисъл човек да се тревожи и ядосва за нещо, което още не се

е случило. В края на краищата би било напълно обяснимо... Кой може да е сигурен, че именно аз не съм извършила убийството? А когато човек извърши едно убийство, не е изключено да извърши и много други. Едва ли е много приятно да знаеш, че такъв човек прави прическата ти.

— Един поглед е достатъчен, за да се разбере, че не сте в състояние да направите подобно нещо — каза Норман и я погледна напрегнато.

— Не съм толкова сигурна — отговори Джейн. — Понякога ми идва да убия някои от клиентките... Ако можех да съм сигурна, че ще се измъкна безнаказано... Особено една... Гласът ѝ е като на гарга и непрекъснато мърмори за всичко. Понякога ми се струва, че ако я убия, това не само няма да е престъпление, а дори добро дело. Както виждате, мисълта, че мога да извърша убийство, никак не ми е чужда.

— Все едно, мога да се закълна, че в нашия случай вие не сте извършили убийството — каза Гейл.

— А пък аз мога да се закълна, че не сте вие — отговори Джейн. — Само че това няма да ви помогне никак, ако пациентите ви решат, че сте.

— Пациентите... да. — Гейл доби доста замислен вид. — Предполагам, че е така. Не бях помислил за това. Зъболекар, който е маниак убиец... О, не, тази перспектива никак не е приятна.

Изведнъж той попита съвсем импулсивно:

— Имате ли нещо против, че съм зъболекар?

Джейн повдигна вежди:

— Аз? Да имам нещо против?

— Искам да кажа... Има нещо доста особено в зъболекарите... В тази професия няма нищо романтично... Виж, за лекарите всички говорят с уважение.

— Успокойте се — отвърна Джейн. — Зъболекарят определено е нещо повече от обикновена фризьорка.

Те се засмяха и Гейл каза:

— Имам чувството, че ще станем приятели. А вие?

— И аз мисля така.

— Някой път можем да вечеряме заедно и след това да отидем на театър.

— Благодаря.

Последва пауза и след това Гейл пепита:

— Хареса ли ви в Ле Пине?

— Много.

— За първи път ли бяхте там?

— Да, виждате ли...

Джейн в пристъп на откровеност му разказа за печалбата. Дватамата се съгласиха, че конните надбягвания са нещо приятно и романтично, а след това упрекнаха правителството за недоброто око, с което гледа на тях.

Разговорът им прекъсна един млад мъж с кафяв костюм, който вече няколко минути обикаляше неуверено наоколо, без да го забележат.

Той се приближи, вдигна шапката си за поздрав и се обърна към Джейн с подчертана самоувереност.

— Мис Джейн Грей?

— Да?

— Аз съм представител на списание „Уийкли Хоул“, мис Грей. Бих искал да ви помоля да напишете кратък материал за това убийство по време на полет. Гледната точка на един от пътниците.

— Благодаря, предпочитам да не го правя.

— Помислете, мис Грей. Ще ви платим добре.

— Колко? — поинтересува се Джейн.

— Петдесет лири... Е, добре, може и малко повече. Да кажем, шестдесет.

— Не — отвърна Джейн. — Мисля, че няма да мога. Просто не знам какво да напиша.

— О, това не е проблем — отговори младият човек веднага. — Не е необходимо сама да напишете материала. Един от нашите сътрудници ще ви зададе някои въпроси, ще изслуша разказа ви и ще подготви всичко вместо вас. Вие няма защо да се притеснявате.

— Въпреки това — отговори Джейн, — предпочитам да не го правя.

— Какво ще кажете за сто лири? Слушайте, наистина ще ги направим сто... И ще публикуваме снимката ви.

— Не — отсече Джейн. — Тази идея не ми допада.

— Така че можете да ни оставите на спокойствие — намеси се Норман Гейл. — Мис Грей не желае да бъде безпокоена повече.

Младият мъж се обърна с надежда към него.

— Вие сте мистър Норман Гейл, нали? Слушайте, мистър Гейл, след като мис Грей изпитва притеснения, защо не опитате вие? Петстотин думи, не повече. И ще ви платим това, което предложих на мис Грей... Предложението е добро, защото един разказ, написан от жена, винаги е по-вълнуващ за читателя и по-скъпо платен. За вас това е много добра възможност.

— Не я желая. Няма да напиша нито ред за вас.

— Освен доброто заплащане, трябва да помислите и за рекламата... Издигащ се млад професионалист... Брилянтна кариера напред... Всичките ви пациенти ще го прочетат.

— Точно от това се страхувам — отговори Норман Гейл.

— В наши дни човек не може да стигне далеч без реклама, мистър Гейл.

— Може би е така, но зависи от рекламата. Надявам се, че не всичките ми пациенти четат вестници и че ще продължат да идват при мен. А ако научат, че съм забъркан в разследване за убийство... Е, получихте отговор и от двамата ни. Ще си тръгнете ли тихо и мирно или трябва да ви изритам през вратата?

— Няма защо да се ядосвате — отговори младият мъж, без да обърне никакво внимание на заплахата. — Желая ви приятна вечер. Обадете ми се в редакцията, ако промените решението си. Ето визитната ми картичка.

Журналистът излезе развеселен от чайната и си мислеше: „Не беше зле. Ще стане добро интервю“.

И наистина в следващия брой на „Уийкли Хоул“ се появи колона с мнението на двамата от свидетелите на тайнственото убийство в самолета. Мис Джейн Грей била заявила, че е твърде разстроена, за да може да разговаря за случилото се — за нея то било ужасно сътресение и не желала да си го припомня. Мистър Норман Гейл говорил надълго и нашироко за отражението, което би могло да има върху кариерата на един млад човек подобно забъркване в криминален случай, дори той да няма никаква вина. Мистър Грей шеговито изразил надеждата, че някои от пациентите му четат само светската хроника, така че без да подозират най-лошото, ще продължат да се подлагат на изпитанията на зъболекарския му стол.

Когато младият журналист си отиде, Джейн попита:

— Чудя се защо ли не е отишъл при по-важните свидетели?

— Те са останали за по-добрите от него, предполагам — отговори Норман мрачно. — Може би вече е опитал, но е ударил на камък.

Той остана мълчалив и намръщен известно време, след това каза:

— Джейн... Хайде да си говорим на „ти“, нали нямаш нищо против? Кой според теб е убил мадам Жизел?

— Нямам никаква представа.

— А замисляла ли си се? Сериозно, искам да кажа?

— Не, не съм. Мислех само за собственото си участие във всичко това и се тревожех малко. Не съм се питала наистина кой... кой от останалите го е направил. Дори не си давах сметка, че убиецът трябва да е някой от тях.

— Следователят го каза пределно ясно. Аз съм сигурен, че не съм аз и съм сигурен, че не си ти, защото... защото през повечето време те гледах...

— Да — отвърна Джейн. — Аз също съм сигурна, че не си го извършил ти... поради същата причина. И разбира се, сигурна съм, че не съм го извършила аз. Значи трябва да е някой от останалите... Но не знам кой. А ти?

— Аз също.

Норман Гейл се замисли, сякаш се мъчеше да реши заплетен ребус. Джейн продължи:

— И не виждам как бихме могли да знаем. Искам да кажа... че не сме видели нищо... поне аз... Ти видя ли?

Гейл поклати глава.

— Не, абсолютно нищо.

— Ето това изглежда така ужасно странно. Ти няма как да си забелязал каквото и да било... седеше с гръб към мадам Жизел... Но не и аз. Гледах точно към пътеката. Искам да кажа, бих могла да...

Тя млъкна и се изчерви. Спомни си, че погледът ѝ през повечето време беше прикован към синьо-лилавия пуловер и че умът ѝ далеч не беше склонен да възприема заобикалящата я действителност, защото беше съсредоточен преди всичко върху личността на човешкото същество в пуловера.

Норман Гейл мислеше: „Чудя се какво ли я кара да се черви така... Тя е чудесна... Ще се ожения за нея... Да, наистина... Но няма

полза да гледам прекалено далече напред. Трябва да намеря подходящ претекст да я виждам често. Това убийство изглежда ще свърши добра работа... Освен това мисля, че няма да е зле да предприема нещо... Този нахален журналист и глупавата му реклама..."

На глас каза:

— Хайде да помислим малко. Кой я е убил? Да вземем всички един по един... Стюардите?

— Не — отговори Джейн.

— Съгласен съм. Жените от другата страна на пътеката?

— Не мисля, че дама като лейди Хорбъри би имала нужда да убива когото и да било. А другата, мис Кър... Тя е истинска аристократка и в никакъв случай не би посегнала на една възрастна францужойка. Сигурна съм в това.

— Значи остават обикновените простосмъртни. Предполагам, че си права, Джейн. Да вземем мустакатия. Според съдебните заседатели от предварителното следствие той е най-вероятният извършител... така че според мен всяко подозрение отпада. Докторът? Струва ми се, че човек като него не би го направил.

— Да — съгласи се Джейн. — Ако е искал да я убие, щеше да използва нещо, което да не може да се установи при изследванията. Никой нямаше да разбере как е станало.

— Да-а-а — каза Норман неуверено. — Тези отрови без вкус и мирис, чието присъствие не може да се установи, са много удобни, но се съмнявам, че подобни неща съществуват. Какво ще кажеш за онзи дребния, който призна, че има такава индианска тръба?

— Изглежда доста подозрително... Все пак той е симпатичен човек, а и спокойно можеше да не каже, че притежава подобно нещо. Струва ми се, че не е той.

— След това Джеймсън... не, как му беше името? Райдър?

— Да, може и да е той.

— И двамата французи.

— За мен те са най-вероятните убийци. Пътували са по разни странни места... Освен това може да са имали и причина, за която ние с теб не знаем нищо. Стори ми се, че по-младият изглеждаше много разтревожен и смутен.

— Всеки би изглеждал разтревожен, ако е извършил убийство — отбеляза мрачно Гейл.

— Все пак беше симпатичен — каза Джейн. — А баща му беше мил. Надявам се да не са те.

— Изглежда не напредваме много бързо — отбеляза Норман Гейл.

— Не виждам как би могло да е иначе, след като не знаем нищо за убитата. Имала ли в врагове? Кой ще наследи парите ѝ? Всичко това е много важно.

— Значи смяташ, че това, което правим сега, е напразно? — попита Норман замислено.

— Нима не е? — каза Джейн хладно.

— Не съвсем. — Гейл се поколеба и продължи бавно: — Имам чувството, че може да е от полза...

Джейн го изгледа с любопитство.

— Убийствата — каза Норман Гейл — не засягат само жертвата и престъпника. Засягат и невинните. Ти и аз сме напълно невинни, но сянката на убийството ни докосна. Ние не знаем как тази сянка ще се отрази на по-нататъшния ни живот.

Джейн иначе беше спокойна и трезвомислеща, но сега изведнъж потрепери.

— Не говори така — каза тя. — Караш ме да се страхувам.

— Аз също се страхувам — отвърна Гейл.

ГЛАВА ШЕСТА

КОНСУЛТАЦИЯ

Еркюл Поаро се приближи до приятеля си инспектор Джеп. Той му се усмихна широко.

— Здравей, старче! Май си изкара акъла да не те заключат в ареста?

— Боях се — отговори Поаро мрачно, — че нещо такова би се отразило зле на професионалната ми репутация.

— Е — продължи да се усмихва Джеп, — понякога и детективите се оказват престъпници. Поне в книгите.

До тях се приближи висок, слаб мъж с меланхолично, интелигентно лице. Джеп го представи:

— Това е мосю Фурние от френската полиция. Изпратен е, за да ни окаже съдействие по този случай.

— Мисля, че съм имал удоволствието да се запозная с вас преди няколко години, мосю Поаро — каза Фурние, поклони се и стисна ръката му. — Освен това за вас ми е говорил мосю Жиро.

На устните му се появи едва доловима усмивка. Поаро, за когото не бе трудно да си представи с какви думи го е описал Жиро (сам той подигравателно наричаше Жиро „човекът хрътка“), също си позволи да се усмихне дискретно в отговор.

— Предлагам ви, господа — каза Поаро, — да дойдете да обядваме заедно в апартамента ми. Вече поканих мосю Тибо. Тоест, ако вие и приятелят ми Джеп нямате нищо против да ви съдействам.

— Разбира се, че не, старче — каза Джеп и го тупна поривисто по рамото. — Нямаме тайни от теб.

— За нас наистина ще бъде чест — промърмори французинът церемониално.

— Виждате ли — продължи Поаро, — както казах на една млада дама току-що, трябва да очистя това петно от името си.

— Съдебните заседатели май наистина не харесаха вида ти — каза Джеп и отново се ухили. — Заключение им беше най-хубавата

шега, която съм чувал от години.

По всеобщо съгласие докато траеше хубавият обяд, който дребният белгиец осигури на приятелите си, за убийството не стана дума.

— В края на краищата се оказва, че и в Англия е възможно да се нахраниш добре — промърмори Фурние доволно и деликатно се възползва от клечката за зъби, предвидливо осигурена от Поаро.

— Чудесен обяд, мосю Поаро — отбеляза Тибо.

— Малко приличаше на френски, но иначе беше дяволски добър — съгласи се Джеп.

— Храната трябва да е лека и да не тежи на стомаха — каза Поаро. — Иначе може да попречи на мисловния процес.

— Не мога да кажа, че имам проблеми със стомаха си — отбеляза Джеп. — Но няма да споря. Е, по-добре да се залавяме за работа. Известно ми е, че по-късно следобед мистър Тибо има ангажимент, така че предлагам да започнем консултацията си с него.

— На вашите услуги, господа. Естествено, тук мога да говоря много по-свободно, отколкото в съдебната зала. Преди заседанието имах възможност да разменя няколко думи с инспектор Джеп и той ме посъветва да проявя сдържаност и да съобщя само най-необходимите факти.

— Съвсем правилно — каза Джеп. — Не бива всички карти да се свалят веднага. А сега нека чуем какво можете да ни кажете за мадам Жизел.

— Ако трябва да съм откровен, знам много малко за нея. Познавам я такава, каквато я познава обществеността. За личния ѝ живот не знам почти нищо. Може би мосю Фурние ще е в състояние да ви осведоми по-добре от мен. Но със сигурност мога да кажа следното: Тя беше това, което хората наричат „чешит“. Беше уникална. За предшествениците ѝ не се знае нищо. Чувал съм, че като млада е била хубава. След това преболедувала от едра шарка и загубила красотата си. Тя беше, това е моето впечатление, човек, който се наслаждава на властта си, защото разполагаше с власт. Беше много умела в бизнеса — корава францужойка, която никога не би позволила чувствата да навредят на финансовите ѝ интереси. Но се славеше с пословичната честност, с която движеше делата си.

Тибо погледна Фурние, за да получи потвърждение на думите си. Фурние поклати чернокосата си, меланхолична глава в знак на съгласие.

— Да — каза той. — Наистина беше честна... според това, което се виждаше на повърхността. И въпреки всичко, съдът би могъл да поиска сметка от нея за някои неща, ако можеха да се намерят доказателства. Само че... — Той сви рамене отчаяно. — Само че това беше невъзможно... Човешката природа, такава, каквата е...

— Искате да кажете?

— Chantage.

— Изнудване?

— Да. Изнудване от специален, особен вид. Мадам Жизел обикновено е давала заеми срещу обичайна разписка. За тези суми и връщането им тя е била напълно дискретна... Но мога да ви кажа, че е използвала свои собствени методи, за да си гарантира това връщане.

Поаро се наведе напред с интерес. Фурние продължи:

— Както мосю Тибо каза днес, клиентелата на мадам Жизел е била сред висшите слоеве на обществото. Тези слоеве са особено чувствителни към силата на общественото мнение. Мадам Жизел е ползвала своя собствена мрежа за намиране на информация... Имала е навика преди да даде заем, когато сумите са големи, разбира се, най-напред да събере колкото се може повече факти за въпросния клиент... И мога да кажа, че мрежата ѝ е била изключително добра. Ще повтора думите на нашия приятел Тибо — според това, което се виждаше на повърхността, мадам Жизел беше извънредно честна. Винаги е оправдавала доверието на тези, които са оправдавали нейното доверие. Убеден съм, че никога не е използвала информацията, с която разполага, за да получи пари от когото и да било, освен ако той не ѝ ги дължи.

— Искате да кажете — попита Поаро, — че е използвала тайната си информация като гаранция за заемите си?

— Точно така. И я е използвала безмилостно и без изобщо да се поддава на каквито и да било чувства. Мога да ви уверя, господа, че тази система е изпълнявала предназначението си много ефикасно! Извънредно рядко се е налагало мадам Жизел да се откаже от невъзстановим заем. Хората, заемащи високо обществено положение, са били готови на всичко, за да намерят нужните пари и да

предотвратят заплашващия ги скандал. Както казах, тази страна на нейната дейност ни беше известна, но не разполагахме с доказателства, за да предизвикаме съдебно дело. — Фурние сви рамене. — Това е доста по-трудно. Човешката природа си е човешка природа.

— Ами какво ставаше, ако, както казахте, се наложеше да се откаже от някой невъзстановим заем? — попита Поаро.

— В такъв случай тя публикуваше компрометиращата информация или я предаваше на онзи, който има интерес от нея.

Последва кратка пауза и след това Поаро попита:

— Това не я е облагодетелствувало финансово, така ли?

— Не — отговори Фурние. — Поне не пряко.

— А непряко?

— Непряко е карало всички останали да плащат на време, нали? — намеси се Джеп.

— Точно така. Било е като поука за тях. Имало е морални последици.

— Бих ги нарекъл неморални последици — възрази Джеп и потри замислено носа си. — Е, това ни дава доста ясна представа за мотива за убийството. Остава въпросът, кой ще наследи парите на мадам Жизел? — Той се обърна към Тибо. — Можете ли да ни дадете някакви сведения за това?

— Мадам Жизел има дъщеря — отговори адвокатът. — Тя не живееше с майка си... Струва ми се дори, че не са се виждали откакто е била съвсем малка. Но преди много години мадам Жизел направи завещание, съгласно което цялата ѝ собственост, с изключение на малка сума за прислужничката, трябва да получи дъщеря ѝ, Ан Морисо. Доколкото ми е известно, мадам Жизел не е правила друго завещание.

— И наследството не е малко, предполагам? — попита Поаро.

Адвокатът сви рамене.

— По моя преценка е някъде около осем или девет милиона франка.

Поаро сви устни, за да подсвирне. Джеп каза:

— Боже мой! Та тя изобщо нямаше вид на толкова богата! Я да видим... какъв беше разменният курс... Та това са повече от сто хиляди лири!

— Мадмоазел Ан Морисо ще стане много богата млада дама — отбеляза Поаро.

— Добре, че не е била в самолета — каза Джек сухо. — Иначе веднага щяхме да я заподозрем, че е убила майка си, за да пипне паричките ѝ. На колко години е?

— Не мога да кажа точно. Предполагам, че е на двадесет и четири или двадесет и пет.

— Е, струва ми се, че тя не е свързана с престъплението. Ще трябва да се заемем с версията за шантажите. Всички пътници от самолета отрекоха да са познавали мадам Жизел. Някой от тях е излъгал. Трябва да открием кой. Може би личният ѝ архив ще ни помогне, Фурние?

— Приятелю — отговори французинът, — веднага след като научих новината по телефона от Скотланд Ярд, аз отидох в дома ѝ. Там има сейф, в който е съхранявала документацията си. Всичко е било изгорено.

— Изгорено? Кой го е изгорил? Защо?

— Мадам Жизел е имала доверена прислужница. Елиз Грандие. Елиз била инструктирана ако нещо се случи с господарката ѝ, да отвори сейфа, чиято комбинация е знаела, и да изгори съдържанието му.

— Какво? Това е изумително! — втренчи се пред себе си Джек.

— Виждате ли — продължи Фурние, — мадам Жизел е имала принципи. Както ви казах, тя никога не е злоупотребявала с доверието на тези, които не са злоупотребявали с нейното доверие. Давала е дума на клиентите си, че ще се отнесе честно с тях. Била е безмилостна, ако не спазят уговорката, но пък е държала на думата си.

Джек поклати глава стъписано. Четиримата замълчаха, замислени над странния характер на мъртвата жена...

Мосю Тибо се изправи.

— Господа, сега трябва да ви напусна, за да не закъснея. Ако имате нужда от някакви други сведения, знаете къде да ме намерите.

Той се ръкува с тях церемониално и излезе от апартамента.

ГЛАВА СЕДМА

ВЕРОЯТНОСТИ

След като мосю Тибо излезе, тримата мъже придърпаха столовете си по-близо до масата.

— Тогава — каза Джеп, — да се залавяме за работа. — Той развинти капачката на писалката си. — В самолета е имало единадесет пътници, тоест в задния салон, тези от предния не ни интересуват... единадесет пътници и двама стюарди, това прави общо тринадесет души. Някой от тези дванадесет е убил мадам Жизел. Сред тях има двама французи, другите са англичани. Французите ще оставим на мистър Фурние, а с англичаните ще се заема аз. Трябва да се направят и някои справки в Париж. Това също е ваша работа, Фурние.

— И не само в Париж — каза Фурние. — През лятото мадам Жизел е имала доста работа във френските курорти... Дъовил, Ле Пине, Вимеро... Доста е пътувала и на юг, до Антиб и Ница... По тези места...

— Съществен факт. Някои от пътниците на „Прометей“ споменаха, че са се връщали от Ле Пине, доколкото си спомням. Е, това е една от възможните версии. След това трябва да изясним и самото убийство... да видим кой е имал практическата възможност да използва тази туземска тръба... — Той разгъна една скица на задния салон на самолета и я постави в средата на масата. — Можем да се заемем с предварителната работа. Най-напред, нека вземем хората един по един и да помислим какви са вероятностите и още по-важно, какви са възможностите за всеки един от тях. От самото начало можем да елиминираме мосю Поаро. Остават единадесет души.

Поаро поклати глава тъжно.

— Прекалено доверчив сте, приятелю. Не бива да се доверявате на никого. Без изключение.

— Добре, ще се занимаем и с теб, щом искаш — съгласи се Джеп шеговито. — Но най-напред да обсъдим положението на стюардите. Струва ми се малко вероятно да е някой от тях. Едва ли са взели голяма

сума назаем от мъртвата. Освен това и двамата имат много добри служебни досиета... Прилични, сериозни хора... И двамата. Много бих се изненадал, ако някой от тях е замесен в това убийство. Но пък те са имали физическата възможност да го извършат, така че не можем да ги изключим. Движели са се между седалките и са могли да заемат нужното положение, от което да изстрелят шипа... От нужния ъгъл, искам да кажа... Макар че не вярвам да са могли да го направят пред толкова хора без някой да забележи. От опит знам колко ненаблюдателни са хората, но все пак не чак дотам. Това се отнася за всички. Да извършиш убийство по такъв начин е лудост, чиста лудост. Шансът да не те забележат е едно на хиляда. Убиецът трябва да е имал дяволски късмет... От всички възможни начини да извършиш убийство...

Поаро, който слушаше с наведена глава и пушеше безмълвно, го прекъсна:

— Значи според теб, приятелю, това е глупав начин да извършиш убийство, така ли?

— Разбира се. Трябва да си напълно полудял, за да го направиш.

— И все пак убиецът е успял. Ето, ние тримата седим тук, разговаряме, но не знаем кой го е извършил. Това не е ли успех!

— Това е чист късмет — възрази Джеб. — Цяло чудо е, че никой не е забелязал нищо.

Поаро поклати неудовлетворено глава. Фурние го изгледа с любопитство.

— Какво мислите, мосю Поаро?

— Мон ами — отговори Поаро, — ето какво мисля... За дадено нещо трябва да се съди единствено по резултата. Това убийство е извършено успешно.

— И въпреки всичко — продължи французинът замислено, — ми се струва, че трябва да е станало някакво чудо.

— Чудо или не — обади се Джеб, — фактът е налице. Разполагаме с медицинската експертиза, открихме оръжието... А ако преди една седмица някой ми беше казал, че ще разследвам убийство, извършено с отровен шип, издухан през туземска тръба, щях да му се изсмея в лицето. Та това е подигравка! Това убийство е чиста подигравка за нас!

Поаро пое дълбоко въздух и се усмихна.

— Може би убиецът е човек с перверзно чувство за хумор — каза Фурние замислено. — При едно разследване е много важно да се схване психологията на убиеца.

Джеп леко изсумтя, когато се заговори за психология. Той гледаше с недоверие на такива неща и не ги харесваше.

— Поаро обича да се занимава с такива работи — отбеляза той.

— Това, което казахте вие двамата, е много интересно за мен — обади се Поаро.

— Да не би да се съмняваш, че е била убита именно по този начин? — попита Джеп подозрително. — Добре познавам заплетения ти начин на мислене.

— Не, не, приятелю. За това не изпитвам никакви съмнения. Отровният шип, който намерих, е причина за смъртта — това е абсолютно сигурно. Но въпреки всичко има някои неща, които...

Той замълча и поклати озадачено глава.

Джеп продължи:

— Да се върнем към проблема. Не бихме могли изцяло да измием физиономията на двамата стюарди, но ми се струва, че е много малко вероятно да е някой от тях. Съгласен ли си, Поаро?

— Аз? Както вече казах, на този етап не бих измил, Боже какъв израз, физиономията на никого.

— Така да бъде. А сега да се заемем с пътниците. Да започнем с мястото, най-близо до тоалетните. Номер шестнадесет. — Той посочи скицата с писалката си. — Там е седяла фризьорката... Джейн Грей. Спечелила на конни надбягвания и изхарчила парите в Ле Пине. Това означава, че обича хазарта. Не е изключено да е закъсала за пари и да е взела заем от мадам Жизел... но едва ли би взела голяма сума, а и не виждам с какво францужойката може да я е държала в ръцете си. Струва ми се дребна риба, не това, което търсим. А и не съм склонен да мисля, че една фризьорка ще успее да се снабди със змийска отрова. Това не е боя за коса или крем за масаж.

Донякъде убиецът е сгрешил като е използвал змийска отрова. Това значително стеснява кръга на заподозрените. Може би на сто души само двама познават тези отрови и са в състояние да се снабдят с тях.

— От всичко това следва, че едно нещо е напълно ясно — каза Поаро.

Фурние го погледна въпросително.

Джеп обаче беше твърде зает със собствените си мисли.

— Ето как е според мен... Има две възможности. Убиецът трябва да е човек, който е пътувал по далечните кътчета на света, човек, който познава змиите и най-отровните им представители, а също и обичаите на дивите племена, които използват отрова, за да се справят с враговете си... Това е първата възможност.

— А другата?

— Да има връзки с научните среди. С изследователите. В някои лаборатории се експериментира със змийски отрови. Говорих с Уинтърспун. Змийската отрова и най-вече отровата от кобра се използват в медицината. С нея доста успешно лекуват епилепсия. Изобщо, змийските отрови представляват сериозен научен интерес.

— Любопитно — каза Фурние.

— Да, но да продължим. Джейн Грей не попада в никоя от тези две категории. Струва ми се невероятно да е имала мотив и още по-малко вероятно да е успяла да намери отровата. Реална възможност да изстреля отровния шип на практика липсва. Вижте тук.

Тримата се надвесиха над скицата.

— Ето това е място номер шестнадесет, а това — номер две, където е седяла Жизел. Помежду им има много хора. Ако момичето не е ставало от мястото си, както твърдят всички, не е възможно да насочи тръбата и да улучи мадам Жизел отстрани по врата. Мисля, че няма как да е тя.

Сега да вземем място номер дванадесет срещу Джейн Грей. Това е зъболекарят Норман Гейл. Същото до голяма степен важи и за него. Дребна риба. Може би шансовете му да се снабди със змийска отрова са малко по-големи.

— Зъболекарите обикновено не си служат с такива вещества — промърмори Поаро тихо. — Това не са обикновени лекарства.

— Така е. Зъболекарите и без змийска отрова се забавляват достатъчно с пациентите си — ухили се Джеп. — Все пак не е изключено Норман Гейл да познава хора, които имат достъп до подобни вещества. Що се отнася до практическата възможност да извърши убийството, тя също не е голяма. Той е ставал от мястото си, но за да отиде до тоалетната, която е в противоположна посока. Не би могъл да се приближи до мадам Жизел, а за да изстреля отровен шип

през тръба и да улучи шията ѝ, би трябвало този шип да е опитомен и да владее някои номера, като завиване под прав ъгъл например. Значи той също отпада.

— Съгласен съм — каза Фурние. — Да продължим.

— Сега от другата страна на пътеката между седалките. Седемнадесето място.

— Първоначално това беше моето място — каза Поаро. — Отстъпих го на една от дамите, защото желаше да седне до приятелката си.

— Това е Виниша Кър. Какво можем да кажем за нея? Тя вече е едра риба. Има вероятност да е взела заем от Жизел, но не изглежда да има никакви неприятни тайни в живота си... Все пак може да е загубила на конни надбягвания или нещо подобно... Трябва да ѝ обърнем малко повече внимание. От положението ѝ е възможно да се изстреля шипът. Ако Жизел е обърнала глава, за да погледне през прозореца, Виниша Кър би могла да отправи точен изстрел, или точно духване, ако предпочитате, но диагонал. И все пак трябва да има голям късмет, за да направи това... Струва ми се, че би трябвало да се надигне, за да улучи. Тя изглежда е от жените, които есенно време вземат пушката и излизат на лов. Дали стрелянето с пушка има нещо общо с духането през туземска тръба? Струва ми се, че и двете са въпрос на точно око... На точно око и тренировки... Може би има приятели, мъже, които са ловували по затъntenите кътчета на света. Може би така се е снабдила с тези екзотични отрови... макар че всичко това ми звучи като някакво безумие. Струва ми се пълна безсмислица!

— Наистина изглежда невероятно — съгласи се Фурние. — Мадмоазел Кър... днес я видях в съдебната зала... — Той поклати глава. — Трудно бих могъл да я свържа с мисълта за убийство...

— Място номер тринадесет — продължи Джеп. — Лейди Хорбъри. Тя вече е черна овца. Знам нещо за нея, което ще ви кажа след малко. Не бих се изненадал, ако е имало за какво да я шантажират.

— Аз научих — каза Фурние, — че въпросната дама е загубила много пари на бакара в Ле Пине.

— Много добре. Да, тя е точно от онези, които биха прибегнали до услугите на мадам Жизел.

— Напълно съм съгласен.

— Дотук добре. Но как го е направила? Тя също не е ставала от мястото си, ако си спомняте. За да изстреля шипа, би трябвало да коленичи на седалката и да се подпре на облегалката... Пред погледите на десет души. Дявол да го вземе! Да продължаваме.

— Места девет и десет — каза Фурние и посочи с пръст скицата.

— Мистър Еркюл Поаро и доктор Брайънт — възкликна Джеп.
— Какво може да каже мистър Поаро в своя защита?

Поаро поклати тъжно глава.

— Mon estomac^[1] — отговори той тъжно. — Колко жалко е, че умът трябва да е слуга на стомаха!

— Аз също не се чувствам добре в самолет — каза Фурние съчувствено. Той затвори очи и поклати изразително глава.

— Доктор Брайънт. Какво можем да кажем за него? Едра риба от „Харли стрийт“. Не е много вероятно да опре до услугите на французойка лихварка, но не можем да сме сигурни. А ако за един лекар се разчуе нещо нередно, с кариерата му е свършено завинаги. Брайънт напълно отговаря на втората възможна категория... На върха на кариерата си, той вероятно познава всички изследователи медици. За него не би било никакъв проблем да вземе епруветка змийска отрова от някоя известна лаборатория...

— Но тези вещества се намират под строг контрол, приятелю — възрази Поаро. — Това не е като да откъснеш глухарче от поляната.

— Дори и да са под контрол, един умен човек би могъл да се справи. Не е невъзможно, просто защото хората като доктор Брайънт са извън всякакво подозрение.

— В това има доста истина — съгласи се Фурние.

— Единственото, което би било трудно да се обясни, е защо той не е твърдял още от самото начало, че жената е умряла от естествена смърт, например от сърдечен пристъп?

Поаро се изкашля. Другите двама го погледнаха въпросително.

— Предполагам — каза той, — че именно това е било първото... как да се изразя... впечатление на доктор Брайънт. В края на краищата, изглеждаше, че мадам Жизел е умряла от естествена смърт... Дори от ужилване на оса... Имаше оса, нали помните?

— Едва ли ще мога да забравя тази оса — вметна Джеп. — Непрекъснато слушам за нея.

— Както и да е — продължи Поаро. — Аз забелязах фаталния шип на пода и го вдигнах. Едва след като го открихме, стана ясно, че е извършено убийство.

— Шипът е щял да бъде открит при всички случаи.

Поаро поклати глава.

— Убиецът би могъл да го вземе незабелязано.

— Брайънт ли?

— Брайънт или някой друг.

— Хм! Доста рисковано.

Фурние не се съгласи.

— Сега може би изглежда така — каза той — защото знаем, че става дума за убийство. Но ако се беше заговорило, че жената е умряла от сърдечен пристъп, кой щеше да забележи и кой щеше да се замисли, ако някой бе изпуснал носната си кърпа и след това се бе навел, за да я вдигне?

— Така е — съгласи се Джеп. — Е, според мен Брайънт определено е в списъка на заподозрените. От мястото му е възможно да се изстреля шипът по диагонал през пътеката... Но защо никой не го е видял? Няма да навлизам отново в това. Който го е направил, въобще не е бил забелязан.

— А за това, предполагам, трябва да има причина — каза Фурние и се усмихна. — И тази причина, доколкото мога да съдя, би заинтересувала мосю Поаро. Имам предвид психологическа причина.

— Продължавайте, приятелю — каза Поаро. — Това, което казвате, е интересно.

— Ако пътувате с влак и минете покрай горяща къща, всички погледи ще бъдат насочени към прозореца — обясни Фурние. — Вниманието на всички ще се насочи към пожара. В подобен момент един човек може да наръга друг дори с нож и едва ли някой ще обърне внимание.

— Това е така — съгласи се Поаро. — Помня един от моите случаи... Отровителство... Тогава се случи точно така. Както казвате вие, имаше психологически фактор. Ако успеем да установим, че нещо подобно е станало и на „Прометей“...

— Ще можем да разберем, ако разпитаме пътниците и стюардите — каза Джеп.

— Така е. Но ако е имало нещо подобно, логически следва, че го е предизвикал убиецът. Трябва да е бил в състояние да предизвика нужния ефект у останалите.

— Точно така — съгласи се французинът.

— Отбелязвам си това като въпрос при бъдещите разпити — каза Джеп. — Сега стигаме до място номер осем. Даниъл Майкъл Кланси.

Произнесе името с нещо като наслада.

— Според мен той е най-вероятният убиец. Какво е по-лесно за един писател на криминални романи от това, да симулира интерес към змийските отрови и да накара някой нищо неподозиращ химик да му даде някоя от тях?

Не забравяйте, че той е минал покрай мястото на мадам Жизел — единствен от всички пътници.

— Уверявам ви, приятелю, че не съм забравил това — каза Поаро натъртено.

Джеп продължи:

— Той би могъл да пусне в действие тръбата от съвсем малко разстояние, без да има нужда от никакъв „психологически фактор“, както се изразявате. И е имал прекрасна възможност да го направи незабелязано. Не забравяйте, че е много добре запознат с този тип оръжия, той сам призна.

— Кое то подтиква към размисъл.

— Чиста хитрина — възрази Джеп. — А що се отнася до тръбата, която показва днес, откъде може да сме сигурни, че е същата, която е купил преди две години? Всичко това ми изглежда доста странно. Не мисля, че е здравословно за човек, който непрекъснато мисли за престъпления и криминални романи, да се запознава безразборно с разни действителни случаи. Могат да му хрумнат какви ли не идеи...

— За един писател определено е необходимо да има идеи — възрази Поаро.

Джеп отново се обърна към скицата на масата.

— На място номер четири е бил Райдър. Това е седалката точно пред убитата. Не смятам, че е той. Но не можем да го изключим автоматично. Той е ходил до тоалетната. На връщане би могъл да изстреля шипа от много близко разстояние, само че пред очите на двамата археолози. Те няма как да не са забелязали подобно нещо.

Поаро поклати замислено глава.

— Изглежда не познаваш археолозите — каза той. — Ако тези двамата са били погълнати от някакъв разговор... Е, добре, приятелю, мога да те уверя, че не биха обръщали особено внимание на околния свят. Предполагам, че са се пренесли някъде около пет хиляди години преди Христа. Хиляда деветстотин тридесет и пета след Христа за тях просто не е съществувала.

Джеп го погледна скептично.

— Е, все пак да поговорим и за тях. Какво можете да ни кажете за двамата Дюпон, Фурние?

— Мосю Арман Дюпон е един от най-известните археолози на Франция.

— Това не ни помага особено. Според мен положението им в салона е съвсем удобно — малко по-напред, диагонално от мадам Жизел. И предполагам, че са пътували твърде много по света и са правили разкопки на всякакви чудновати места. За тях не би било трудно да се снабдят с някаква туземска змийска отрова.

— Възможно е, наистина — съгласи се Фурние.

— Но не мислите, че е вероятно?

Фурние поклати глава със съмнение.

— Мосю Дюпон е изцяло отдаден на професията си. Той е ентузиаст. Преди това е бил търговец на антики. Изоставил е процъфтяващия си бизнес, за да се заеме с разкопките. Синът му също е отдал сърцето и душата си на археологията. Струва ми се невероятно, няма да кажа невъзможно, защото на този свят нищо не е невъзможно, струва ми се невероятно да са замесени в това убийство.

— Добре — каза Джеп.

Той взе листа, на който водеше бележки, и се прокашля.

— Ето до какво стигнахме. Джейн Грей. Вероятност — слаба. Възможност да го направи — на практика никаква. Норман Гейл. Вероятност — слаба. Възможност — отново практически никаква. Мис Кър. Много малка вероятност. Възможност — съмнителна. Лейди Хорбъри. Вероятност — доста голяма. Възможност — практически никаква. Мосю Поаро — почти сигурно той е убиецът. Това е единственият човек на борда, който би могъл да създаде психологически фактор.

Джеп се разсмя от сърце на малката си шега, Поаро се усмихна стеснително, а Фурние — със страхопочитание. След това инспекторът продължи:

— Брайънт. Възможност и вероятност — доста добри. Кланси. Мотив — съмнителен. Възможност и вероятност — наистина много добри. Райдър. Вероятност — съмнителна. Възможност — доста добра. Двамата Дюпон. Вероятност по отношение на мотива — много малка. Възможност, включително и да се снабдят с отрова — добра.

Това не е лошо резюме засега, струва ми се. Разбира се, ще трябва да проучим още много неща. Най-напред ще се заема с Кланси и Брайънт. Ще проверя какво са правили, дали в миналото са имали финансови затруднения, дали са имали някакви други проблеми напоследък... къде са ходили през последната година и така нататък. След това ще се заема с Райдър. Няма да е добре, ако напълно изоставим останалите. Ще накарам Уилсън да се заеме с тях. Мистър Фурние ще се заеме с Дюпон баща и син.

Французинът кимна.

— Не се Съмнявайте, че ще се погрижа за това. Утре сутринта се връщам в Париж. Може би ще науча нещо повече от Елиз Грандие, прислужничката на мадам Жизел. Освен това ще проследя движението на Жизел много внимателно. Ще е полезно да се знае къде е ходила през това лято. Веднъж или два пъти е ходила до Ле Пине, доколкото знам. Може да научим нещо за връзките ѝ с някой от хората в самолета. Да, наистина има доста работа.

Двамата погледнаха към Поаро, който бе потънал в мисли.

— Смяташ ли изобщо да ни помогнеш, Поаро? — попита Джеп.

Поаро стана.

— Да, мисля, че трябва да придружа мосю Фурние до Париж.

— С удоволствие — възкликна французинът.

— Чудя се какво ли си намислил? — каза Джеп и погледна Поаро с любопитство. — Досега не чухме от теб почти нищо за всичко това. Дойде ли ти някоя от твоите малки идеи, а?

— Да, да. Но е много трудно.

— Да чуем.

— Безпокои ме едно нещо — отговори Поаро бавно. — Мястото, където беше намерена тръбата.

— Естествено! За малко да те заключа в ареста!

Поаро поклати глава.

— Нямах предвид това. Безпокоя се, не защото тръбата беше мушната зад моята седалката, а че въобще беше в самолета.

— Не виждам нищо странно в това — отговори Джек.

— Убиецът е трябвало да скрие това нещо някъде. Не е можел да рискува да го намерим у него.

— Очевидно е така. Само че, когато си оглеждал салона на самолета, може би си забелязал, че в илюминаторите, които не могат да се отварят, имаше малки кръгли отвори за проветрение, които се отваряха. Те бяха достатъчно широки, за да може през тях да премине тръбата. А защо убиецът не се е отървал от оръжието си по този начин? То щеше да падне някъде в морето или на сушата и никой повече нямаше да го намери.

— Мисля, че мога да обясня това. Убиецът се е страхувал да не би да го видят. Ако е хвърлил тръбата през илюминатора, някой можеше да забележи.

— Аха — отговори Поаро. — Значи не се е страхувал, че ще го видят, когато е опрял тръбата до устните си и е изстрелял фаталния шип, но се е страхувал, че ще го видят как я изхвърля през прозореца?

— Признавам, че звучи абсурдно — съгласи се Джек, — но фактът си е факт. Тръбата е била скрита зад твоята седалка и това е.

Поаро не отговори, а Фурние попита с любопитство:

— Това навежда ли ви на някаква мисъл?

Поаро кимна утвърдително.

— Наистина, кара ме да се замисля.

С разсеяно движение той сложи на мястото ѝ неизползваната мастилница, която в невниманието си Джек беше разместил. След това вдигна рязко глава и попита:

— Между другото, у вас ли е онзи подробен списък на вещите на пътниците, които ви помолих да изготвите?

---

[1] Стомахът ми (фр.) — Бел.пр. ↑

ГЛАВА ОСМА

СПИСЪКЪТ

— Аз държа на думата си — каза Джеп.

Той се усмихна, мушна ръка в джоба си и извади няколко гъсто изписани на машина листа.

— Ето го. Всичко е описано до най-малката подробност. И трябва да призная, че има нещо твърде любопитно. Когато го прочетеш ще поговорим за него.

Поаро разстла листата на масата и започна да чете. Фурние се приближи и също започна да чете през рамото му:

Джеймс Райдър.

Джобове: Ленена носна кърпа с избродирано „Д“. Портфейл от свинска кожа — седем банкноти по една лира, три визитни картички. Писмо от съдружника му Джордж Ибърман, в което той изразява надеждата си, че „преговорите за заема са успешни“, защото иначе щели да попаднат в задънена улица. Писмо, подписано от някоя си Моди, в което се говори за среща следващата вечер в „Трокадеро“. Евтина хартия, неграмотно написано. Сребърна табакера. Кибрит. Писалка. Връзка ключове. Ключ от входна врата марка „Йейл“. Няколко френски и английски дребни монети.

Ръчна чанта: Документи, засягащи сделки с цимент. Кутия хапчета против настинка.

Доктор Брайънт.

Джобове: Две ленени носни кърпи. Портфейл, съдържащ 20 английски лири и 500 френски франка. Дребни английски и френски монети. Бележник. Табакера.

Запалка. Писалка. Ключ за външна врата марка „Йейл“. Връзка ключове.

Флейта в калъф. Мемоарите на Бенвенуто Челини.

Норман Гейл.

Джобове: Копринена носна кърпа. Портфейл, съдържащ една английска лира и 600 френски франка. Дребни монети. Визитни картички на две френски фирми, производители на зъболекарски инструменти. Кибритена кутия, празна. Сребърна запалка. Дървена лула. Торбичка за тютюн. Ключ марка „Йейл“.

Ръчна чанта: Бяла ленена зъболекарска престилка. Две малки зъболекарски огледала. Две опаковки зъболекарски памук. Списание „Странд“.

Арман Дюпон.

Джобове: Портфейл, съдържащ 1000 френски франка и 10 лири. Очила в калъф. Дребни френски монети. Памучна носна кърпа. Пакет цигари, кибрит. Карти за игра в кутия. Клечка за зъби.

Ръчна чанта: Чернова на реч. Две археологически публикации на немски език. Два листа с груби скици на керамични съдове. Тръби с орнаменти (твърди, че са кюрдски мундщуци за лули). Малък плетен поднос. Девет фотографии без рамки, всички на керамични съдове.

Жан Дюпон.

Джобове: Портфейл, съдържащ пет английски лири и 300 франка. Табакера. Цигаре от слонова кост. Запалка. Писалка. Два молива. Малък бележник, почти изписан. Писмо на английски, подписано от Л. Маринър, с покана за обяд в ресторант недалеч от „Тотнъм Корт Роуд“. Дребни френски монети.

Даниъл Кланси.

Джобове: Носна кърпа с нетна от мастило. Автоматична писалка, изпускаща мастило. Портфейл с 4

лири и 100 франка. Три изрезки от вестници с дописки за неотдавнашни престъпления (едно отравяне с арсеник и два случая на измама). Две писма от агенции за недвижими имоти с подробности за къщи в провинцията. Бележник. Четири молива. Джобно ножче. Три платени и четири неплатени сметки. Писмо от някой си Гордън, написано на бланка на „С. С. Майнътор“ Почти решена кръстословица от вестник „Таймс“ — изрязана. Бележник с кратки описания на сюжети. Дребни френски, италиански, швейцарски и английски монети. Платена сметка за хотел в Неапол. Голяма връзка ключове.

Джобове на шлифер: Бележки по ръкописа на „Убийство край Везувий“. Разписание на влаковете в Европа. Топка за голф. Чифт чорапи. Четка за зъби. Сметка за хотел в Париж.

Мис Кър.

Дамска чанта: Червило. Две цигарета — от слонова кост и от нефрит. Пудриера. Табакера. Кибрит. Носна кърпа. 2 английски лири. Дребни монети. Чекова книжка. Ключове.

Чанта за пътуване, от шагренова кожа: Шишенца, четки, гребени и т.н. Комплект за маникюр. Тоалетна чантичка с четка за зъби, гъба за баня, паста за зъби, сапун. Две ножици. Пет писма от близки и познати в Англия. Два романа. Снимки на два кокер шпаньола.

Последните броеве на списание „Вог“ и „Добрата домакиня“ — носи ги в ръка.

Мис Грей.

Ръчна чанта: Червило, руж, пудриера. Ключ за куфар и ключ марка „Йейл“. Молив. Табакера. Цигаре. Кибрит. Две носни кърпи. Платена сметка за хотел в Ле Пине. Малък англо-френски разговорник. Портмоне със 100 франка и 10 лири. Дребни английски и френски монети. Чип за рулетка на стойност 5 франка.

Джобове на върхна дреха: Шест пощенски картички от Париж, две носни кърпи и копринен шал. Писмо, подписано то някоя си Гледис. Флакон аспирин.

Лейди Хорбъри.

Дамска чанта: Две червила, руж, пудриера. Три банкноти по 1000 франка, 5 английски лири. Дребни френски монети. Пръстен с диамант. Пет френски пощенски марки. Две цигарета. Запалка с калъфка.

Пътна чанта: Пълен комплект гримове. Скъп комплект за маникюр (златен). Малко шишенце с етикет, надписан с мастило — „нишадър“.

Когато Поаро стигна до края на списъка, Джеб посочи с пръст последното.

— Нашият човек прояви интелигентност. Помислил си, че това шишенце не изглежда съвсем на място в чантата ѝ. Нишадър друг път! Оказало се, че е кокаин.

Очите на Поаро леко се разшириха. Той кимна замислено.

— Едва ли има нещо общо с нашия случай — продължи Джеб, — но предполагам, че няма нужда да ти казвам какви са моралните задръжки на жена, пристрастена към кокаина. Както и да е. За нейно превъзходителство имам сведения, че по принцип не би се спряла пред нищо, за да получи това, което желае, независимо от кокаина. Но се съмнявам, че би имала куража да извърши такова убийство и честно казано, не е имала практическата възможност. Отново задънена улица.

Поаро взе изписаните на машина листа и ги прочете внимателно още веднъж. След това ги остави на масата и въздъхна.

— На пръв поглед — каза той — тук има улика, която сочи към един човек като евентуален убиец. Само че не мога да разбера защо и дори как го е направил.

Джеб се вгледа в него.

— Да не би да искаш да кажеш, че като прочете това, можеш да кажеш кой е убиецът?

— Така ми се струва.

Джеб взе листата и започна да ги чете, като след това ги подаваше на Фурние. Накрая удари с ръка по масата и се втренчи в

Поаро.

— Да не би да се шегуваш, Поаро?

— Не, не. Как бих могъл?

Французинът дочете списъка и го остави на масата.

— Какво ще кажете, Фурние?

Той поклати глава.

— Може и да съм глупав, но не виждам с какво може да ни помогне този списък.

— Сам по себе си не може — съгласи се Поаро.

— Но ако го съпоставим с някои особености на нашия случай... Все пак никак не е изключено и да греша... Напълно да греша.

— Е, кажи ни своята теория — подкани го Джем.

— Ще ми е интересно да я чуя.

Поаро поклати глава.

— Не. Както казвате, това е само теория. Надявах се в този списък да открия един предмет. Е, добре, открих го. Предметът е налице, но ми се струва, че ме насочва в невярна посока. Това е истинска улика, но не я намираме у този, у когото би могло да се очаква. При това положение имаме да свършим още доста работа... Честно казано, все още много неща не са ми ясни. Не мога да се ориентирам правилно... Засега виждам само някои очебиени факти, които, постепенно започват да заемат местата си... Не мислите ли така? Не. Виждам, че не. Е, предлагам всеки да работи върху собствената си теория... Защото все още не съм сигурен, просто имам някои подозрения...

— Струва ми се, че не знаеш какво говориш — каза Джем и се изправи. — Е, добре. Да приключваме. Аз ще се заема с нещата в Лондон, Фурние ще замине за Париж. Какво ще правиш ти, Поаро?

— Все още желая да придружа мосю Фурние до Париж... Сега повече от всякога.

— Повече от всякога? Ще ми се да знаех какъв бръмбар е влязъл в главата ти...

— Бръмбар? Се n'est pas joli, ca!^[1]

Фурние се ръкува церемониално.

— Желая ви приятна вечер. Много благодаря за гостоприемството. Значи ще се срещнем на летището утре сутринта?

— Точно така. А demain^[2]

— Да се надяваме — каза Фурние, — че никой няма да ни убие по пътя.

Двамата полицаи си тръгнаха.

Поаро поседя известно време, сякаш изпаднал в унес. След това стана, разтреби масата, изпразни пепелниците и сложи столовете по местата им.

Отиде до малката масичка и взе последния брой на списание „Скеч“. Започна да го прелиства, докато намери каквото търсеше.

Заглавието беше: „Двама обожатели на слънцето. Графиня Хорбъри и мистър Реймънд Бараклъф в Ле Пине“. Вгледа се в усмихнатите лица на тези двама души по бански костюми, хванати ръка за ръка.

„Понякога се чудя — каза си Поаро — дали от тези списания има някаква полза... Да, определено има полза.“

---

[1] Хубава работа! (фр.) — Бел.пр. ↑

[2] До утре (фр.) — бел.пр. ↑

ГЛАВА ДЕВЕТА

ЕЛИЗ ГРАНДИЕ

На следващата сутрин времето беше толкова хубаво, че дори Еркюл Поаро трябваше да признае, че стомахът не му създаваше никакви проблеми.

Летяха за Париж с полета в 8:45.

Освен Поаро и Фурние в салона имаше още седем или осем пътници. Французинът използва времето, прекарано в самолета, за да направи някои експерименти. Той извади от джоба си малка бамбукова тръбичка и на три пъти докато пътуваха я долепи до устните си и я насочи в определена посока. Първия път се изправи и се обърна назад над облегалката, а втория само леко изви глава настрани. Третия път опита, когато се връщаше от тоалетните. И трите пъти изумените погледи на някои от пътниците се вторачваха в него. При последния опит вече всички го гледаха.

Фурние седна на мястото си обезкуражен, а радостното лице на Поаро не го развесели кой знае колко.

— Забавно ви е, приятелю — забеляза французинът. — Но сте съгласен, че трябва да направим експерименти, нали?

— Очевидно! Дори се възхищавам от идеята ви. Нищо не може да се сравни с нагледната демонстрация. Опитайте се да влезете в ролята на убиеца с тръбата и резултатът е повече от ясен — всички ви видяха.

— Не всички.

— Да, в известен смисъл сте прав. При всеки опит имаше по някой, който не можеше да ви види, но ако искате успешно да извършите подобно убийство, това съвсем не е достатъчно. Трябва да сте напълно сигурен, че никой няма да ви види.

— А при нормални обстоятелства това е невъзможно — забеляза Фурние. — Продължавам да твърдя, че е станало нещо необичайно... Психологически фактор! Нещо друго трябва да е привлякло вниманието на всички в онзи момент.

— Нашият приятел инспектор Джеп ще проучи този въпрос много внимателно.

— Съгласен ли сте с мен, мосю Поаро?

Поаро се поколеба за миг и отговори бавно:

— Съгласен съм... Фактът, че никой не е забелязал убийството, трябва да има някакво психологическо обяснение... Но мислите ми са насочени в малко по друга посока... Имам чувството, че видимите факти в този случай са заблуждаващи. Затворете очите си приятелю, вместо да ги отваряте широко. Използвайте очите на ума си, не на тялото. Да оставим малките сиви клетчици на мозъка да работят... Нека те ни кажат какво всъщност се е случило...

Фурние го изглежда с любопитство.

— Не разбирам, мосю Поаро.

— Защото се опирате на нещата, които сте видели. Понякога наблюдението може да ни заблуди.

Фурние поклати отново глава и разпери ръце.

— Предавам се. Не мога да ви разбера.

— Общият ни приятел Жиро би ви посъветвал да не обръщате внимание на моите приумици. „Ставай и се залавяй за работа — обича да казва той. — Да седиш на стола и да размишляваш е метод, който повече подхожда на някой старец на преклонна възраст.“ А аз казвам, че младото ловджийско куче понякога толкова се увлича в преследването на миризмата, че подминава дивеча... Дирята отвлича вниманието му от главното... Ето това не бива да забравяме никога...

Поаро се отпусна назад и затвори очи, сякаш потънал в мисли, но пет минути след това беше повече от ясно, че спи.

След кацането в Париж те веднага отидоха на „Рю Жолиет“ номер 3.

Улицата се намираше на юг от Сена. Къщата с нищо не се отличаваше от другите къщи наоколо. Посрещна ги един застаряващ портиер, който изглежда Фурние намръщено.

— Пак ли полицията! Само неприятности! Този дом ще започне да се ползва с лошо име!

И се прибра с мърморене в стаята си.

— Да се качим в кабинета на мадам Жизел. На първия етаж е — каза Фурние.

Той извади ключ от джоба си и обясни, че от съображения за сигурност френската полиция е заключила и запечатала външната врата, докато не приключи разследването в Англия.

— Боя се — завърши той, — че тук няма нищо, което да ни е от полза.

Той махна печатите, отключи вратата и влязоха. Кабинетът на мадам Жизел се помещаваше в малък непроветрен апартамент. В ъгъла имаше старомоден сейф, имаше още канцеларско бюро и няколко стола с протрита тапицерия. Единственият прозорец беше мръсен и сякаш не бе отварян от построяването на сградата.

Фурние се огледа и сви рамене.

— Виждате ли? — каза той. — Няма нищо интересно. Абсолютно нищо.

Поаро отиде зад бюрото, седна на стола и погледна Фурние. След това опипа леко дървената повърхност на плота и отдолу.

— Тук има звънец — отбеляза той.

— Да, звъни при портиера.

— Аха. Разумно приспособление. Не е изключено клиентите на мадам Жизел от време на време да са буйствали.

Той отвори чекмеджетата. В тях имаше канцеларски материали, календар, писалка и моливи, но никакви документи.

Поаро само хвърли бегъл поглед.

— Няма да ви обиждам, приятелю, с щателно претърсване. Едва ли има нещо интересно, което да не сте открили, сигурен съм. — Той погледна сейфа. — Не е много надежден, нали?

— Да, доста стара система е — съгласи се Фурние.

— И беше празен?

— Да. Тази проклета прислужница е унищожила всичко.

— А, да. Прислужницата. Доверената прислужница. Трябва да поговорим с нея. Както се изразихме, тази стая няма какво повече да ни каже. И това е един многозначителен факт, не мислите ли?

— Какво разбирате под „многозначителен“, мосю Поаро?

— Струва ми се че тази стая е някак си безлична... Това ми се струва много интересно.

— Тази жена не се е поддавала на никакви чувства — каза Фурние сухо.

Поаро се изправи.

— Елате — каза той. — Да поговорим с прислужничката... с тази доверена прислужничка.

Елиз Грандие беше ниска, набита жена на средна възраст, с червендалесто лице и малки, хитри очи, които стрелкаха ту Поаро, ту Фурние.

— Седнете мадмоазел Грандие — каза ѝ Фурние.

— Благодаря, мосю.

Тя седна без нито за миг да губи самообладание.

— Мосю Поаро и аз днес пристигнахме от Лондон. Предварителното следствие за смъртта на мадам Жизел, се състоя вчера. Установено е по категоричен начин, че тя е била отровена.

Французойката поклати глава мрачно.

— Това, което казвате, е ужасно, мосю. Мадам да е била отровена? Та кой би си помислил подобно нещо?

— Може би именно в това ще можете да ни помогнете, мадмоазел.

— Разбира се, мосю. Готова съм да направя всичко, което мога, за да помогна на полицията. Но не знам нищо... абсолютно нищо.

— Мадам Жизел имаше ли врагове? — попита Фурние рязко.

— Не, това не е истина. Защо да има врагове?

— Помислете, мадмоазел Грандие. Това, с което се е занимавала, понякога води до неприятности.

— Наистина, понякога клиентите на мадам не бяха особено сговорчиви — съгласи се Елиз.

— Устройвали са скандали, така ли?

Прислужничката поклати глава.

— Не, грешите. Обикновено не те заплашваха. Те скимтяха, оплакваха се, мъчеха се да обяснят, че не са в състояние да платят... наистина имаше подобни неща.

В гласа ѝ се долавяше съвсем неприкрито презрение.

— Някои от тях може би наистина не са били в състояние да платят — намеси се Поаро.

Елиз Грандие сви рамене.

— Не е изключено. Това си е техен проблем. Обикновено всички плащаха в края на краищата.

Сега в гласа ѝ се появи задоволство.

— Мадам Жизел е била твърда жена — продължи Фурние.

— Мадам имаше право да бъде твърда.

— Не изпитвате ли съжаление към жертвите?

— Жертвите, жертвите... — повтори Елиз с нетърпение. — Вие не разбирате. А необходимо ли е да затънеш в дългове, да харчиш повече, отколкото можеш да спечелиш, да отидеш да вземеш заем и да се надяваш, че парите ще ти бъдат подарени? Това е невъзможно! Мадам винаги е била честна и справедлива. Даваше заеми и очакваше да ѝ бъдат върнати. Така е почтено. Самата тя нямаше дългове и винаги е плащала навреме това, което е трябвало да плати. Никога не е пресрочвала никакви сметки. А когато казвате, че мадам е била твърда жена, мога да ви уверя, че това не е истина! Тя беше мила. Винаги подпомагаше „Сестрите на бедните“, когато са идвали. Даваше пари и на други благотворителни организации. Когато жената на Жорж, портiera, се разболя, мадам Жизел плати лечението ѝ в болница.

Елиз замълча. Лицето ѝ стана още по-червено и ядосано.

— Вие не разбирате — повтори тя. — Вие изобщо не можете да разберете мадам.

Фурние изчака докато премине възмущението ѝ и продължи:

— Казахте, че клиентите на мадам винаги са ѝ плащали в края на краищата. Знаехте ли какви средства използваше мадам Жизел, за да ги принуди?

Елиз сви рамене.

— Нищо не знам, мосю. Абсолютно нищо.

— Но изгорихте документите ѝ?

— Изпълних нейното нареждане. Каза ми, че ако някога с нея се случи нещо, ако се разболее и умре някъде извън дома, трябва да унищожа цялата ѝ документация.

— Тя се намирал в сейфа на долния етаж, така ли?

— Точно така. Документацията ѝ беше там.

— В онзи сейф?

Елиз се зачерви още повече.

— Изпълних нареждането на мадам — каза тя още веднъж.

— Разбрах това — каза Поаро усмихнат. — Но документите не бяха в сейфа, нали? Този сейф е много стар. Всеки аматьор би могъл да го отвори без усилие. Тя е държала документите си другаде... може би в спалнята си?

Елиз остана мълчалива за момент и после отговори:

— Да, така е. Мадам винаги казваше, че държи документите си в сейфа, но в действителност всичко беше в спалнята ѝ.

— Ще ни я покажете ли?

Елиз стана и двамата я последваха. Стаята беше доста голяма, но беше толкова препълнена с тежки стари мебели, че едва можеше да се минава свободно в празното пространство. В единият ъгъл имаше голям стар куфар. Елиз вдигна капака и извади отвътре старомодна сребриста рокля с копринена подплата. От вътрешната ѝ страна имаше голям джоб.

— Документите стояха тук, мосю — обясни Елиз.

— Бяха в голям запечатан плик.

— Когато разговаряхме преди три дни, не ми казахте нищо за това — каза Фурние остро.

— Съжалявам, мосю. Вие ме попитайте къде са документите, които би трябвало да са били в сейфа. Отговорих ви, че съм ги изгорила. Това е самата истина. Стори ми се, че няма никакво значение къде са били преди това.

— Разбирам — каза Фурние. — Мадмоазел Грандие, давате ли си сметка, че не е трябвало да унищожавате тези документи?

— Изпълних нареждането на мадам — отговори Елиз намръщено.

— Зная, че сте направили това с чиста съвест — каза Фурние. — А сега искам да ме изслушате внимателно, мадмоазел. Мадам Жизел е била убита. Не е изключено убиецът или убийците да са хора, за които тя е разполагала с компрометираща информация. Тази информация се е съдържала в документите, които сте унищожили. Ще ви задам един въпрос, но не искам да ми отговаряте, без преди това добре да помислите. Възможно е, а според мен е вероятно и съвсем разбираемо, да сте прегледали документите преди да ги изгорите. Ако сте постъпили така, никой не може да ви обвини за това. Напротив, нещата, които сте видели там, биха могли да бъдат от голяма полза за полицията и чрез тях да се установи кой е убиецът. Ето защо, мадмоазел, не се страхувайте да отговорите съвсем откровено. Прегледахте ли документите преди да ги изгорите?

Дишането на Елиз се учести. Тя се наведе напред и каза натъртено:

— Не, мосю. Не съм преглеждала нищо. Не съм чела нищо.
Изгорих плика, без дори да го разпечатам.

ГЛАВА ДЕСЕТА

МАЛКИЯТ ЧЕРЕН БЕЛЕЖНИК

Фурние се вгледа в нея изпитателно за момент и след като се убеди, че казва истината, извърна лице със съжаление.

— Жалко — каза той. — Това, което сте направили, е почтено, мадмоазел, но все пак е жалко.

— Не мога да ви помогна, мосю. Съжалявам.

Фурние седна и извади от джоба си бележник.

— Когато ви разпитвах първия път, ми казахте, че не знаете имената на клиентите на мадам. Преди малко споменахте, че са се оплаквали и че са молили за милост. Значи все пак сте знаели нещо за тези клиенти на мадам Жизел?

— Позволете ми да ви обясня, мосю. Мадам никога не е споменавала имена. Никога не говореше за работата си. Но все пак всички сме хора, нали? Обичаме да правим коментари, има и възклицания... Понякога мадам ми се доверяваше напълно.

Поаро се наведе напред.

— Можете ли да ни дадете пример, мадмоазел? В какъв смисъл ви се доверяваше?

— Нека да помисля... Ами да. Ето... например пристига писмо. Мадам го отваря и започва да се смее суховато. След това започва да мърмори: „Можеш да скимтиш колкото си искаш, скъпа моя, все едно ще трябва да платиш.“ Понякога ми казваше: „Какви глупаци! Какви глупаци! Да си помислят, че ще им дам назаем толкова много пари, без да взема нужните мерки! Информацията е гаранция, Елиз. Информацията е сила.“

— Виждали ли сте някои от клиентите, които са идвали тук?

— Не, мосю... Поне така ми се струва. Виждате ли, те ходеха само на първия етаж и много често идваха по тъмно.

— Преди мадам Жизел да замине за Англия, колко време прекара в Париж?

— Върна се едва предния ден.

— Къде беше преди това?

— Нямаше я две седмици... Беше в Дъовил, Ле Пине, Пари-Плаж и Уиморо... Обикновената й септемврийска обиколка.

— Помислете си, мадмоазел... Тя каза ли нещо, каквото и да е, което би могло да ни бъде от полза?

Елиз се замисли за момент и после поклати глава:

— Не, мосю. Не мога да си спомня нищо такова. Мадам беше в добро настроение. Спомена, че работите й вървят добре. Обиколката й била ползотворна. След това ми нареди да се свържа с авиолиниите и да й запазя място за полета до Англия на следващия ден. За сутрешния нямаше места, така че взех за обедния.

— А спомена ли защо трябва да замине за Англия? Налагаше ли се спешно да го направи?

— О, не, мосю. Мадам пътуваше до Англия доста често. Обикновено ме уведомяваше един ден преди това.

— Онази вечер при мадам Жизел дойдоха ли някакви клиенти?

— Струва ми се, че дойде един, но не съм сигурна. Може би Жорж, портиерът, ще ви каже по-добре. Мадам не сподели с мен нищо.

Фурние извади от джоба си няколко снимки на свидетелите — преди всичко вестникарски изрезки — направени от репортерите при излизането им от залата на съда.

— Познавате ли някой от тези хора, мадмоазел?

Елиз ги взе и ги разгледа една по една. След това поклати глава.

— Не, мосю.

— Тогава да поговорим с Жорж.

— Поговорете, мосю. За жалост Жорж няма много добро зрение. Жалко.

Фурние стана.

— Е, мадмоазел, трябва да тръгваме... Тоест, ако сте съвсем сигурна, че няма нищо, наистина нищо, което сте пропуснали да ни кажете.

— Аз? Че какво бих могла да пропусна?

Елиз изглеждаше смутена.

— Значи се разбрахме. Да вървим, мосю Поаро... Извинете... търсите ли нещо?

Наистина Поаро обикаляше стаята, сякаш търсеше нещо.

— Да, така е — отговори той. — Търся нещо, но не мога да го намеря.

— Какво е то?

— Снимки. Снимки на близките на мадам Жизел. На семейството ѝ.

Елиз поклати глава.

— Мадам нямаше семейство. Беше съвсем сама на този свят.

— Имала е дъщеря — изглежда я Поаро остро.

— Да, така е. Имаше дъщеря.

Елиз въздъхна.

— Но тук няма нейна снимка — продължи да настоява Поаро.

— Изглежда не разбирате. Наистина мадам имаше дъщеря, но това беше преди много години. Струва ми се, че не я е виждала откогато е била съвсем малко бебе.

— Как така? — попита Поаро рязко.

Елиз разпери ръце.

— Не зная. Това е било в дните, когато мадам е била млада. Чувала съм, че тогава е била красива... красива и бедна. Може да е била омъжена, може и да не е. Аз мисля, че не е била. Без съмнение за детето е било осигурено нещо. Самата мадам се разболяла от едра шарка и едва не умряла... Била е много болна. Когато оздравяла, вече не била красива. Край на грешките, край на романтиката. Станала делова жена.

— Но е завещала парите си на дъщеря си?

— И много правилна постъпка — отговори Елиз. — На кого да остави човек парите си, ако не на собствената си плът и кръв? Кръвта вода не става. Мадам нямаше приятели. Винаги беше сама. Нейна страст бяха парите... да печели повече и повече... Харчеше много малко. Не обичаше лукса.

— На вас също е оставила нещо. Знаехте ли?

— Да. Съобщиха ми. Мадам винаги е била щедра. Всяка година освен заплатата ми даваше добра сума в добавка. Много съм ѝ благодарна.

— Е — каза Фурние, — трябва да тръгваме. Ще се отбием да поговорим със стария Жорж.

— Позволете ми да остана още минутка, приятелю — каза Поаро.

— Както желаете.

Фурние излезе, а Поаро обиколи стаята още веднъж, седна срещу Елиз и я погледна изпитателно.

Французойката стана леко неспокойна.

— Има ли още нещо, което мосю би желал да знае?

— Мадмоазел Грандие — каза Поаро, — знаете ли кой е убил мадам Жизел?

— Не, мосю. Кълна се пред лицето на Бога, че не зная. Каза го искрено. Поаро я изгледа изпитателно и продължи:

— Добре. Приемам това. Но да знаеш е едно, да подозираш — друго. Имате ли представа... Само представа, кой би могъл да извърши подобно нещо?

— Не, мосю. Вече го казах на човека от полицията.

— На него може да кажете едно, на мен друго...

— Защо говорите така, мосю? Защо ми е да правя това?

— Защото не е все едно да даваш информация на полицията и на частно лице.

— Да, така е — съгласи се Елиз.

Изведнъж на лицето ѝ се появи нерешителност. Изглежда мислеше. Поаро се вгледа в нея, наведе се напред и заговори:

— Да ви кажа ли нещо, мадмоазел Грандие? Част от моята работа е да не вярвам на нищо, което ми се казва... На нищо, което не е доказано. Аз не подозирам най-напред един човек, после друг. Подозирам всички. Считах всеки, който е свързан с убийството, за престъпник, докато невинността му не се докаже.

Елиз Грандие се намръщи ядосано.

— Да не искате да кажете, че подозирате мен? Че аз съм убила мадам Жизел? Това вече е прекалено! Просто не мога да повярвам!

Едрите ѝ гърди започнаха да се издигат и спускат трескаво.

— Не, мадмоазел Елиз — отговори Поаро. — Не ви подозирам в убийството на мадам Жизел. Убиецът е сред останалите пътници в самолета. Не вашата ръка е извършила убийството. Но не е изключено да сте съучастница. Може да сте предали на някого подробностите около пътуването на мадам Жизел.

— Не съм! Кълна се, че не съм!

Поаро замълча и продължи да я гледа съсредоточено. След това кимна.

— Вярвам ви. Но въпреки това има нещо, което криете. Да, наистина има. Слушайте, ще ви кажа нещо. Във всеки криминален случай човек попада на една и съща реакция, когато разпитва свидетели. *Всички скриват едно или друго*. Понякога, всъщност доста често, това е нещо безобидно, нещо несвързано с престъплението... Но фактът си остава. С вас също е така. О, не отричайте! Аз съм Еркюл Поаро и знам. Когато приятелят ми мосю Фурниер ви попита дали не сте пропуснали да споменете нещо, изглежда се притеснихте. Отговорихте машинално, отбягвайки истината. Когато след това попитах дали имате да ми кажете нещо, което сте скрили от полицията, съвсем очевидно се замислихте дали да го направите... Има нещо. Искам да знам какво е то!

— Не е нищо съществено.

— Може би. Но независимо от това трябва да ми кажете какво е. Не забравяйте — добави той, когато забеляза колебанието ѝ, — аз не съм от полицията.

— Да, така е — отговори колебливо Елиз Грандиер и добави: — Мосю, трудно ми е. Не знам как мадам би искала да постъпи.

— Хората казват, че две глави мислят по-добре от една. Защо не се посъветвате с мен? Нека се опитаме да преценим това заедно.

Французойката все още го гледаше недоверчиво. Той ѝ се усмихна.

— Елиз, вие пазите много добре тайните на господарката си. Както виждам, нещата опират до лоялността ви към мъртвата мадам Жизел.

— Така е мосю. Мадам ми се доверяваше. Още откакто постъпих на работа при нея, винаги съм изпълнявала заръките ѝ лоялно.

— И сте ѝ благодарна за нещо, което е направила за вас, нали?

— Мосю е много проникателен. Да, така е. Нямам нищо против да го призная. Бях измамена, всичките ми спестявания бяха откраднати... а имах дете... Мадам прояви добрина към мен. Тя уреди едни фермери да отгледат детето ми... почтени хора в богата ферма. Някъде по онова време тя спомена пред мен, че също е майка.

— А каза ли на колко години е детето ѝ, къде е? Някакви други подробности?

— Не, мосю. Тя говореше за онази част от живота си като за нещо безвъзвратно отминало. Каза, че така било най-добре. Дъщеря ѝ

щяла да получи образование, да придобие професия. Щяла да наследи и парите ѝ, когато му дойде времето.

— И не спомена нищо повече за детето или за бащата?

— Не, мосю... Но предполагам...

— Слушам ви, мадмоазел Елиз.

— Това е само предположение, разбирате...

— Много добре.

— Предполагам, че бащата на детето е бил англичанин.

— А какво точно ви кара да предполагате това?

— Нищо определено. Просто, когато мадам говореше за англичаните, в гласа ѝ имаше горчивина. Освен това ми се струва, че изпитваше особено задоволство, когато държеше в ръцете си някой англичанин. Разбира се, това е само впечатление...

— Да, но то може да се окаже много ценно. Откриват се още възможности... А вашето дете, мадмоазел Елиз... то момче ли беше или момиче?

— Момиче, мосю. Но умря... Вече стават пет години...

— Моите съболезнования.

Последва пауза.

— А сега, мадмоазел Елиз — каза Поаро след малко, — кажете ми какво е онова нещо, което се въздържахте да споменете?

Елиз стана и излезе от стаята. Върна се след няколко минути с един малък овехтял черен бележник в ръка.

— Този бележник беше на мадам. Ходеше с него навсякъде. Когато тръгна за Англия обаче, не можа да го намери. Беше паднал зад таблата на леглото. След като тръгна, аз го намерих и го сложих в стаята си, за да го пазя докато мадам се върне. Веднага щом научих за смъртта ѝ аз изгорих книжата, но запазих бележника. Не ми беше казала за него.

— А кога научихте за смъртта ѝ?

Елиз се поколеба за миг.

— Научихте от полицията, нали? — попита Поаро. — Те дойдоха тук и претърсиха стаите на мадам Жизел. Намериха сейфа празен, а вие им казахте, че вече сте изгорили документите, макар че всъщност направихте това по-късно, нали?

— Така е, мосю — призна Елиз. — Докато търсех в сейфа, аз извадих документите от куфара... Казах им, че са изгорени, така е. В

края на краищата, това почти беше истина. Изгорих ги при първата възможност. Трябваше да изпълня нареждането на мадам. Разбирате ли сега защо ми беше трудно да преценя, мосю? Нали няма да кажете на полицията? За мен това може да се окаже много сериозно.

— Мадмоазел Елиз, сигурен съм, че намеренията ви са били благородни. Въпреки това е жалко... много жалко... Но няма смисъл да съжаляваме за станалото и не виждам нужда да уведомявам чудесния мосю Фурние за точния час на изгарянето. А сега да видим дали в този малък бележник има нещо, което може да ни бъде от полза.

— Не мисля, че ще има, мосю — каза Елиз и поклати глава. — Това са лични бележки на мадам... Но повечето са само цифри. Без останалите документи те не означават нищо.

Тя подаде неохотно бележника на Поаро. Той го взе и го разгърна. Всичко беше написано с молив с наклонен почерк. Бележките изглеждаха еднакви навсякъде — букви и цифри, следвани от няколко думи:

СХ 256. Жената на полковника. На служба в Сирия.
Полкови средства.
GF Френски заместник. Връзка със Стависки.

Всичките двадесет бележки си приличаха. В края на бележника с молив бяха записани места и часове:

Ле Пине, понеделник. Казиното, 10:30 ч. Хотел
„Савой“ 5:00 ч. АВС „Флийт стрийт“, 11:00 ч.

Тук също нямаше нищо по-конкретно и вероятно бе записано само за да напомня на мадам Жизел за истинските срещи.

Елиз наблюдаваше Поаро угрижено.

— Мосю, струва ми се, че това не означава нищо за незапознат човек. Само мадам знаеше какво пише вътре.

Поаро затвори бележника и го прибра в джоба си.

— Мадам, това може да се окаже много ценно. Постъпихте умно, като ми го дадохте. И съвестта ви може да бъде напълно спокойна. Мадам Жизел не ви ли каза, че трябва да изгорите и този бележник?

— Не ми каза — отвърна Елиз и лицето ѝ просветна малко.

— След като не ви е казала, ваш дълг е да го предадете на полицията. Ще поговоря с мосю Фурние и той няма да ви безпокои задето не сте го направили по-рано.

— Мосю е много мил.

Поаро стана.

— А сега ще вървя при колегата си. Само един последен въпрос. Когато запазихте място за самолета на Мадам Жизел, къде се обадихте? На летище „Ле Бурже“ или в авиокомпанията?

— Обадих се в авиокомпанията, мосю.

— Тя се намира, ако не се лъжа, на булевард „Дьо Капюсин“?

— Точно така, мосю. Булевард „Дьо Капюсин“, номер 254.

Поаро записа адреса в бележника си, кимна приятелски и излезе от стаята.

ГЛАВА ЕДИНАДЕСЕТА

АМЕРИКАНЕЦЪТ

Фурние разговаряше със стария Жорж. Полицаят изглеждаше ядосан и разпален.

— Типично за полицията — мърмореше портиерът. — Знаят само да задават един и същи въпрос по сто пъти. И какво се надяват да научат? Че рано или късно на човек му писва да говори истината и започва да лъже, това ли? Естествено ще лъже така, както искат те, както им изнася!

— Не ща да слушам лъжи, а истината.

— Много добре. Аз досега говорих истината. Да, една жена дойде при мадам Жизел вечерта преди тя да замине за Англия. Показвате ми тези снимки и ме карате да кажа дали я разпознавам... Казах вече, зрението ми никак не е добро... Вече сте стъмваше... Не погледнах както трябва! Не мога да разпозная тази дама. И лице в лице да я видя, сигурно пак няма да я позная. Ето това е! Казвам го вече пети или шести път!

— И дори не можете да си спомните дали е била ниска или висока, руса или чернокоса, млада или стара? Трудно ми е да повярвам това!

Фурние говореше ядосано и с ирония.

— Ами тогава не вярвайте! Какво ме интересува? Хубава работа! Да се забъркаш с полицията! Срамувам се! Ако мадам Жизел не беше убита в самолет високо във въздуха, сигурно щяхте да кажете, че аз, Жорж, съм я отровил! Ето това е полицията!

Поаро предотврати поредния гневен отговор, като сложи ръка на лакътя на Фурние.

— Елате, приятелю — каза той. — Стомахът ни зове. Препоръчвам нещо обикновено, но хранително. Да кажем омлет с гъби, след това сирене по нормандски с червено вино. Какво да бъде виното?

Фурние погледна часовника си.

— Наистина. Часът е един. От приказки с това животно тук... — Той изглежда ядосано Жорж.

Поаро се усмихна окуражително на стареца.

— Значи можем да кажем, че безименната дама не е била нито висока, нито ниска, нито руса, нито чернокоса, нито слаба, нито дебела... Но има едно нещо, което ще можете да кажете... Беше ли шик?

— Шик? — възкликна Джордж доста стъписан.

— Получих нужния отговор — каза Поаро. — Била е шик. И имам чувството, че би изглеждала добре в бански костюм.

Жорж се втренчи в него.

— Бански костюм? Какво искате да кажете с този „бански костюм“?

— Просто ми хрумна. Една очарователна жена става още по-очарователна, когато е по бански костюм. Не сте ли съгласен? Вижте това.

Поаро подаде на стареца страницата, откъсната от списание „Скеч“.

Последва пауза. Възрастният човек се сепна едва забележимо.

— Съгласен сте, нали? — попита Поаро.

— Добре изглеждат тези двамата — измърмори старецът и върна страницата. — Ако бяха съвсем без дрехи, щеше да е горе-долу същото.

— А — каза Поаро, — това е защото напоследък сме открили колко полезно е слънцето за кожата. Плажното облекло е доста удобно.

Жорж се засмя пресипнало и се отдалечи, а Поаро и Фурние излязоха на огряната от слънцето улица.

По време на обяда — такъв, какъвто бе препоръчал Поаро — дребният белгиец извади малкия черен бележник.

Фурние се оживи, макар и да беше ядосан заради постъпката на Елиз. Поаро започна да го увещава:

— Но това е естествено! Съвсем естествено! Полицията? Това винаги плаши хората от този тип. Струва им се, че се забъркват кой знае в какво. Така е навсякъде, във всяка страна.

— Ето това е вашето предимство — отговори Фурние. — Един частен детектив може да измъкне много повече информация от свидетелите, отколкото който и да било полицаи, използващ

официалните си пълномощия. Но тази монета има и друга страна. Ние имаме досиета, разполагаме с цяла една огромна организация.

— Ето защо трябва да работим заедно — усмихна се Поаро. — Този омлет е превъзходен.

В паузата между омлета и сиренето Фурние разгърна черния бележник и записа нещо в своя.

— Прочетохте ли го? — вдигна той поглед към Поаро след малко.

— Не, само хвърлих един поглед. Ще позволите ли?

Поаро пое бележника от Фурние.

Когато поставиха сиренето пред тях, белгиецът остави бележника и погледите на двамата се срещнаха.

— Има някои бележки... — започна Фурние.

— Пет — каза Поаро.

— Да, съгласен съм. Пет са.

Той прочете записаното в бележника си:

CL 52 Английска аристократка. Съпруг.

RT 362 Лекар. Харли стрийт.

MR 24 Фалшиви антики.

XVB 724 Англия. Злоупотреба.

GF 45 Опит за убийство. Англия.

— Отлично приятелю — каза Поаро. — Умовете ни работят в чудесен синхрон. От всичко в този малък бележник, струва ми се, само тези пет неща могат да бъдат свързани по някакъв начин с пътниците от самолета. Хайде да ги обсъдим едно по едно.

— *Английска аристократка. Съпруг* — каза Фурние. — Това би могло да се отнася за лейди Хорбъри, Доколкото разбрах, тя е закоравяла комарджийка. Нищо по-естествено от това, да вземе пари назаем от мадам Жизел. Нейните клиенти са били именно от този тип. Думата „съпруг“ може да означава две неща. Или Жизел е очаквала съпругът да плати дълговете на жена си, или е знаела някаква тайна на лейди Хорбъри, която е заплашвала да издаде на мъжа ѝ.

— Точно така — съгласи се Поаро. — И двете обяснения са възможни. Аз лично съм по-склонен да приема второто, а освен това

съм готов да се обзаложа, че жената, посетила мадам Жизел преди заминаването ѝ, е лейди Хорбъри.

— Значи така смятате?

— Да и предполагам, че и вие сте на същото мнение. Според мен в поведението на нашия портиер има нещо рицарско. Доста странна ми се вижда упоритостта, с която отричаше да си спомня каквото и да било за посетителката. Лейди Хорбъри е много красива жена. Освен това забелязах как се стресна... о, беше едва забележимо... когато му показах нейната снимка по бански костюм. Да, сигурен съм, че онази нощ при мадам Жизел е била лейди Хорбъри.

— Значи я е последвала до Париж от Ле Пине — каза Фурние бавно. — Изглежда е била доста отчаяна.

— Да, предполагам, че е било така.

Фурние го изгледа с любопитство.

— Само че то не съвпада с теорията ви?

— Приятелю, както вече казах, убеден съм, че разполагам с улика, която води в погрешна посока... До голяма степен се намирам на тъмно. Уликата не може да е фалшива и все пак...

— Не желаете ли да ми кажете за какво става дума? — попита Фурние.

— Не, защото може и да не съм прав, разбирате ме, нали? Може да съм тръгнал в погрешна посока. Ако е така, бих могъл да отклоня и вас от правия път. Не, по-добре е всеки да работи по своята версия. Да продължим със записките в бележника.

— *RT 362 Лекар. Харли стрийт.* — прочете Фурние.

— Не е изключено да става дума и за доктор Брайънт. Тук нямаме много на какво да се опрем, но не бива да изоставяме тази възможност напълно.

— С това, разбира се, ще се заеме инспектор Джеп.

— И аз — добави Поаро. — Аз също имам пръст в тази работа.

— *Фалшиви антики* — прочете Фурние. — Доста съмнително, но не е изключено да се отнася за Дюпон. Аз лично не бих повярвал това. Дюпон е археолог със световна слава. Има много добра репутация.

— Което много би улеснило нещата за него — каза Поаро. — Спомнете си, драги Фурние, с каква добра репутация се ползват, колко

хубави чувства събуждат и колко достойни за възхищение ни се струват всички големи измамници... докато ги изобличат!

— Да, така е — съгласи се Фурниер с въздишка.

— Добрата репутация — продължи Поаро — е първото необходимо условие за всеки мошеник. Интересна мисъл. Но да продължаваме със записките.

— *XVB 724* е много неясно. *Англия. Злоупотреба.*

— Не е много ясно — съгласи се Поаро. — Кой може да върши злоупотреби? Адвокат? Банков чиновник? Всеки, който заема отговорно положение в търговска фирма. Не може да е писател, зъболекар или лекар. Единствен представител на търговското съсловие е мистър Джеймс Райдър. Не е изключено да е злоупотребил с някакви средства и да е поискал заем от мадам Жизел, за да се прикрие. А що се отнася до последното, *GF 45 Опит за убийство. Англия*, тук възможностите са много. Писател, зъболекар, лекар, търговец, стюард, фризьорка, аристократка по рождение... *GF 45* би могло да се отнася за всеки от тях. Единствено двамата Дюпон отпадат, поради националността си.

Той махна с ръка на келнера и поиска сметката.

— А сега какво, приятелю? — попита Поаро след това.

— Ще отидем в полицията. Може да има някакви новини.

— Добре. Ще дойда с вас. След това искам да проуча един малък въпрос, в което може би ще ми помогнете.

В полицията Поаро се видя с шефа на следствения отдел, с когото се бе запознал преди няколко години при друг свой случай. Мосю Жил беше много любезен и учтив.

— Радвам се да чуя, че сте се заинтересували от този случай, Мосю Поаро.

— Мосю Жил, та това се случи направо под носа ми! Нима това не е обида? Еркюл Поаро да спи, когато се извършва убийство!

Мосю Жил поклати глава с разбиране.

— Тези летящи машини! Толкова са нестабилни! Особено ако времето е лошо. И на мен ми се е случвало да си изпатя от тях...

— Казват, че маршът на армията зависи от стомаха — продължи Поаро. — А до каква степен фините движения на мозъка се влияят от храносмилателния апарат? Когато морската болест ме хване, аз, Еркюл Поаро се превръщам в същество без сиви клетки, без разум, без метод

— в обикновен представител на човешкия род с малко под средната интелигентност! Това е достойно за окайване, но е факт. И като говорим за такива неща, как е приятелят ми Жиро?

Без да обръща внимание на значението на думите „такива неща“, мосю Жил отговори, че Жиро продължава да напредва в кариерата си.

— Той е много усърден. Енергията му е неизчерпаема.

— Както винаги — каза Поаро. — Непрекъснато тичаше насам-натам. Пълзеше на четири крака. Появяваше се тук, там, навсякъде! И нито за миг не спираше, за да помисли.

— А, мосю Поаро, вашата малка слабост. Предполагам, че човек като Фурние би ви допаднал повече. Той е от новата школа, залага изцяло на психологията. Предполагам, че ви е приятно.

— Да, наистина.

— Освен това владее английски много добре. Затова го изпратихме в Англия да помага по този случай. Много интересен случай, мосю Поаро. Мадам Жизел беше една от най-известните личности в Париж. А това убийство е удивително. Отровен шип, изстрелян през туземска тръба в самолет! Нима е възможно да се случи подобно нещо!

— Точно така! — извика Поаро. — Точно така! Както винаги сте в състояние да посочите главния проблем безпогрешно... А, ето го нашия приятел Фурние. Виждам, че имате новини?

Меланхоличното лице на Фурние изглеждаше възбудено и напрегнато.

— Да, имам. Един гръцки търговец на антики, Зеропулос, съобщил, че е продал такава туземска тръба заедно с няколко шипа три дни преди убийството. Сега предлагам — той кимна почтително към шефа си — да поговорим с този човек.

— Разбира се — отговори мосю Жил. — Мосю Поаро ще ви придружи ли?

— Ако не възразявате — каза Поаро. — Това е интересно... много интересно.

Магазинът на Зеропулос се намирал на „Рю Сен Оноре“. Това беше първокласен антикварен магазин, пълен с персийска керамика. Имаше няколко бронзови скулптури, множество евтини индийски бижута, коприни и бродерии от най-различни страни, купища мъниста и евтини египетски стоки. Това беше от тези магазини, в които можеш

да дадеш един милион франка за нещо, което струва половин милион или десет франка за нещо, което струва петдесет сантима. Посещаваха го главно американските туристи и истинските познавачи.

Самият мосю Зеропулос беше нисък и набит човек с изпъкнали черни очи. Беше приказлив и многословен.

Господата били от полицията? Радвал се, да се запознае с тях. Може би ще предпочетат да разговарят в офиса му? Да, наистина продал туземска тръба и шипове... Южноамерикански сувенир...

— Разбирате, господа... Аз продавам от всичко по малко. Разбира се, имам и специализирани стоки. Най-вече от Персия. Мосю Дюпон, прославеният мосю Дюпон, би могъл да ви обясни. Той винаги идва, за да разгледа колекцията ми и за да ми каже мнението си за автентичността на някои предмети със съмнителен произход. Какъв човек! Толкова ерудиран! Какво око само има за антиките! Какво чувство! Но аз се отклоних от темата. Имам колекция, безценна колекция, за която знаят всички познавачи, но освен това... също така... продавам и... е, господа, откровено трябва да ви кажа, че продавам и боклуци. Чуждестранни боклуци, разбира се. По малко от всичко — от Южните морета, от Индия, от Япония, от Борнео. Без значение откъде. Обикновено не определям цена за тези сувенири. Ако някой прояви интерес, аз преценявам и назовавам някаква цифра, след което започват пазарлъци и в края на краищата получавам само половината. Но дори и така, трябва да призная, че печалбата не е лоша, защото купувам стоката си най-често от разни моряци на много ниска цена.

Мосю Зеропулос пое дъх и продължи щастливо, доволен от себе си, от успехите си и от несекващия поток на думите си:

— Тази туземска тръба и шиповете бяха при мен от много отдавна... Може би от две години. Бяха ето там, в онази витрина с огърлицата от раковини и червеното индианско украшение за глава. Виждате ли? Ето там, където има два груби дървени идола и някакви мъниста. Никой не я забелязваше, никой не й обръщаше внимание... И онзи ден дойде онзи американец и попита какво представлява.

— Американец? — попита рязко Фурние.

— Да, да. Американец. Без никакво съмнение. И не от най-добрите американци... От онези, които не разбират от нищо и просто искат да занесат у дома си някакъв сувенир. От онези, които най-много

допринасят за забогатяването на египетските продавачи на дрънкулки, защото са готови да купят всякакъв боклук. Е, аз веднага разбрах що за птица е, разказах му за обичаите на някои племена и за смъртоносните отрови, които използват. Обясних му колко рядко се появяват такива неща на нашия пазар. Попита за цената и аз му я казах. Този път я бях определил предварително. Цена като за американци... Уви, не толкова висока, колкото би била по-рано... В Америка сега има криза. Очаквах да започне да се пазари, но той плати веднага. Изумих се! Жалко! Можех да поискам повече! Увих тръбата и шиповете в пакет и му ги дадох. Това е. След това прочетох във вестника за това удивително убийство и започнах да се чудя... Да, започнах много да се чудя... И се обадох в полицията.

— Задължени сме ви, мосю Зеропулос — каза Фурние любезно. — Смятате ли, че ще можете да разпознаете туземската тръба и шипа? В момента те се намират в Лондон, но по-късно ще имате възможност да ги видите.

— Тръбата беше горе-долу толкова дълга — отговори Зеропулос и посочи с ръце. — И горе-долу толкова дебела, колкото онази писалка. Беше светла на цвят. Имаше четири шипа. Бяха дълги и остри, с леко обезцветени върхове и червени копринени нишки в задния край.

— Червени нишки? — попита Поаро.

— Да, мосю. Вишневочервени... Леко избелели.

— Любопитно — каза Фурние. — Сигурни ли сте, че сред тях нямаше нито един с черни и жълти копринени нишки?

Търговецът поклати глава.

— Черни и жълти? Не, мосю.

Фурние погледна Поаро. На лицето на дребния белгиец се бе появила странна доволна усмивка.

Фурние се зачуди защо. Дали защото Зеропулос лъжеше или поради някаква друга причина?

— Възможно е тази тръба и тези шипове да нямат нищо общо с убийството — каза Фурние неуверено. — Вероятността е може би едно към петдесет. Въпреки това ще ми трябва пълното описание на този американец.

Гъркът разпери ръце.

— Американец. Говореше през носа си. Не знаеше френски и дъвчеше дъвка. Имаше очила с рамки от костенурка. Висок и, струва

ми се, не много стар.

— Каква беше косата му?

— Не мога да кажа. Беше с шапка.

— Ако го видите, ще го познаете ли?

Зеропулос го погледна неуверено.

— Не знам. Толкова много американци идват тук... Той не се отличаваеше по нищо от останалите.

Фурние му показа снимките, но без резултат. Според Зеропулос никой от тях не приличал на американеца.

— Вероятно гоним вятъра — каза Фурние, когато излязоха от магазина.

— Възможно е — съгласи се Поаро. — Но все пак ми се струва, че не е съвсем така. В думите на мосю Зеропулос имаше някои интересни неща. Освен това големината на етикета върху тръбата от самолета съвпада с големината на етикетите с цените в магазина му. А сега, приятелю, след като гонихме един вятър, моля ви да дойдете, за да подгоним друг.

— Къде?

— На булевард „Дьо Капюсин“.

— Какво има там?

— Офисът на авиолиниите.

— А, да. Разбира се. Но ние вече разговаряхме със служителите. Не можах да ни кажат нищо интересно.

Поаро го потупа по рамото.

— Да, вероятно. Но отговорът зависи от въпроса. Не сте знаели какво да питате.

— А вие знаете ли?

— Да, имам нещо предвид.

Поаро не каза нищо повече и след известно време те пристигнаха на булевард „Дьо Капюсин“.

Офисът на авиолиниите беше съвсем малък. Зад лъснатото до блясък бюро седеше елегантен чернокос човек, а едно петнадесетгодишно момче пишеше нещо на машина.

Фурние се легитимира и мъжът, който каза, че името му е Жюл Перо, заяви, че е на тяхно разположение.

По предложение на Поаро момчето беше изпратено в най-далечния ъгъл на помещението.

— Това, което имаме да си кажем, е строго поверително — обясни той.

Жюл Перо доби развълнувано доволен вид.

— Слушам ви, господа.

— Става дума за смъртта на мадам Жизел.

— А, да. Спомням си. Струва ми се, че вече отговорих на някои въпроси, отнасящи се до това.

— Да, така е. Но е необходимо да уточним фактите колкото се може по-добре. Мадам Жизел е получила резервация за полета... Кога.

— Струва ми се, че вече уточнихме датата... На седемнадесети.

— Резервацията е била за полета в дванадесет часа на следващия ден, така ли?

— Да, мосю.

— Но доколкото разбрах от прислужничката на мадам Жизел, тя е резервирала, място за сутрешния полет.

— Не, не. Ето какво се случи... Прислужничката на мадам Жизел попита за полета в осем и четиридесет и пет, но всички места бяха заети, така че ѝ дадохме място в обедния самолет.

— Разбирам.

— Да, мосю.

— Разбирам, но в същото време ми се струва странно... Определено е странно...

Служителят го погледна въпросително.

— Един мой познат в последния момент решил да пътува за Англия със сутрешния полет и самолетът бил почти празен.

Мосю Перо погледна някакви документи и избърса носа си.

— Може би приятелят ви е сгрешил датата. Сигурно е пътувал предишния или следващия ден...

— Не, няма такова нещо. Летял е в деня на убийството, защото каза, че ако не бил успял да вземе първия полет, щял да пътува на обяд и да стане свидетел на убийството.

— Да, наистина. Много странно. Понякога хората се отказват в последната минута и естествено местата им остават незаети... Стават и грешки. Ще трябва да се свържа с „Ле Бурже“... Там не винаги са акуратни...

Мекият, въпросителен поглед на Еркюл Поаро изглежда безпокоеше мосю Жюл Перо. Той замълча. Очите му зашариха

неспокойно. На челото му се появиха малки капчици пот.

— Това са възможни обяснения — каза Поаро, — но някак си ми се струва, че не са верни. Не смятате ли, че е по-добре да изясним въпроса докрай?

— Какъв въпрос? Не ви разбирам.

— Разбирате ме много добре, мосю Перо. Слушайте, става дума за убийство... Убийство, мосю Перо. Не забравяйте това, ако обичате. Укриването на информация може да ви се отрази много зле... много зле. Полицията няма да погледне с добро око на това. Вие пречите на правосъдието.

Жюл Перо се втрени в него. Устата му увисна. Ръцете му затрепераха.

— Хайде — продължи Поаро. Гласът му беше властен, нетърпящ възражение. — Искаме да чуем точните факти. Колко ви платиха? Кой ви плати?

— Не съм предполагал... Не съм смятал, че ще стане нищо лошо... И през ум не ми мина...

— Колко и кой?

— П-п-пет хиляди франка. Никога не бях виждал този човек... Аз... Това ще е краят за мен...

— Краят ще настъпи, ако не ни кажете всичко. Хайде, вече знаем какво е станало. Кажете ни точно как се случи.

Жюл Перо заговори бързо и смутено. Потта започна да се стича по челото му.

— Не съм предполагал, че ще стане нещо лошо... Кълна се в честта си... Не предполагах. Дойде един човек... каза, че иска да пътува за Англия на следващия ден. Искал да преговаря за заем с мадам Жизел, но искал срещата им да бъде непринудена. Така щял да има по-голям шанс. Знаел, че се кани да пътува за Англия на следващия ден. Аз само трябваше да ѝ кажа, че всички места за сутрешния полет са продадени и да ѝ дам място номер две в „Прометей“. Господа, кълна се, че не видях нищо лошо в това! Какво значение би могло да има? Американците са такива... Уреждат бизнеса си доста неконвенционално...

— Американец? — попита Фурние рязко.

— Да. Господинът беше американец.

— Как изглеждаше?

— Висок, леко прегърбен, със сива коса и очила с рогови рамки... Малка козя брада.

— Самият той запази ли си място?

— Да. Място номер едно. До това, което трябваше да запазя за мадам Жизел.

— На чие име?

— Сайлъс... Сайлъс Харпър.

— Такъв човек не е пътувал... Мястото до мадам Жизел беше празно.

Поаро поклати бавно глава.

— Видях, че не е пътувал такъв човек и затова реших, че няма смисъл да споменавам тази случка. След като този американец не е бил в самолета...

Фурние го изгледа студено.

— Укрили сте много важна информация — каза той. — Става дума за нещо сериозно...

Двамата с Поаро излязоха от офиса и оставиха Жюл Перо, който ги гледаше с уплашен вид.

На тротоара навън Фурние свали шапката си и се поклони.

— Моите поздравления, мосю Поаро. Откъде ви хрумна да попитате това?

— От две неща, които чух. Едното го каза някакъв мъж в самолета... Каза, че е летял със сутрешния полет в деня на убийството и че самолетът е бил почти празен. Второто го каза Елиз. Тя твърдеше, че се е обадила в офиса на авиокомпанията и оттам са ѝ отговорили, че за сутрешния полет няма свободни места. Тези две твърдения си противоречат. Спомних си, че стюардът на „Прометей“ каза, че е виждал мадам Жизел да лети със сутрешния полет... Очевидно такъв в бил навикът ѝ.

Само че някой е искал тя да лети със самолета в дванадесет. Някой вече е имал билет за „Прометей“. Защо, помислих си, служителят е казал, че за сутрешния полет няма свободни места? Грешка? Или умишлена грешка? Реших, че е второто... Оказах се прав.

— С всяка минута този случай се заплита все повече! — извика Фурние. — Най-напред изглеждаше, че сме попаднали на следите на жена... Сега се оказва мъж... Този американец...

Той замълча и погледна Поаро.

Поаро кимна леко.

— Да, приятелю. Никак не е трудно да се представиш за американец тук в Париж... Носовият говор, дъвката в устата, малката брада, очилата с рогови рамки... и всички останали сценични аксесоари от костюма на американеца...

Поаро извади от джоба си страницата от списание „Скеч“.

— Какво гледате?

— Една графиня по бански костюм.

— Мислите, че... Но, не е възможно... Тя е хубава, очарователна, крехка... Не би могла да се преоблече като американец. Предполагам, че има заложи на актриса, но да изиграе тази роля ми се струва невъзможно. Не, приятелю, тази идея е неосъществима.

— Никога не съм твърдял противното — отговори Еркюл Поаро.

Той продължаваше да се взира напрегнато в страницата от списанието.

ГЛАВА ДВАНАДЕСЕТА

В „ХОРБЪРИ ЧЕЙС“

Лорд Хорбъри стоеше край бюфета и разсеяно слагаше в чинията си панирани бърбери.

Стивън Хорбъри беше двадесет и седем годишен. Имаше тясна глава и продълговата брада. Външният му вид до голяма степен отговаряше на това, което беше в действителност — спортен тип, който не се задържа много възраст и който няма кой знае какъв ум. Беше благ по характер, макар и малко своенравен, безкомпромисно лоялен гражданин и непобедим инат.

Той занесе препълнената си чиния обратно на масата и започна да се храни. След малко разгърна вестник, но веднага се намръщи и го захвърли настрана. Бутна напред недоизядената си порция, отпи глътка кафе и се изправи. Поколеба се за миг, после кимна, излезе от трапезарията, прекоси големия вестибюл и се качи на горния етаж. Почука на една врата и зачака. Отвътре се чу ясен глас:

— Влез!

Лорд Хорбъри влезе.

Спалнята беше голяма, красиво обзаведена и гледаше на юг. Сесили Хорбъри беше в леглото — огромно, старинно дъбово легло с дърворезба. Тя също беше красива в розовите чаршафи и с вълнистата си златиста коса. На шкафчето край нея имаше поднос с остатъци от портокалов сок и кафе. Лейди Хорбъри отваряше някакви писма, а прислужничката ѝ подреждаше стаята.

На всеки мъж би било простено, ако дишането му малко се ускори при вида на толкова много красота, но очарователната гледка, която представляваше жена му, вече не влияеше на лорд Хорбъри по никакъв начин.

В началото, преди три години, главозамайващата хубост на неговата Сесили го караше да губи ума и дума. Обичаше я лудо, страстно, безумно. Сега всичко това бе свършило. Тогава беше побъркан. Сега беше нормален.

Лейди Хорбъри възкликна с известна изненада:

— О, Боже! Стивън?

— Искам да поговорим насаме — отвърна рязко той.

— Мадлен — нареди лейди Хорбъри на прислужницата си, — остави всичко това. Излез.

Французойката промърмори:

— Tres bien^[1], милейди — след това погледна крадешком лорд Хорбъри с тъглчето на окоето си и излезе от стаята.

Лорд Хорбъри изчака докато тя затвори вратата и каза:

— Сесили, искам да знам какво се крие зад тази твоя идея да дойдеш тук?

Тя сви крехките си, красиви рамене.

— А защо не, в края на краищата?

— Защо не? Струва ми се че има доста много причини.

— О, причини... — промърмори жена му.

— Да, причини. Предполагам, спомняш си какво решихме? Че така, както стоят нещата между нас, е по-добре да изоставим този фарс с живеенето заедно. Ти трябваше да се настаниш в градската къща и да се радваш на щедрата... извънредно щедрата, сума. Трябваше да вървиш по своя път, с известни ограничения, разбира се. Защо се върна толкова неочаквано?

Сесили отново сви рамене.

— Помислих, че ще е по-добре.

— Предполагам, искаш да кажеш, че ти трябва пари?

Лейди Хорбъри отговори:

— Боже мой! Как те мразя! Ти си най-големият скъперник на света!

— Скъперник? Казваш, че съм скъперник, когато заради безумната ти екстравагантност трябваше да ипотекирам имението „Хорбъри“?

— „Хорбъри“, „Хорбъри“! Само това те интересува! Конне, лов, стрелба, реколта и отегчителните стари фермери! Какъв живот за една жена!

— На някои жени това им допада.

— Да, на жените като Виниша Кър, която сама е половин кон. Трябваше да се ожениш за някоя като нея.

Лорд Хорбъри отиде до прозореца.

— Малко късно е да казваш това. Вече съм женен за теб.

— И не можеш да се измъкнеш! — каза Сесили. Смехът ѝ беше злобен, язвителен, тържествуващ. — Много ти се иска да се отървеш от мен, но не можеш да го направиш!

— Трябва ли отново да започваме всичко това? — попита той.

— Богобоязливият мъж от старата школа, нали? Повечето от приятелите ми се пукат от смях, когато им кажа какво приказваш.

— Това си е тяхна работа. Може ли сега да се върнем на първоначалната тема? Искам да знам защо се върна тук.

Но жена му не обърна внимание на това. Тя каза:

— Обявил си във вестниците, че не отговаряш за моите дългове. Смяташ ли, че това е постъпка на джентълмен?

— Съжалявам че се наложи да предприема тази стъпка. Помниш, че те предупредих. Платих два пъти. Но има някакви граници. Безумната ти страст към хазарта... но защо да говорим? Искам да знам кое те накара да се върнеш в „Хорбъри“? Винаги си казвала, че мразиш това място, че тук се отегчаваш до смърт.

Сесили Хорбъри отговори с намръщено лице:

— Реших, че е по-добре. Засега.

— По-добре засега? — повтори той думите замислено. След това попита рязко: — Сесили, взела ли си пари назаем от онази стара францужойка?

— Коя францужойка? Не разбирам какво искаш да кажеш.

— Много добре разбираш какво искам да кажа. Имам предвид жената, убита в самолета от Париж... Самолета, с който се върна и ти. Вземала ли си пари от нея?

— Не, разбира се. Що за идея?

— Не бъди глупачка, Сесили. Ако си взела пари от тази жена, по-добре е да ми кажеш. Не забравяй, че далеч не всичко е свършило. Заключение на предварителното следствие беше, че е извършено умишлено убийство от неизвестно лице. Полицията и от двете страни е задействана. Само въпрос на време е да открият истината. Ако се доберат до нещо, което да те свърже с нея, трябва да сме подготвени. Трябва да се посъветваме с Фоулкс по този въпрос.

(„Фоулкс, Фоулкс Уилбрахам & Фоулкс“ бяха адвокатите, които се грижеха за имението „Хорбъри“ от векове.)

— А не дадох ли показания пред проклетия съд? Не казах ли, че не съм и чувала за тази жена?

— Не смятам, че това доказва нещо — каза лорд Хорбъри сухо. — Ако си имала вземане-даване с тази Жизел, може да си сигурна, че полицията ще открие рано или късно.

Сесили се изправи ядосано в леглото.

— Може би си мислиш, че съм я убила аз... Че съм станала в онзи самолет и съм духнала отровен трън във врата ѝ! Каква дивотия!

— Наистина всичко това звучи странно — съгласи се Стивън замислено. — Но искам да разбереш в какво положение се намираш.

— Какво положение? Няма никакво положение! Ти не вярваш на нито една моя дума. Дяволите да го вземат! А и защо изведнъж се загрижи толкова за мен? Какво те интересува какво ще стане с мен? Вече не ме харесваш. Мразиш ме. Щеше да се радваш, ако умра още утре. Защо се преструваш?

— Не преувеличаваш ли малко? Във всеки случай, колкото и старомоден да смяташ, че съм, все още ме интересува какво ще стане с името на семейството ми... Старомодна загриженост, която вероятно презираш. Но тя е факт!

Той рязко се завъртя на пета и излезе от стаята.

Кръвта пулсираше в слепоочията му.

„Не я харесвам? Мразя я? Да, точно така! Дали ще се радвам, ако умре? Боже мили! Да! Ще се чувствам като човек, освободен от затвора! Какво ужасно, гнусно нещо е животът! Когато я видях за първи път... Какво дете, на какво очарователно дете приличаше! Толкова красива и прелестна... Проклет млад глупак! Бях полудял по нея! Полудял! Струваше ми се, че на земята няма нищо по-достойно за обожание от нея... а през цялото време тя е била една и съща... това, което е сега — вулгарна, зла, злобна, празноглава... Вече дори не мога да видя красотата ѝ...“

Той изсвири и при него дотича един кокер шпаньол, който го погледна с обожавачи, тъжни очи.

— Добрата стара Бетси — каза той и погали кучката между ушите.

„Какво недоразумение — мислеше той. — Да наричаш една жена «кучка»... Кучка като теб, Бетси, струва колкото всички жени, които съм виждал досега, взети заедно.“

Той нахлупи на главата си стара рибарска шапка и излезе навън заедно с кучето.

Безцелната разходка из имението постепенно започна да успокоява изопнатите му нерви. Той погали любимото си ловджийско куче по гърба, поговори с кучкаря, след това отиде до близката ферма и поговори с жената на фермера. После тръгна по една тясна пътека с Бетси по летите си и не след дълго срещна Виниша Кър, възседнала дорестата си кобила.

Виниша изглеждаше много добре на седлото. Лорд Хорбъри я погледна с възхищение, симпатия и някакво странно чувство за близост.

— Здравей, Виниша — поздрави я той.

— Здравей, Стивън.

— Къде така? На разходка ли?

— Да. Как ти се струва? Нали е чудесна?

— Първокласна е. Видя ли моята двегодишна кобила? Тази, която купих на разпродажбата в Четели?

Поговориха известно време за коне, след което той каза:

— Между другото, Сесили е тук.

— Тук в „Хорбъри“?

За Виниша Кър беше необичайно да изразява изненада, но този път не можа да скрие тази нотка в гласа си.

— Да. Появи се снощи.

Последва пауза, след която Стивън попита:

— Виниша, ти беше на онова предварително следствие... Как... Как мина то?

Тя се замисли за миг.

— Е, никой не каза нищо съществено, ако разбираш какво искам да кажа.

— Полицията не съобщи ли нещо?

— Не.

— Трябва да си се чувствала много неприятно — продължи Стивън.

— Е, не мога да кажа, че беше приятно... Но не беше и трагедия. Следователят беше приличен човек.

Стивън удари разсеяно живия плет с ръка.

— Виниша... Чудя се... знаеш ли... имаш ли представа кой може да го е извършил?

Виниша Кър поклати бавно глава.

— Не.

Тя замълча за миг, за да намери най-подходящите и тактични думи за това, което искаше да каже. Най-накрая успя да изрече със смях:

— Както и да е, сигурна съм, че не сме нито Сесили, нито аз. Това знам. Тя би ме забелязала, а аз бих забелязала нея.

Стивън също се засмя.

— Значи всичко е наред — каза той развеселен.

Стивън се направи, че приема тези думи като шега, но тя долови облекчението в гласа му. Значи беше мислил...

Виниша Кър насочи мислите си другаде.

— Виниша — каза Стивън, — познаваме се от много време, нали?

— Хм... Да. Помниш ли онези ужасни уроци по танци, които посещавахме като деца?

— Как да не ги помня? Имам чувството, че мога да ти кажа неща, които...

— Разбира се, че можеш. — Тя се поколеба и след това продължи със спокоен, неутрален тон: — Предполагам за Сесили...

— Да. Слушай, Виниша. Сесили беше ли се забъркала с тази Жизел по някакъв начин?

— Не зная — отвърна Виниша бавно. — Аз бях в Южна Франция... Още не съм чула клюките от Ле Пине.

— А как мислиш?

— Честно казано не бих се изненадала.

Стивън я погледна замислено. Виниша каза тихо:

— Защо се безпокоиш? Живеете почти разделени, нали? Това си е нейна работа, не твоя.

— Докато тя е моя жена, не може да не е и моя работа.

— Не можеш ли... да се разведеш?

— Да скалъпя някаква история срещу нея? Не мисля, че ще се примири с такова нещо.

— Би ли се развел, ако имаше как?

— Ако имаше причина, със сигурност бих го направил.

Той говореше мрачно.

— Предполагам — каза Виниша, — че тя си дава сметка за това.

— Така е.

Двамата замълчаха. „Има морал на уличница — мислеше Виниша Кър. — Много добре знам това. Но е внимателна. Много хитро урежда нещата си.“ На глас каза:

— Значи няма какво да се направи?

Стивън поклати глава и попита:

— Виниша, ако бях свободен, би ли се омъжила за мен?

Тя погледна напред между ушите на кобилата и отговори с равен, внимателно освободен от всякакви чувства глас:

— Предполагам, че да.

Стивън! Тя винаги бе обичала Стивън, още от онези уроци по танци, и игрите наоколо. Стивън също я харесваше, но не достатъчно, за да не се влюби толкова отчаяно, безумно, лудо в онази хитра, пресметлива уличница...

— Бихме могли да живеем чудесно заедно — каза Стивън.

Пред погледа му се замяркаха картини... лов, чай и кифлички... миризмата на мокра пръст и листа... деца... Всичките неща, които Сесили никога не би споделила с него, които никога не би му дала. Очите му сякаш се замъглиха, След това отново чу равния, спокоен глас на Виниша:

— Стивън, ако наистина го желаеш, какво пречи? Ако заминем заедно, Сесили ще трябва да ти даде развод.

Той я прекъсна веднага:

— Боже мой! Мислиш ли че Съм в състояние да те оставя да направиш такова нещо?

— Не ме интересува.

— Мен ме интересува.

Тонът му беше категоричен.

Виниша си помисли: „Ето това е. Жалко наистина. Страда неизлечимо от предразсъдъци, но е много мил. Не бих желала да е друг.“

На глас тя каза:

— Е, Стивън, трябва да тръгвам.

Тя леко бутна кобилата с крака. Когато се обърна, за да му махне за довиждане, очите им се срещнаха и в този разменен поглед бяха

всичките чувства, които внимателно подбраните им думи не бяха изразили.

Когато зави зад ъгъла на пътеката, тя изпусна камшика си. Един мъж, който ходеше пеша, се наведе и ѝ го подаде с пресилен поклон.

„Чужденец — помисли си тя, когато му благодари. — Струва ми се, че помня лицето му.“ Половината ѝ ум се съсредоточи върху летните дни, прекарани във Франция, а другата се замисли за Стивън.

Едва когато стигна у дома си, паметта ѝ накара полузамечтания ѝ ум да се стресне.

Дребният човек, който ми отстъпи мястото си в самолета. На предварителното следствие казаха, че бил детектив. И след това се появи друга мисъл: Какво прави той тук?

---

[1] Много добре (фр.) — Бел.пр. ↑

ГЛАВА ТРИНАДЕСЕТА

ПРИ АНТОАН

Джейн се появи във фризьорския салон на Антоан на сутринта след предварителното следствие доста неспокойна.

Човекът, който се наричаше Антоан и чието истинско име всъщност беше Андрю Лийч, можеше да твърди, че е от чуждестранен произход единствено заради майка си, която беше еврейка. Той посрещна Джейн със злокобно смръщено лице.

За него вече бе станало втора природа да говори на завален английски веднага щом се появеше на „Брутън стрийт“.

Той се нахвърли върху Джейн сякаш тя беше абсолютно невменяема. И защо ѝ трябвало да пътува със самолет? Що за хрумване? Нейните необмислени приключения можели да причинят непоправимо зло на заведението му и така нататък.

След като той изля целия си гняв, Джейн най-после бе освободена и приятелката ѝ Гледис ѝ намигна многозначително.

Гледис бе прелестна блондинка с високомерно държание и тих, добре овладян професионален глас. Когато не разговаряше с клиентки, гласът ѝ ставаше дрезгав и шеговит.

— Не се тревожи, скъпа — каза тя на Джейн. — Старият звяр седи на оградата и чака да види от коя страна ще скочи котката... Само че ми се струва, че тя няма да скочи откъм страната, която той си мисли... Ох, мила моя, ето че идва моята стара вещица, Господ да я убие! Предполагам, че пак са я хванали лудите! Дано поне не е донесла онова проклето кученце!

След миг се чу добре овладеният ѝ, професионален глас:

— Добро утро, мадам. Тази сутрин сладкият пекинез не е с вас? Е, да започваме ли с шампоана? След това ще се приготвим за мистър Хенри.

Джейн влезе в съседното отделение, където завари една жена с къносана коса, която гледаше лицето си в огледалото и говореше на приятелката си:

— Скъпа, тази сутрин лицето ми наистина е ужасно, наистина...

Приятелката, която отегчено разгръщаше страниците на списание „Скеч“ отпреди три седмици, отговори:

— Така ли мислиш, скъпа? На мен не ми се струва по-различно от друг път.

Когато Джейн влезе, отегчената приятелка отдели безизразния си поглед от страниците на списанието и я стрелна с очи.

— Така е, скъпа. Сигурна съм — каза тя след това.

— Добро утро, мадам — поздрави Джейн с веселата жизненост, която се изискваше от нея и която тя вече можеше да възпроизвежда съвсем механично и без никакво усилие. — Отдавна не сте ни посещавали. Може би сте били в чужбина?

— Бях в Антиб — отговори жената с къносана коса, която на свой ред също се втренчи в Джейн с неприкрит интерес.

— Колко хубаво — каза Джейн с престорен ентусиазъм. — Какво да бъде днес? Шампоан и прическа или само ще освежим цвета?

За миг откъсната от обекта на наблюдението си, жената с къносана коса отново се вгледа съсредоточено в огледалото.

— Мисля, че ще може да издържи още една седмица. Боже, какво страшилище съм!

Приятелката ѝ каза:

— Е, скъпа, какво можеш да очакваш по това време на деня?

Джейн каза:

— О, почакайте само мистър Джордж да свърши с вас.

— Кажете ми — жената отново се втренчи в нея — вие ли бяхте тази, която даде показания на предварителното следствие вчера?

— Да, мадам.

— Колко вълнуващо! Разкажете ни за това.

Джейн се постара да угоди максимално.

— Мадам, наистина беше ужасно... И тя се впусна в разказа, като отговаряше на задаваните ѝ въпроси. Как изглеждала старата францужойка? Вярно ли било, че на борда на самолета имало двама френски детективи и че цялата работа била свързана с френски правителствен скандал? Била ли е лейди Хорбъри на самолета? Наистина ли била толкова хубава, колкото казват всички? Кой според Джейн е извършил убийството? Всички приказвали, че тази история ще се потули заради правителството и така нататък, и така нататък...

Това първо изпитание беше само началото. Последваха много други от същия тип. Всички искаха да ги обслужи „момичето, което е било в самолета“. И всички след това можеха да кажат с гордост: „Мила моя, просто невероятно! Момичето, което се грижи за косата ми е момичето, което... Да, на твое място и аз бих отишла при нея... Освен всичко е и много добра фризьорка... Казва се... Джейн... Доста дребничка с големи очи... Ако я помолиш любезно, ще ти разкаже всичко...“

Към края на седмицата Джейн вече чувстваше, че нервите ѝ не издържат на напрежението. Понякога ѝ се струваше, че ако я накарат да изрецитира всичко още веднъж, ще се нахвърли върху клиентката си със сешоара.

Както и да е, най-накрая тя откри по-добър начин да уталожи чувствата си. Отиде при мосю Антоан и дръзко поиска да ѝ повиши заплатата.

— Ти искаш това от мен? Имаш нахалството да ми го кажеш, след като те държа тук само от добрина! След като се забърка в цялата тази каша? Много други биха те изхвърлили на улицата незабавно!

— Не е вярно — отвърна Джейн хладно. — Извадихте късмет с мен и го знаете много добре. Ако искате да се махна, ще се махна. Без проблеми ще получа работа при Хенри или в „Мезон Рише“.

— И как клиентките ще разберат, че си отишла там? Изобщо за каква се смяташ?

— При предварителното следствие се запознах с един-двама репортери. Единият от тях веднага ще напише във вестника, че съм сменила работното си място.

Антоан се обезпокои, че може би е права и се съгласи на повишението, което тя искаше. Гледис я поздрави от сърце.

— Браво на теб, скъпа! Андрю този път не можа да ти се опре. Ако едно момиче не може да се защити, не знам къде щяхме да бъдем всички. Имаш кураж, скъпа, и затова те уважавам.

— Наистина мога да се боря за себе си — отговори Джейн и навири войнствено брадичката си. — Цял живот се е налагало да го правя.

— Наистина не е лесно, скъпа — каза Гледис. — Но дръж на своето пред Андрю. Той още повече ще те хареса заради това.

Слабостта в този живот не струва пет пари... Но не смятам, че ние Двете имаме подобни проблеми.

След това разказът на Джейн, повтарян ежедневно с малки вариации, за нея се превърна в нещо като театрална роля.

Обещаната вечеря и посещението на театъра с Норман Гейл също се осъществиха. Това бе една от онези вълшебни вечери, когато всяка дума и всеки жест сякаш подчертават още повече еднаквите вкусове и взаимната симпатия.

И двамата обичаха кучета и не обичаха котки. И двамата мразеха миди и обичаха пушена съомга. Обичаха Грета Гарбо и не обичаха Катрин Хепбърн. Не обичаха дебели жени и се възхищаваха от катраненочерните коси. Ненавиждаха прекалено червените нокти. Не харесваха силното говорене, шумните ресторанти и негрите. Предпочитаха автобуса пред метрото.

Беше цяло чудо, че двама души могат да си приличат по толкова много неща.

Един ден във фризьорския салон Джейн отвори чантата си и от нея изпадна писмо от Норман. Тя го вдигна с леко променен цвят на лицето, а Гледис веднага я заразително:

— Кой е приятелят ти, скъпа?

— Не знам за какво говориш — сръза я Джейн и се изчерви още повече.

— Само не на мен тия. Много добре знам, че това писмо не е от чичото на майка ти. Не съм вчерашна. Кой е той, Джейн?

— Той е... Един човек... Срегнахме се в Ле Пине... Зъболекар.

— Зъболекар! — каза Гледис с неприкрито презрение. — Предполагам че има много бели зъби и блестяща усмивка.

Джейн бе принудена да признае, че е така.

— Има загоряло от слънцето лице и много сини очи.

— Всеки може да има загоряло лице — каза Гледис. — Може да е от слънцето на морския бряг, но може и да е резултат на шишенце от аптеката срещу няколко шилинга... Хубавите мъже са леко загорели. С очите всичко изглежда както трябва... Но пък зъболекар... Боже мой, ако поиска да те целуне, ще имаш чувството, че ще ти каже: „Отворете още малко, моля“.

— Не бъди идиотка, Гледис!

— Е, ти не бъди толкова докачлива, скъпа. Не го вземай навътре... Да, мистър Хенри, идвам веднага! Дявол да го вземе този Хенри! Мисли си, че е всемогъщият господ и може да ни командва както си пожелае!

В писмото Норман предлагаше да вечерят заедно в събота вечер. На обяд в събота, когато получи за първи път повишената си заплата, Джейн се почувства преизпълнена с радост.

„Като си помисля само — каза си тя — колко се тревожех онзи ден в самолета! Всичко се нареди чудесно! Животът просто е прекрасен!“

Почувства се толкова окрилена, че реши да си позволи да обядва в „Корнър Хаус“ и да се наслаждава на музиката, докато се храни.

Тя седна на маса за четирима, на която вече седяха една жена на средна възраст и млад мъж. Жената тъкмо свършваше обяда си. След малко тя повика келнера, за да плати, грабна огромен куп пакети и излезе.

Както обикновено, докато се хранеше, Джейн четеше книга. Когато обърна страницата, тя вдигна поглед и забеляза, че младият човек срещу нея я гледа напрегнато. Тя си даде сметка, че лицето му ѝ е познато.

Тъкмо когато направи това откритие, младият мъж срещна погледа ѝ и кимна.

— Извинете, мадмоазел, не ме ли познахте?

Джейн се вгледа в него още по-внимателно. Имаше светло момчешко лице — привлекателно повече заради живостта си, отколкото заради някаква истинска хубост.

— Наистина, официално не сме се запознавали — продължи младият мъж, — освен ако едно убийство и даването на показания в съда могат да се приемат за запознанство...

— Но, разбира се! — възкликна Джейн. — Колко съм глупава! Лицето ви ми се стори познато... Вие сте...

— Жан Дюпон — отговори мъжът и се поклони смешно и доста ангажиращо.

Изведнъж Джейн си спомни една забележка на Гледис, изречена може би без излишна деликатност: „Ако един е тръгнал след теб, без съмнение ще има и други. Изглежда това е природен закон. Понякога стават дори трима или четирима.“

Джейн винаги беше водила скромен, изпълнен с труд живот (до голяма степен като думите, които обикновено казват след това за момичетата, които избягат с някого: „Тя беше весело, умно момиче и нямаше никакви приятели мъже.“) Джейн също беше „весело, умно момиче“ и нямаше приятели мъже. Сега ѝ се струваше, че мъжете просто се тълпят около нея. Нямаше никакво съмнение в това — лицето на Жан Дюпон, наведен напред над масата, изразяваше повече от обикновеното учтиво внимание. Беше доволен, че седи срещу Джейн.

Беше повече от доволен — беше щастлив.

Джейн си каза, изпълнена със съмнение: „Все пак той е французин. Човек трябва много да внимава с французите, всички говорят това.“

— Значи още не сте напуснали Англия — каза Джейн и се прокле заради глупостта на забележката си.

— Да. Баща ми чете лекции в Единбург и бяхме отседнали при приятели. Но утре се връщаме във Франция.

— Аха.

— Полицията още ли не е арестувала никого? — попита Жан Дюпон.

— Не. Напоследък и във вестниците не пише нищо. Може би са се отказали.

Жан Дюпон поклати глава.

— Не, не могат да се откажат. Работят тихомълком.

— Той направи изразителен жест. — На тъмно.

— Недейте — каза Джейн смутено. — Карате ме да треперя.

— Наистина. Никак не е приятно да си бил толкова близо, когато са убили човек... — И добави: — А аз бях по-близо от вас... Много по-близо. Понякога дори не мога да мисля за това...

— Кой според вас го е направил? — попита Джейн.

— Много пъти съм си задавала този въпрос.

Жан Дюпон сви рамене:

— Не съм аз. Тя беше прекалено грозна!

— Нима — отвърна Джейн — не бихте предпочели да убиете грозна жена, вместо красива?

— Ни най-малко. Ако една жена е красива, човек се привързва към нея... тя започва да се отнася зле с него... кара го да ревнува... да

полудява от ревност. Накрая си казва: „Добре, ще взема да я убия. Това ще е някакво удовлетворение.“

— А нима е удовлетворение?

— Това, мадмоазел, не мога да зная, защото все още не съм опитвал. — Той се засмя и поклати глава.

— Но една стара, грозна жена като мадам Жизел... На кого му е потрябвало да я убива?

— Е, това е един начин да погледнем на нещата — каза Джейн и се намръщи. — Струва ми се ужасно, когато си помисля, че някога сигурно е била млада и красива...

— Да, зная — отговори той и изведнъж доби мрачен вид. — Голямата трагедия на този живот е, че жените остаряват.

— Изглежда мислите доста за жените и външния им вид — забеляза Джейн.

— Естествено. Това е най-интересното нещо. Струва ви се странно, защото сте англичанка. Англичаните мислят най-напред за работата си, след това за любимия си спорт и най-накрая, ама съвсем накрая, за жените си. Да, наистина е така. Спомням си веднъж в някакъв малък хотел в Сирия имаше един англичанин, чиято жена се разболя. Самият той до някаква дата трябваше да замине за Ирак. Е, добре, може и да не повярвате, но този човек остави жена си и замина, за да изпълни „дълга си“ навреме. И двамата смятаха това за абсолютно нормално! Жена му дори твърдеше, че това е благородна, неегоистична постъпка. Само че лекарят, който не беше англичанин, го смяташе за варварин. Жената е човешко същество и би трябвало да стои на първо място... Работата е нещо далеч по-маловажно.

— Не съм сигурна — отговори Джейн. — Предполагам, че работата е по-важното нещо.

— Но защо? Виждате ли, вие също мислите така. С работата си човек печели пари... Когато се грижи и угажда на жена си, той ги харчи... Второто е далеч по-благороден идеал от първото.

Джейн се засмя.

— Е, добре — каза тя. — Струва ми се, че предпочитам да ме смятат за лукс и за прищявка, а не за първо задължение. Предпочитам един мъж да мисли, че е удоволствие да се грижи за мен, а не да ме възприема като задължение.

— Едва ли някой би ви възприел като задължение, мадмоазел.

Джейн се изчерви леко заради искреността в тона на младия мъж. Той продължи да говори бързо:

— Само веднъж преди това съм бил в Англия. Онзи ден ми беше много интересно... На предварителното следствие... Да наблюдавам три очарователни млади жени, толкова различни помежду си...

— И какво си мислехте за нас? — попита Джейн с любопитство.

— Тази лейди Хорбъри... Пфу! Много добре ми е познат нейният тип. Екзотика и скъпи удоволствия. Можеш да ги видиш край масата за бакара... нежно лице с ледено изражение... и си даваш сметка, много добре си даваш сметка какво ще бъде след примерно петнадесет години. Тази дама живее заради сензацията, заради голямата игра, може би заради наркотиците... О, никак не е интересна!

— А мис Кър?

— Тя е типична, типична англичанка. От онези, на които всеки собственик на магазин по Ривиерата би продал стока на кредит... Нашите търговци имат много добър нюх. Дрехите ѝ са прекрасно ушити, но приличат на мъжки. Ходи, сякаш цялата земя е нейна собственост. Не, това не е поза... Тя просто е англичанка. Винаги може да познае от коя част на Англия е някой. Наистина. Попадал съм на такива в Египет. „Какво? Еди-кои си са тук? Йоркшърските Еди-кои си или Шропшърските еди-кои си?“

Той имитираше добре. Джейн се засмя на провлечения му аристократичен изговор.

— А за мен? — попита тя.

— За вас. Казах си: „Колко чудесно би било, колко прекрасно би било, ако я видя още веднъж.“ И ето ме сега седя на една маса с вас. Понякога боговете уреждат нещата много добре.

— Вие сте археолог, нали? — попита Джейн. — Правите разкопки?

Жан Дюпон започна да ѝ разказва за работата си и тя се заслуша с внимание.

Когато свърши, Джейн въздъхна.

— Пътували сте из толкова много страни! Видели сте толкова много! Всичко това звучи фантастично. А аз никога няма да отида никъде и няма да видя нищо.

— Харесва ли ви това? Искате ли да пътувате в чужбина и да видите диви места? Но не забравяйте, че там няма да можете да

къдрите косата си.

— Косата ми се къдри сама — отвърна Джейн с усмивка.

Тя погледна часовника на стената и бързо повика келнера, за да плати сметката.

Жан Дюпон беше леко смутен.

— Мадмоазел — каза той, — бих искал... ако позволите... Както казах, утре се връщам във Франция и бих искал да ви поканя на вечеря...

— Съжалявам, но не мога. Вече имам уговорка с един човек за тази вечер.

— О! Съжалявам, наистина съжалявам. Ще дойдете ли скоро във Франция?

— Предполагам, че не.

— Аз също не зная кога ще дойда отново в Лондон. Не е ли тъжно?

Той замълча и улови ръката на Джейн.

— Много се надявам скоро да ви видя пак — каза той и гласът му звучеше искрено.

ГЛАВА ЧЕТИРИНАДЕСЕТА

МУСУЕЛ ХИЛ

Горе-долу по времето, когато Джейн излизаше от фризьорския салон на Антоан, Норман Гейл казваше с професионален тон:

— Боя се, че е малко възпалено... Дайте ми знак, ако заболи.

Умелата му ръка заработи с електрическата бормашина.

— Готово — каза той, когато свърши. — Мис Рос?

Мис Рос беше до лакътя му и разбъркваше някаква бяла каша върху стъклена плочка.

Норман Гейл направи пломбата и каза:

— Така. За другите трябваше да дойдете идущия вторник, нали?

Пациентката му изплакна енергично устата си и се впусна в обяснения. Заминавала в чужбина... колко жалко... Трябвало да отмени следващото си посещение. Да, когато се върне, ще му се обади.

И излезе забързано от кабинета.

— Е — каза Гейл. — Това е всичко за днес.

Мис Рос каза:

— Лейди Хигинсън се обади, за да се извини, че няма да дойде другата седмица. Нямало да си запази друг час. А, да. Полковник Блънт също няма да дойде в четвъртък.

Норман Гейл кимна. Лицето му стана сериозно.

Всеки ден едно и също. Хората се обаждаха и отменяха посещенията си. Под всякакви предлози — заминаване, настинки...

Нямаше никакво значение какви причини изтъкват. Истинската причина Норман Гейл бе забелязал в очите на последната си пациентка, когато посегна към бормашината... В тях се бе появил внезапен страх.

Би могъл да напише мислите на тази жена върху лист хартия.

„Мила моя, разбира се, че той е бил на онзи самолет, когато е станало убийството... Чудя се... Напоследък хората губят разсъдъка си и извършват най-безумни престъпления! Наистина не е безопасно. Този човек може да е маниакален убиец. На външен вид те не се

отличават от нормалните хора... Винаги ми се е струвало, че в очите му има странно пламъче...”

— Е — каза гласно Норман Гейл, — струва ми се, че следващата седмица ще е доста спокойна, мис Рос.

— Да, доста хора се отказаха. Е, една почивка няма да ви навреди. В началото на лятото работихте толкова много...

— Изглежда есента няма да имам възможност да работя толкова много, нали?

Мис Рос не отговори. От нуждата да го направи я спаси извънмяването на телефона. Тя излезе от кабинета, за да вдигне слушалката. Норман пусна някакви инструменти в стерилизатора и се замисли дълбоко.

„Какво се случи? Ясно е какво, тази история ме унищожи професионално. Странно, на Джейн всичко това се отрази добре. Хората нарочно ходят при нея, за да я видят. Като се замисля, точно това е лошото... Пациентите ми трябва да ме гледат и това никак не им харесва! Какво противно чувство на безпомощност изпитва човек, когато седне на зъболекарския стол! Ако зъболекарят изведнъж полудее...

Какво странно нещо е убийството! Струва ти се, че нещата са ясни... но не са. То може да се отрази на един куп неща, за които човек не би и помислил... Но да се върна към фактите. Като зъболекар изглежда съдбата ми е решена... Какво ли би се случило, ако арестуват онази Хорбъри? Ще се върнат ли пациентите ми? Веднъж, след като репутацията ти пострада... Е, добре, какво значение има? Не ме интересува... Не. Интересува ме заради Джейн... Тя е възхитителна. Желая я. Но не мога да я имам... Все още. Проклетата каша!“

Той се усмихна. „Имам чувството, че всичко ще се оправи... Тя не е безразлична... Ще почака... По дяволите! Ще замина за Канада! Да, точно така... Там ще спечеля пари...”

Той се разсмя.

Мис Рос се върна в стаята.

— Беше мисис Лори. Каза, че съжалява...

— Защото заминава за Тамбукту — довърши Норман. — Да живеят страхливците! По-добре е да си потърсите друга работа, мис Рос. Имам чувството, че този кораб потъва.

— О, мистър Гейл... И през ум не ми е минавало да ви напускам!

— Ти си добро момиче. Поне не си страхливка. Но го казах сериозно. Ако не се случи нещо, за да се разчисти тази мръсотия, с мен е свършено.

— Но нещо трябва да се направи! — възкликна мис Рос енергично. — Мисля, че полицията е непочтена! Дори не се и опитва!

Норман се усмихна.

— Предполагам, че се опитва.

— Някой трябва да направи нещо!

— Да, точно така. Мислех си, дали аз да не направя нещо... Но не знам какво.

— О, мистър Гейл, на ваше място не бих стояла със скръстени ръце. Вие сте толкова умен!

„В очите на това момиче аз без съмнение съм герой — каза си Норман Гейл. — С удоволствие би ми помогнала в тази детективска работа... Само че аз имам предвид друг партньор.“

Същата вечер той вечеря с Джейн. Почти несъзнателно той се преструваше на много весел, но много трудно можеше да я заблуди. Тя забеляза разсеяността му на моменти, малката бръчка, която се появяваше между веждите му, внезапното напрегнато присвиване на устните.

— Норман, нещата не вървят добре нали? — попита тя накрая.

Той я погледна бързо и извърна лице.

— Е, не съм съвсем добре. Сезонът е лош.

— Не се дръж като идиот — каза Джейн рязко.

— Джейн!

— Сериозно говоря. Не мисли, че не виждам колко си разтревожен.

— Не съм разтревожен. Просто съм ядосан.

— Искаш да кажеш, че хората се страхуват да...

— Да им лекува зъбите един вероятен убиец. Това е истината.

— Колко ужасно несправедливо!

— Несправедливо е. Защото честно казано, аз съм много добър зъболекар. И не съм убиец.

— Това е гадно! Някой трябва да направи нещо!

— Това каза и сестрата, мис Рос, днес.

— Що за човек е тя?

— Мис Рос?

— Да.

— О, не знам. Големи... много кости... нос като конче люлка...
Смразяващо компетентна...

— Звучи много добре — каза Джейн великодушно.

Норман с право взе това за резултат от дипломатическия си ход. Костите на мис Рос далеч не бяха толкова забележителни, колкото ги описа, и освен това имаше много привлекателно лице и рижа коса, само че той реши, и с право, че е по-добре да не разкрива тези подробности пред Джейн.

— Аз също бих искал да направя нещо — каза Норман. — Ако бях герой от книга щях да намеря улика или да започна да следя някого.

Джейн неочаквано го дръпна за ръкава.

— Виж! Ето там е мистър Кланси... писателят... Седи сам до стената. Можем да го проследим.

— Нали щяхме да ходим на театър?

— Остави театъра! Имам чувството, че това може да се окаже важно. Ти каза, че искаш да проследиш някого и възможността е налице. Човек не знае... Може и да открием нещо.

Ентусиазмът на Джейн беше заразителен. Норман се съгласи веднага.

— Както казваш, човек никога не знае какво може да се случи — каза той. — Докъде е стигнал с вечерята си? Не мога да видя, без да се обърна, а не искам да направя впечатление.

— Горедолу докъдето и ние — отговори Джейн. — По-добре е да побързаме и да платим сметката, за да сме готови да излезем заедно с него.

Решиха да Действат. Когато най-накрая дребният мистър Кланси плати сметката си и излезе навън на „Дийн стрийт“, Норман и Джейн бяха доста близо по петите му.

— В случай, че реши да вземе такси — обясни Джейн.

Но мистър Кланси не взе такси. Той тръгна бавно по лондонските улици с праметнат през ръката шлифер, който от време на време се влачеше по тротоара. Движеше се някак си хаотично. Понякога тръгваше бързо напред, почти тичешком, а понякога забавяше крачка и почти спираше. Веднъж на самия бордюр преди да

пресече улицата, той спря с крак, увиснал във въздуха, и много им заприлича на забавен филмов кадър.

Посоката му също не беше определена. По едно време започна да завива само вдясно, докато не описа пълен кръг. Джейн почувства, че я обзема вълнение.

— Виждаш ли? — каза тя възбудено. — Страхува се да не го следят. Опитва се да се отърве от нас.

— Мислиш ли?

— Разбира се! Кой нормален човек иначе би се движил в кръг?

— О!

Тъкмо завиха зад ъгъла и едва не се блъснаха в този, когото следяха. Той беше спрял и се бе втренчил над витрината на някаква месарница. Естествено самият магазин беше затворен, но вниманието на мистър Кланси бе привлечено от нещо над него.

— Идеално — каза той гласно. — Точно каквото търся. Какъв късмет!

Мистър Кланси извади бележник и много внимателно записа нещо. След това отново тръгна с бързи крачки, тананикайки си някаква мелодия.

Сега определено се бе запътил към Блумсбъри. Понякога, когато се обърнеше встрани, двамата виждаха, че устните му се движат.

— Нещо се е случило — каза Джейн. — Изпаднал е в голяма беда. Говори си сам и дори не си дава сметка за това.

Докато той чакаше пред някакъв светофар, за да пресече, Норман и Джейн почти се изравниха с него.

Оказа се вярно — мистър Кланси си говореше сам. Лицето му изглеждаше преbledняло и напрегнато. Дори успяха да дочуят няколко откъслечни думи:

— Защо не говори тя? Защо? Трябва да има причина?

Светна зелено. Когато стигнаха до отсрещния тротоар, мистър Кланси каза:

— Сега разбирам! Но естествено! Това е начинът да я накарат да замълчи.

Джейн оципа Норман с всичка сила.

Сега мистър Кланси тръгна съвсем бързо. Шлиферът му се влачеше по земята безмилостно. Писателят правеше големи крачки, без да обръща внимание на преследвачите си.

Най-накрая, напълно неочаквано, той стигна до една къща, отключи вратата и влезе.

Норман и Джейн се спогледаха.

— Това е неговата къща — каза Норман. — „Кардингтън скуеър“ четиридесет и седем. Този адрес даде при предварителното следствие.

— Е, добре — отвърна Джейн. — Може би след малко ще излезе отново. И в края на краищата ние чухме нещо... Някой... жена... трябва да бъде накарана да мълчи, а някаква друга жена не казва нищо. Боже мой, звучи точно като в криминален роман.

От тъмнината се чу глас:

— Добър вечер.

Собственикът на гласа излезе напред. В светлината на лампата се появи чифт величествени мустаци.

— Eh, bien — каза Еркюл Поаро. — Хубава вечер за преследване, нали?

ГЛАВА ПЕТНАДЕСЕТА

В БЛУМСБЪРИ

От двамата смутени млади хора Норман Гейл пръв възвърна самообладанието си.

— Разбира се — каза той. — Това е мосю... мосю Поаро. Все още ли се опитвате да махнете нетното от репутацията си, мосю Поаро?

— А, значи си спомняте малкия ни разговор. Нима подозирате дребния мистър Кланси?

— Както и вие — намеси се Джейн. — Иначе защо ще дойдете тук?

Поаро я изгледа за миг замислено.

— Мислили ли сте някога за убийствата, мадмоазел? Искам да кажа хладнокръвно, безпристрастно?

— Струва ми се, че никога не съм мислила за нещо такова... поне до неотдавна — отговори Джейн.

Еркюл Поаро кимна.

— Да, сега мислите за това, защото сте лично засегната. А аз се занимавам с престъпления от много години. Изработил съм си свой собствен начин да гледам на нещата. Кое според вас е най-важното нещо, когато трябва да се разкрие убийство?

— Да се намери убиецът — отговори Джейн.

— Справедливостта — добави Норман Гейл.

Поаро поклати глава.

— Има по важни неща от откриването на убиеца. „Справедливост“ е хубава дума, но понякога е трудно да кажем какво точно означава тя. Според мен най-важното е да се свалят всякакви подозрения от невинните.

— О, естествено — каза Джейн. — Не ще и дума. Ако някой е несправедливо обвинен...

— Дори не и това. Може да няма никакви обвинения. Но докато не се докаже без какво съмнение, че някой е виновен, всички

свързани по един или друг начин с убийството ще страдат в една или друга степен.

— Колко вярно е това — каза натъртено Норман Гейл.

— Нима не го изпитавме сами? — допълни Джейн.

Поаро погледна единия, после другия.

— Значи вече сте започнали да изпитвате верността на думите ми на свой гръб.

Той изведнъж забърза.

— А сега трябва да свърша една работа. Тъй като тримата имаме обща цел, нека обединим усилията си. Смятам да посетя нашия изобретателен приятел, мистър Кланси. Предлагам мадмоазел да ме придружи като моя секретарка. Ето ви един бележник и молив, мадмоазел, за да стенографирате.

— Но аз не владея стенография!

— Предполагам, че не владеете. Но имате бърз ум, интелигентност... Можете да правите драскулки по листа, които да напомнят стенография, нали? Добре. Предлагам мистър Гейл да ни чака след един час на горния етаж в „Монсеньор“. Добре. Тогава ще поговорим.

И веднага след това Поаро отиде до звънеца и го натисна.

Джейн го последва леко замаяна, стиснала в ръка бележника и молива.

Гейл отвори уста, за да възрази, но след това премисли и се отказа.

— Добре — каза той. — След час в „Монсеньор“.

Вратата отвори една доста навъсена възрастна жена, облечена в черно.

— Мистър Кланси? — попита Поаро.

Тя се отдръпна и двамата с Джейн Влязоха.

— За кого да предам, сър?

— За Еркюл Поаро.

Навъсената жена ги заведе на първия етаж и отвори една врата.

— Мистър Еркюл Поаро — обяви тя.

Поаро веднага разбра до каква степен са в сила думите, които Кланси бе казал за себе си на летището — че не е подреден човек. Стаята — продълговата, с три прозореца на дългата страна, с рафтове и библиотеки покрай останалите — беше в пълен хаос. Навсякъде

имаше пръснати хартии, картонени папки, банани, бутилки бира, отворени книги, възглавнички от канапета, тромбон, порцеланови чаши, гравюри и изумително множество автоматични писалки.

В центъра на тази бъркотия Мистър Кланси се бореше с някакъв фотоапарат и касетка с филм.

— Боже мой! — възкликна мистър Кланси, когато обявиха за посетителите. Той остави фотоапарата и касетката с филма изпадна от него. След това тръгна към тях с протегнатата ръка. — Радвам се, че ви виждам.

— Помните ме, надявам се? — попита Поаро. — Това е секретарката ми, мис Грей.

— Как сте, мис Грей? — Мистър Кланси се ръкува с нея и след това се обърна към Поаро: — Да, разбира се, че ви помня... Поне... къде точно беше... Не се ли видяхме в клуб „Череп и кости“?

— Пътувахме заедно от Париж и в самолета се случи нещо лошо.

— Но да, разбира се — каза мистър Кланси. — И мис Грей също! Но не знаех, че е ваша секретарка. Имах чувството, че работи в някакъв фризьорски салон... или нещо подобно.

Джейн погледна Поаро угрижено.

Белгиецът беше напълно готов за ситуацията.

— Точно така — отвърна той. — Като една наистина добра секретарка мис Грей понякога трябва да постъпи временно на работа... разбирате, нали?

— Да, естествено — отвърна мистър Кланси. — Бях забравил. Вие сте детектив... Истински детектив... Не като онези от Скотланд Ярд. Частен детектив. Моля седнете, мис Грей. Не, не там... Струва ми се, че на този стол разлях портокалов сок. Ако преместя тези папки... О, Боже, всичко падна на пода. Няма значение. Вие седнете тук, мистър Поаро... Така е добре, нали? Облегалката всъщност не е счупена.

Само скърца малко, ако се облегнеш на нея по-силно. Е, може би е по-добре да не се облягате много. Значи частен детектив. Като моя Уилбрахам Райе. Читателите много го харесаха. Той гризе ноктите си и яде много банани. Не знам защо го направих да гризе ноктите си... доста отвратително нещо... но така е. В началото започна да си ги гризе и сега трябва да го прави във всяка следваща книга. Малко монотонно. Бананите не са толкова зле. Дори са забавни...

престъпникът може да се подхлъзне на кората им... Аз самият обичам банани, затова ми се забиха в главата... Но не си гриза ноктите. Малко бира?

— Не, благодаря.

Мистър Кланси въздъхна, седна на един стол и се вгледа в Поаро.

— Мога да предположа за какво сте дошли при мен... Заради убийството на Жизел. Много мислих за него. Можете да кажете каквото си искате, но всичко това е изумително... отровен шип и туземска тръба в самолет. Тази идея съм използвал, както ви казах, и в роман, и в разказ. Наистина, тази случка беше много ужасяваща, но трябва да призная, мосю Поаро, че съм развълнуван, абсолютно развълнуван.

— Да, добре виждам, мосю Кланси — каза Поаро, — че това престъпление ви е направило впечатление от гледна точка на професията ви.

Мистър Кланси се усмихна широко.

— Точно така. И човек би си помислил, че всеки, дори и полицията, би разбрал това! Но не! Вместо да разберат, те ме заподозряха — и инспекторът, и при предварителното следствие... Аз направих жест, за да подпомогна закона, а вместо благодарност получих дебелоглави подозрения!

— Но въпреки всичко — каза Поаро — не виждам това да ви е повлияло особено.

— Е, да — отвърна мистър Кланси. — Виждате ли, аз имам свой метод, Уотсън, ако нямате нищо против, че ви нарекох Уотсън. Не искам да ви обидя. Между другото, интересно е как мотивът за приятеля глупак, продължава да се използва. Лично аз смятам, че разказите за Шерлок Холмс силно се надценяват. Какви грешки и слабости има в тях! Но какво започнах да ви казвам?

— Казахте, че имате свой метод.

— А, да. — Мистър Кланси се наведе напред. — Ще сложа този инспектор... Как се казваше? Джеб? Ще сложа инспектор Джеб в следващата си книга. Ще видите как Уилбрахам Райе ще се справи с него.

— Между два банана, така да се каже.

— Между два банана... Това ми харесва — засмя се мистър Кланси.

— Като писател вие имате голямо предимство, мосю Кланси — забеляза Поаро. — Можете да дадете отдушник на чувствата си чрез печатното слово. Писалката ви е оръжие, което враговете ви не притежават.

Мистър Кланси се облегна на стола.

— Знаете ли — каза той, — започвам да си мисля, че това убийство беше голям късмет за мен. Ще опиша всичко точно както се случи... Като роман, разбира се... Ще го нарека „Мистерия във въздуха“. Ще има точни портрети на пътниците. Ще се продава като топъл хляб... Само да го напиша навреме.

— А няма ли да ви съдят за клевета или нещо такова? — попита Джейн.

Мистър Кланси се обърна с усмивка към нея.

— Не, разбира, се, че не мис Грей. Би имало недоволни, ако направя някой от тях убиец... Е, тогава би могло и да ме съдят за морални щети... Но това е най-силната част от романа. Развързката е абсолютно неочаквана.

Поаро се наведе напред.

— И каква е развързката?

Мистър Кланси отново се засмя.

— Хитроумна! — отговори той. — Хитроумна и сензационна. Едно момиче, маскирано като пилот се качва на самолета в Ле Бурже и успява да се скрие под седалката на мадам Жизел. Със себе си има флакон с някакъв най-нов газ. Тя го изпуска и всички изпадат в безсъзнание в продължение на три минути... След това се измъква изпод седалката, изстрелва отровния шип и скача с парашут през задната врата на самолета.

Джейн и Поаро започнаха да мигат.

— А защо и тя не припада от газа? — попита Джейн.

— Защото има противогаз — отговори мистър Кланси.

— И скача в Ламанша?

— Няма нужда да е в Ламанша. Ще бъде някъде по френското крайбрежие.

— Но едва ли някой би могъл да се скрие под самолетна седалка... Няма достатъчно място.

— В моя самолет ще има — отвърна убедено мистър Кланси.
— Еpatant^[1] — каза Поаро. — А какъв е мотивът на дамата?
— Не съм решил все още — отговори мистър Кланси замислено.
— Може би Жизел е разорила любовника ѝ, който се е самоубил.
— А как тя е намерила отровата?
— Това е най-умната част от книгата. Убийцата е укротителка на змии и взема отровата от любимата си кобра.
— Mon Dieu!^[2] — възкликна Еркюл Поаро и добави: — Не смятате ли, че е малко сензационно?
— В книгите нищо не може да е прекалено сензационно — отговори мистър Кланси твърдо. — Особено когато става дума за индиански отрови и за стрели. Знам, че в и действителност беше змийска отрова, но при мен само начинът е същият. В края на краищата, човек не може да иска детективските романи да са съвсем като живота... Погледнете какво пишат вестниците... Скучно като мътна вода.
— Но, мосю Кланси, нима ще кажете, че нашето преживяване беше скучно като мътна вода?
— Не — призна Кланси. — Понякога даже не мога да повярвам, че всичко това се е случило.
Поаро дръпна скърцащия стол малко по-близо до домакина си и сниши глас поверително.
— Мосю Кланси, вие сте човек с ум и въображение. Както сам казахте, полицията се отнесе към вас с подозрение. Никой от тях не потърси съвета ви, но аз, Еркюл Поаро, искам да се консултирам с вас.
Мистър Кланси се изчерви от удоволствие.
— Колко мило от ваша страна.
Изглеждаше развълнуван и доволен.
— Изучавали сте криминология. Идеите ви ще са от полза. За мен ще е много интересно да науча кой според вас е извършил това убийство.
— Добре... — Мистър Кланси се поколеба, посегна машинално към един банан и започна да го яде. След това оживлението изчезна от лицето му и той поклати глава. — Виждате ли, мистър Поаро, това е нещо съвсем различно. Когато пишеш, можеш да направиш убиец всеки, когото пожелаеш, но разбира се, в живота нещата са доста по-

различни... Става дума за истински хора... И човек изобщо не може да променя фактите. Боя се, че въобще не ставам за истински детектив.

Той поклати глава тъжно и хвърли обелката от банана в камината.

— Може би няма да е зле, ако помислим върху този случай заедно — предложи Поаро.

— О, това да.

— Най-напред, ако трябваше да намерите отговор, кого бихте посочили?

— Вероятно единия от двамата французи.

— А защо?

— Ами убитата беше францужойка. Някак си ми се струва вероятно. И двамата седяха недалеч от нея, от другата страна на пътеката. Но, разбира се, не мога да съм сигурен.

— Толкова много зависи от мотива — отбеляза Поаро замислено.

— Естествено... Предполагам, че вие проследявате всички мотиви много щателно.

— Моите методи са малко старомодни. Следвам правилото „Търси този, който би се облагодетелствал от престъплението.“

— Това е добро правило — съгласи се мистър Кланси, — но ми се струва, че в случай като този, е малко трудно приложимо. Мадам Жизел е имала дъщеря, която наследява парите ѝ, доколкото разбрах. Но сред пътниците има и други, които биха спечелили от смъртта ѝ... Ако са ѝ дължали пари, след това не би имало нужда да ги връщат...

— Така е — съгласи се Поаро. — А и никакво друго решение не ми идва наум. Да предположим, че мадам Жизел е знаела нещо... Да кажем, за някакъв опит за убийство... предприет от някой от пътниците.

— Опит за убийство? — възкликна мистър Кланси. — А защо опит за убийство? Какво странно предположение!

— В случаи като този — каза Поаро — човек трябва да предполага всичко.

— О! — отвърна писателят. — Но от предположенията няма полза. Човек трябва да е сигурен!

— Имате право, имате право. Много точна забележка.

И след това добави:

— Тази туземска тръба, която сте купили...

— По дяволите тази тръба! — възкликна мистър Кланси. — Ще ми се изобщо да не я бях споменавал.

— Казахте, че сте я купили от някакъв магазин на „Черинг Крос Роуд“. Спомняте ли си случайно името на този магазин?

— Ами... — замисли се мистър Класни — може би беше „Абсалом“... или има един „Митчъл & Смит“... Не знам. Но аз вече казах всичко на онзи противен инспектор. Досега трябва да е проверил всички магазини.

— Може би. Но аз питам поради съвсем друга причина. Желая да купя такова нещо, за да направя един малък експеримент.

— А, разбирам. Но въпреки това не съм сигурен, че ще намерите. Това не е серийно производство, знаете.

— Все едно, мога да опитам. Мис Грей, моля ви запишете тези две имена.

Джейн отвори бележника и бързо надраска няколко професионални (както се надяваше) заврънкулки. След това тайно записа имената от другата страна на листа с нормални букви, в случай че потрйбват.

— А сега — каза Поаро — трябва да тръгваме. Отнехме прекалено много от времето ви. Ще напусна дома ви с хиляди благодарности за отзивчивостта.

— Няма защо, няма защо — отговори мистър Кланси. — А защо не изядохте по един банан?

— Много сте мил.

— Ни най-малко. Ако трябва да си призная, тази вечер се чувствам щастлив. Бях закъсал с един разказ... Не ставаше както трябва и не можех да измисля хубаво име за престъпника. Искан да е нещо с аромат. Е, днес имах късмет и видях едно подходящо име над една месарница. Парджитър. Точно такова търсех. Звучи някак си истински... А пет минути по-късно ми дойде наум и другото... Във всички разкази има една трудност... Защо момичето не иска да говори? Младият мъж се опитва да я придума, но тя казва, че устата ѝ е заключена. Естествено, в действителност не може да има никаква причина да не изприказва наведнъж всичко, което знае, но все пак писателят трябва да измисли някаква причина, която при това да не е съвсем идиотска. За жалост всеки път тя трябва да е различна.

Той се усмихна мило на Джейн.

— Мъките на писателя!

След това мина покрай нея и отиде до една библиотека.

— Позволете ми да ви подаря нещо.

Върна се с книга в ръка.

— *Уликата на аления лист*. Струва ми се споменах, че това е книгата, в която описвам убийство с отровен шип и тръба.

— Хиляди благодарности. Много мило от ваша страна.

— Няма защо — отговори мистър Кланси и рязко се обърна към Джейн. — Виждам, че не използвате стенографската система на Питман.

Джейн стана аленочервена. Поаро ѝ се притече на помощ.

— Мис Грей е много съвременна секретарка. Тя използва най-новата система, създадена в Чехословакия.

— Така ли? Какво изумително място трябва да е Чехословакия! Изглежда всичко се внася оттам — обувки, стъкло, ръкавици, а сега и стенографска система. Наистина изумително!

Той се ръкува и с двамата.

— Ще ми се да можех да помогна повече.

Оставиха го в разхвърляната стая загледан в гърбовете им и усмихнат замечтано.

---

[1] Чудесно (фр) — Бел.пр. ↑

[2] Боже мой (фр.) — Бел.пр. ↑

ГЛАВА ШЕСТНАДЕСЕТА

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

От къщата на мистър Кланси до „Монсенъор“ отидоха с такси. Там ги очакваше Норман Гейл.

Поаро поръча бульон и печено пиле.

— Е? — попита Норман. — Как мина?

— Мис Грей се оказа първокласна секретарка — отговори Поаро.

— Не мисля, че се справих чак толкова добре — намеси се Джейн. — Той забеляза драсканиците ми, когато мина зад мен. Струва ми се, че е много наблюдателен.

— Значи сте забелязали това? Добрият стар мосю Кланси не е толкова разсеян, колкото изглежда.

— Наистина ли ви трябваха тези адреси? — попита Джейн.

— Може да се окажат полезни. Да.

— Но ако полицията...

— Ах, да, полицията. Но аз няма да задам същите въпроси, които е задавала полицията. Макар че, честно казано, съмнявам се изобщо дали са задавали въпроси. Виждате ли, те знаят, че туземската тръба, намерена в самолета, е купена от американец в Париж.

— В Париж? От американец? Но сред пътниците нямаше никакъв американец!

Поаро й се усмихна мило.

— Точно така. Сега вече имаме и американец, за да се усложнят нещата още повече. Ето това е!

— И е бил мъж? — попита Норман.

Поаро го изглежда озадачено.

— Да — отговори той. — Тръбата е купил мъж.

Сега пък Норман придоби озадачен вид.

— Както и да е — каза Джейн, — не е бил мистър Кланси. Той вече има една такава тръба, защо ще му да купува още една.

Поаро кимна.

— Точно така трябва да действаме. Ще подозираме всички и след това ще заличаваме невинните от списъка.

— А колко са заличени досега? — попита Джейн.

— Не толкова много, колкото може би си мислите, мадмоазел — отговори Поаро и премигна. — Виждате ли... Всичко зависи от мотива.

— Имало ли е... — Норман Гейл замълча и след това добави притеснено: — Не искам да си пъхам носа в някакви тайни, но няма ли документи за дейността на тази жена?

Поаро поклати глава.

— Цялата ѝ документация е изгорена.

— Жалко.

— Да, наистина. Но изглежда, че мадам Жизел наред с даването на заеми е събираща и zlepоставяща информация за клиентите си, за да си гарантира връщането им, а това вече разширява възможностите. Ако предположим, че мадам Жизел е научила за някое криминално престъпление... например опит за убийство...

— А има ли основания да се предполага подобно нещо?

— О, да — отговори Поаро бавно. — Има. Единственият писмен документ, с който разполагаме по този случай.

Той погледна заинтригуваните лица на двамата и въздъхна.

— Е, добре — изрече Поаро след малко. — Това е положението. Хайде да поговорим за нещо друго. Например как се отрази тази трагедия на личния ви живот.

— Ужасно е да го кажа, но на мен ми се отрази добре — отговори Джейн и разказа как са ѝ повишили заплатата.

— Да наистина. Това не е лошо, но вероятно няма да продължи дълго. Всяко чудо за три дни, както казват.

— Така е — съгласи се тя и се засмя.

— Но в моя случай чудото изглежда ще продължи повече от три дни — намеси се Норман.

Той обясни какво се е случило. Поаро го изслуша със съчувствие.

— Както казахте — отбеляза той замислено накрая, — при вас това положение няма да трае три дни или три седмици, или три месеца. Сензациите умират бързо... Но страхът — не.

— Смятате ли, че трябва да изтърпя всичко това?

— А имате ли някаква друга идея?

— Да. Мога да зарежа всичко, да замина за Канада или някъде другаде и да започна всичко отначало.

— Това би било много жалко — каза Джейн.

Норман я погледна.

Поаро тактично се зае с пилето си.

— Не искам да заминавам никъде — добави Норман.

— Ако открия кой е убиецът на мадам Жизел, няма да има нужда да ходите никъде — каза Поаро весело.

— Мислите ли наистина, че ще се справите? — попита го Джейн.

Поаро я погледна с упрек.

— Ако човек подходи към някакъв проблем систематично и методично, не би трябвало да има проблем при решаването му... никакъв — отсече Поаро.

— Разбирам — отвърна Джейн, без да разбира.

— Но бих се справил по-бързо, ако имах помощ.

— Каква помощ?

Поаро остана мълчалив за момент. След това каза:

— Помощта на мистър Гейл. А може би по-късно и вашата помощ, мадмоазел.

— Какво мога да направя? — попита Норман.

Поаро го изгледа с присвити очи.

— Боя се, че няма да ви хареса — предупреди той.

— Какво е то? — настоя младият човек.

Много деликатно, за да не нахърни чувствата на домакините си, Поаро пусна в действие клечката за зъби. След това каза:

— Да си призная, трябва ми изнудвач.

— Изнудвач? — възкликна Норман и погледна Поаро, сякаш не вярваше на ушите си.

Поаро кимна.

— Точно така. Изнудвач.

— Но за какво?

— Ами за да изнудва.

— Да, но кого, защо?

— Защо си е моя работа — отговори Поаро. — А кого... — Той замълча за момент и след това продължи със спокоен делови глас: — Чуйте плана ми. Ще напишете една бележка до графиня Хорбъри,

тоест аз ще ви я продиктувам, а вие само ще пишете. Ще я означите с „Лично“. В нея ще поискате среща с графинята. Ще се представите като човек, летял заедно с нея за Англия в определен случай. Освен това ще споменем, че някои от делата на мадам Жизел са попаднали в ръцете ви.

— И какво после?

— После ще ви поканят на среща. Ще отидете и ще кажете някои неща... Аз, разбира се, ще ви инструктирам подробно. Ще поискате, да речем, десет хиляди лири.

— Вие сте полудял!

— Ни най-малко — отговори Поаро. — Може да се каже, че съм ексцентричен, но не и луд.

— Ами ако лейди Хорбъри се обади в полицията? Ще ме вкарат в затвора!

— Няма да се обади в полицията.

— Не можете да знаете това.

— Mon cher, на практика аз знам всичко.

— И освен това тази идея не ми харесва.

— Няма да вземете десетте хиляди лири... ако това може да успокои съвестта ви — каза Поаро весело.

— Да, но слушайте, мосю Поаро... Това, което предлагате, може да ме опозори за цял живот!

— Дрън-дрън. Тази дама няма да отиде в полицията... Мога да ви уверя в това.

— Може да каже на съпруга си.

— Няма да каже на съпруга си.

— Не ми харесва идеята.

— А харесва ли ви да изгубите пациентите си и да погубите кариерата си?

— Не, но...

Поаро му се усмихна мило.

— Предполагам, че се отвращавате от подобни неща... Много естествено. Освен това имате рицарски дух. Но мога да ви уверя, че лейди Хорбъри не заслужава подобно благородно отношение... Тя, както се казва, не е цвете за мирисане.

— Както и да е, тя не може да е извършила убийството.

— Защо?

— Защо? Защото щяхме да я видим. Аз и Джейн седяхме срещу нея.

— Вие сте предубеден. Аз пък искам да съм наясно с нещата... Искам да съм сигурен.

— Не ми допада идеята да шантажирам една жена.

— А, mon Dieu! Какво ли няма на този свят! Няма да има шантаж. Просто трябва да произведете нужния ефект. След това, когато почвата е подготвена, ще се намеся аз.

— Ако вляза в затвора... — каза Норман.

— Не, не, не! В Скотланд Ярд ме познават много добре. Ако се случи нещо непредвидено, аз ще поема цялата отговорност. Но, уверявам ви, няма да се случи нищо, освен това, което предвиждам.

Норман въздъхна и се предаде.

— Добре, ще го направя. Но никак не ми харесва цялата работа.

— Добре. Вземете молив. Ето какво ще напишете.

И Поаро започна да диктува бавно.

— Това е — завърши той. — По-късно ще ви кажа какво да говорите пред графинята. Кажете ми, мадмоазел, ходите ли на театър?

— Да, доста често — отговори Джейн.

— Това е добре. Гледали ли сте, например пиесата „Там долу“?

— Да, преди около месец. Хареса ми.

— Американска пиеса, нали?

— Да.

— Помните ли ролята на Хари, изпълнявана от мистър Реймънд Бараклъф?

— Да, беше много добър.

— Смятате ли, че е привлекателен?

— Да, много.

— И сексапилен?

— Определено — отговори Джейн и се засмя.

— А само това или мислите, че е и добър актьор?

— О, игра много добре.

— Трябва да отида да го гледам — каза Поаро.

Джейн се вгледа в него озадачена.

Какъв странен дребен човек! Скача от тема на тема като птичка от клон на клон!

Сякаш Поаро прочете мислите ѝ и се усмихна:

— Не одобрявате ли методите ми, мадмоазел?

— Струват ми се доста хаотични.

— Ни най-малко. Преследвам целта си съвсем логично, въоръжен със система и метод. Не бива да се правят прибързани заключения. Трябва да се елиминират възможностите.

— Да се елиминират? Това ли правите в момента? — Джейн се замисли. — Разбирам. Елиминирахте мистър Кланси...

— Може би — каза Поаро.

— И елиминирахте нас. Сега смятате да елиминирате лейди Хорбъри... О!

Тя изведнъж се сети нещо и млъкна.

— Какво има, мадмоазел?

— Това за опита за убийство... Нима беше нещо като тест?

— Бързо схващате, мадмоазел. Да, това е част от пътя, който трябва да извървя. Споменавам опита за убийство и наблюдавам кой как реагира... мистър Кланси, вас, мистър Гейл... Но не забелязах никакъв знак... дори трепване на клепач... Мога да ви уверя, че не мога да се заблудя в това нещо. Всеки убиец е готов да посрещне атака, която предвижда и очаква. Никой от вас тримата обаче не можеше да знае, че съм виждал какво пише в един малък черен бележник. Така че, виждате ли, аз съм удовлетворен.

— Какъв ужасен, потаен човек сте вие, мосю Поаро! — каза Джейн. — Никога не мога да съм сигурна защо казвате дадено нещо.

— Съвсем ясно е защо. Защото искам да науча друго нещо.

— И сигурно знаете множество хитри начини да го постигнете?

— Всъщност има само един много прост начин.

— Какъв е той?

— Да оставиш хората да ти кажат каквото те интересува.

Джейн се засмя.

— Ами ако не искат?

— Всички обичат да говорят за себе си.

— Така е — съгласи се тя.

— Благодарение на тази човешка черта много шарлатани натрупват състояния. Те подтикват хората да отиват при тях и да им разказват за себе си. Как са паднали от детската количка, когато са били на две години, как майка им яла круша и сокът накапал оранжевата ѝ рокля, как са дърпали брадата на баща си, когато са били

на годинка и половина... След това лечителят им казва, че повече няма да страдат от безсъние и им взема две лири. Те си отиват доволни, защото им е било приятно... След това може би дори започват да спят.

— Каква нелепост — възкликна Джейн.

— Не чак такава, каквато мислите. Това се базира на една основна нужда на човека... Нуждата да говори, да разкрие себе си. Вие, мадмоазел, нима не обичате да си спомняте детството си? Майка си и баща си?

— В моя случай това не важи. Отраснах в сиропиталище.

— Да, това е малко по-различно. И никак не е весело.

— Не, ние не бяхме в благотворително заведение като онези, в които децата носят униформени шапки и престилки. Всъщност беше доста весело.

— В Англия?

— Не. В Ирландия. Близко до Дъблин.

— Значи сте ирландка. Затова косата ви е черна и очите ви са сиво-сини, сякаш...

— Сякаш някой ги е поставил на местата им с изцапани пръсти!
— завърши шеговито Норман.

— Моля? Какво казахте?

— Това е шега за очите на ирландците. Че някой ги е сложил на местата им с изцапани пръсти.

— Така ли? Не е много деликатно... Но въпреки това ми се струва, че е точно. — Той се поклони на Джейн. — Резултатът е превъзходен, мадмоазел.

Джейн се засмя и стана.

— Ще се главозамая, мосю Поаро. Лека нощ и благодаря за печеното пиле. Ще трябва да ме каните пак, ако Норман влезе в затвора за изнудване.

При това напомняне Норман се намръщи.

Поаро пожела на двамата лека нощ.

Когато се прибра в апартамента си, той извади от едно чекмедже списък с единадесет имена. Срещу четири от тях драсна по една дебела черта, след това кимна замислено.

„Мисля, че вече знам — каза си той. — Но трябва да съм напълно сигурен. Търсенето продължава.“

ГЛАВА СЕДЕМНАДЕСЕТА В УОНДСУЪРТ

Хенри Митчъл тъкмо сядаше да вечеря наденички с картофено пюре, когато на вратата се позвъни.

За изненада на стюарда посетителят се оказа мустакатият господин, пътувал със самолета на фаталната дата.

Мосю Поаро беше много любезен и добронамерен. Той настоя мистър Митчъл да продължи с вечерята си и направи комплимент на мисис Митчъл, която го гледаше зяпнала от учудване.

Поаро седна на предложения му стол, отбеляза колко топло е времето за сезона и внимателно обясни целта на посещението си.

— Боя се, че Скотланд Ярд не напредва както трябва.

Митчъл поклати глава.

— Изумителна история, сър... Изумителна! Просто не виждам какво биха могли да направят... След като никой от пътниците не е забелязал каквото и да било... Сега ще има много повече трудности.

— Да, така е.

— Хенри се тревожи много заради всичко това — намеси се мисис Митчъл. — По цели нощи не спи.

— Тежи ми, сър — обясни Хенри. — В авиокомпанията се отнесоха много почтено към мен... Да си призная, в началото се боях да не загубя работата си...

— Хенри, не можеха да те уволнят — каза жена му. — Това би било страшно непочтено!

Мисис Митчъл говореше с негодувание. Тя беше пълна, червендалеста жена с подвижни черни очи.

— Животът невинаги е почтен, Рут. Все пак всичко мина по-добре, отколкото предполагах. Никой не ме е обвинявал. Но аз се чувствам виновен... Все пак за пътниците отговаря стюардът.

— Разбирам ви — каза Поаро със съчувствие. — Но ви уверявам, че вземате нещата прекалено навътре. Нямайте никаква вина за това, което се случи.

— И аз му казвам същото, сър — намеси се мисис Митчъл.
Стюардът поклати глава.

— Трябваше по-рано да забележа, че е мъртва. Ако се бях опитал да я събудя първия път, когато разнасях сметките...

— Едва ли това щеше да помогне много. Според експертите тя е умряла моментално.

— Той се тревожи толкова много — каза мисис Митчъл. — Непрекъснато му казвам да не се измъчва за това... Кой може да каже защо чужденците се избиват помежду си? А ако питате мен, фактът, че това стана в английски самолет, вече е мръсен номер.

Тя завърши изречението си с възмутено и патриотично изсумтяване.

Митчъл поклати глава озадачено.

— Тежи ми, така да се каже. Всеки път, когато поемам дежурство, се чувствам зле. И освен това един човек от Скотланд Ярд непрекъснато ме пита дали не съм забелязал нещо необичайно по време на полета. Кара ме да се чувствам, сякаш съм забравил нещо... Но аз знам, че не съм. Просто по време на този полет не се случи нищо, освен... освен онова.

— Отровни стрели, туземски тръби... Езичници! — възкликна мисис Митчъл.

— Права сте — съгласи се Поаро с ласкателния тон на човек, поразен от забележката ѝ. — Англичанин никога не би убил по този начин.

— Вярно е, сър.

— Знаете ли, мисис Митчъл, почти мога да позная от коя част на Англия сте.

— От Дорсет съм, сър. Недалеч от Бриджпорт. Там е моят дом.

— Точно така — каза Поаро. — Хубаво място е това.

— Да, хубаво е. Лондон изобщо не може да се мери с Дорсет. Семейството ми се е установило в Дорсет преди повече от двеста години... Може да се каже, че Дорсет е в кръвта ми.

— Да, наистина. — Поаро отново се обърна към стюарда. — Митчъл, искам да ви попитам нещо...

Веждите на Хенри се сбърчиха.

— Казах всичко, което знам, сър. Наистина не мога да кажа нищо повече.

— Да, да. Сигурен съм в това. Но ме интересува една дреболия... Чудех се дали на масичката... на масичката на мадам Жизел в самолета имаше нещо не както трябва?

— Когато... когато я намерих, така ли?

— Да. Лъжиците, вилиците, солницата... Забелязахте ли нещо нередно?

Стюардът поклати глава.

— Не съм забелязал нищо такова. Всичко беше вдигнато, освен чашата за кафе. А и не бих забелязал. Бях прекалено объркан, за да забележа. В полицията може би знаят, сър. Те претърсиха салона основно.

— Е, добре — каза Поаро. — Не е чак толкова важно. Трябва да поговоря и с колегата ви Дейвис.

— Сега обслужва сутрешния полет, сър.

— Той притесни ли се от случилото се?

— Сър, Дейвис е млад човек. Ако питате мен, всичко това на него почти му достави удоволствие... Вълнението, напитките, които му предлага всеки, за да разкаже каквото е чул и видял...

— Той има ли приятелка? — попита Поаро. — Без съмнение това убийство ще бъде много вълнуващо за нея.

— Ухажва дъщерята на стария Джонсън, който държи „Корона и пера“ — каза мисис Митчъл. — Но тя е разумно момиче. Главата ѝ си е на мястото. Не би искала да се набърква в убийства.

— Много разумно — съгласи се Поаро и стана. — Е, благодаря ви, мистър Митчъл... И не приемайте нещата толкова навътре.

Когато Поаро си отиде, Митчъл каза на жена си:

— Дебелите глави в съда смятаха, че той го е извършил, но ако питах мен, той е от тайните служби.

— Ако питах пък мен — отговори мисис Митчъл, — в дъното на всичко стоят комунистите.

Поаро бе казал, че смята да говори с другия стюард, Дейвис. Всъщност, само няколко часа по-късно той го откри в бара „Корона и пера“ и му зададе същия въпрос, както и на Митчъл.

— Нямаше нищо нередно, сър. Не, нямаше. Искате да кажете, дали нещо е било объркано?

— Искам да кажа... Интересува ме дали от масичката липсваше нещо... Или пък е имало нещо, което не би трябвало да е там.

Дейвис отговори бавно:

— Имаше нещо... Забелязах го, когато разчиствах след като свърши полицията... Но не мисля, че това имате предвид. В чинийката от кафето на покойната имаше две лъжички. Това понякога се случва, защото сервираме бързо. Обърнах внимание, защото има поверие, че две лъжички в чинийката ти означават сватба.

— А някъде другаде липсваше ли лъжичка?

— Не, сър. Не съм забелязал. Митчъл или аз сме сложили две лъжички в нейната чинийка от самото начало. Това често се случва, когато бързаме. Само преди седмица сложих на един пътник два комплекта прибори за риба. По-добре това, отколкото приборите да не достигат и да трябва да прекъсваш работата си, за да занесеш каквото си забравил.

Поаро зададе още един въпрос, донякъде шеговито:

— Как ви се струват младите францужойки, Дейвис?

— Стигат ми англичанките, сър. — И той се ухили на пълничкото русокосо момиче зад бара.

ГЛАВА ОСЕМНАДЕСЕТА НА „КУИЙН ВИКТОРИЯ СТРИЙТ“

Мистър Джеймс Райдър доста се изненада, когато му донесоха визитната картичка на Еркюл Поаро.

Името му се струваше познато, но в момента не можеше да си спомни откъде. След това си спомни: „О, онзи приятел!“ и каза на прислужника да го покани.

Мосю Поаро изглеждаше много оживен — в едната му ръка имаше бастун, а на ревера му беше забодено цвете.

— Надявам се да ми простите за безпокойството — каза Поаро. — Идвам заради онази история с убийството на мадам Жизел.

— Така ли? — попита мистър Райдър. — Е, с какво мога да бъда полезен? Най-напред седнете. Искате ли пура?

— Не, благодаря. Пуша само от моята марка цигари. Мога да ви предложа от тях.

Райдър погледна тънките цигари на Поаро с нещо като съмнение.

— Не, ще запали една пура, ако не възразявате. Мога да глътна цигарата ви по невнимание. — И се разсмя от сърце.

— Инспекторът беше тук преди няколко дни — каза мистър Райдър, след като запали пурата си. — Доста любопитен тип. Не може ли да си гледа работата, ами трябва да си пъха носа навсякъде?

— Предполагам, че е искал да събере информация — отговори Поаро тихо.

— Можеше и да не го прави по толкова противен начин — изрече Райдър с горчивина. — Хората имат чувства... И репутация, за която трябва да мислят.

— Може би сте малко по-чувствителен, отколкото трябва.

— Намирам се в доста деликатно положение. Седях точно пред убитата... Предполагам, че изглежда подозрително. Но не съм виновен, че ми дадоха онова място. Ако знаех, че онази жена ще бъде убита, изобщо нямаше да пътувам с този самолет. Но... кой знае, може би въпреки всичко щях да пътувам с него.

Той се замисли за момент.

— А с вас получи ли се зло за добро, както казват? — попита Поаро усмихнат.

— Чудно ми е защо питате това. Донякъде да, донякъде не. В началото имах много неприятности. Направо ме тормозеха. Имаше инсинуации. А защо точно мен? Това ги питах. Защо не отидат да тормозят доктор Хъбърт... Брайънт искам да кажа. Лекарите са тези, които могат да се доберат до разни чудати екзотични отрови. Откъде мога аз да взема змийска отрова? Питам ви!

— Споменахте — каза Поаро, — че макар и да са ви притеснявали...

— Е, да. Картината има и светла страна. Нямам нищо против да ви кажа, че получих доста добра сума от разни вестници... Думи на очевиден, такива неща... Макар че повечето от написаното беше по-скоро резултат от въображението на журналиста, отколкото от моето зрение... Ето това е.

— Интересно — каза Поаро — как едно убийство може да се отрази на живота на хора, които не са пряко замесени в него... Да вземем вас, например... Най-неочаквано спечелвате пари, които в момента са ви особено добре дошли...

— Парите винаги са добре дошли — отговори мистър Райдър и изгледа Поаро изпитателно.

— Понякога нуждата от тях е много голяма. Хората започват да злоупотребяват... Подправят документи... Той махна с ръка. — Възникват какви ли не усложнения...

— Е, да не изпадаме в мрачни мисли — прекъсна го мистър Райдър.

— Наистина. Защо да се впускаме в тъмната страна на живота? Тези пари са ви дошли точно навреме... след като не сте успели да уредите заема в Париж...

— Откъде, по дяволите, знаете това?

Еркюл Поаро се усмихна.

— Във всеки случай то е истина, нали?

— Истина е, но не желая да се разучва.

— Уверявам ви, че ще бъда самата дискретност.

— Странно — започна да разсъждава на глас мистър Райдър. — Как една малка сума пари понякога може да докара на човек големи

неприятности. Една нищожна сума, необходима, за да се преодолее някаква криза. Ако не успее да намери тази сума, край на кредитите, край на доверието. Да, дяволски странно, парите са странно нещо. Кредитите са странно нещо. Като се замисля, и животът е странен.

— Много вярно.

— Между другото, за какво искахте да говорите с мен?

— Малко деликатно е. Дочух... заради професията ми, разбирате... че макар и да отричате, сте имали делови взаимоотношения с мадам Жизел.

— Кой ви каза това? Пълна лъжа! Никога не съм виждал тази жена!

— Боже мой, това е много странно!

— Странно? Не, това е проклета клевета!

Поаро го изглежда замислено.

— А — каза той, — значи ще трябва да проуча въпроса по-внимателно.

— Какво искате да кажете? Накъде биете?

Поаро поклати глава.

— Не се ядосвайте... Сигурно има някаква грешка.

— Естествено, че има грешка! Аз да се занимавам с тези надуты светски лихварки! Светски дами, които спасяват от дългове за хазарт... Ето това са те!

Поаро стана.

— Трябва да ви се извиня за това, че съм получил грешна информация. — Той спря пред вратата. — Между другото... Просто от любопитство... Кое ви накара да наречете доктор Брайънт Хъбърт преди малко?

— Да пукна, ако знам. Я да помисля... Да, сигурно заради флейтата. Спомнете си детската песничка за баба Хъбърт... *Когато тя се върна, той свиреше на флейта*. Странно как понякога човек обърква имената...

— А, да, флейтата... Тези неща са ми интересни, ще знаете... от психологическа гледна точка.

При тази дума мистър Райдър изсумтя. Тя му напомняше за психоанализата, която според него беше за глупаци.

Той изглежда Поаро с подозрение.

ГЛАВА ДЕВЕТНАДЕСЕТА

МИСТЪР РОБИНСЪН СЕ ЯВЯВА И ИЗЧЕЗВА

Лейди Хорбъри седеше пред тоалетната си масичка в апартамента на „Гровнър Скуеър“ номер 315. Навсякъде около нея имаше четчици и кутийки, кремове за лице, пудра, гримове — признак за изтънчен лукс. Но сред този лукс лейди Сесили Хорбъри седеше с пресъхнали устни, а ружът на лицето ѝ бе странно размазан.

Прочете писмото за четвърти път:

До графиня Хорбъри
относно покойната мадам Жизел

Уважаема Госпожо,
В ръцете ми са някои документи, доскоро притежание на покойната дама. Ако вие или мистър Реймънд Бараклъф се интересувате от тях, с удоволствие бих дошъл при вас, за да обсъдим нещата.

Може би ще предпочетете да се обърна към съпруга ви но този въпрос?

Искрено ваш,
Джон Робинсън

Глупаво е да четеш едно и също нещо по няколко пъти...
Сякаш това щеше да промени значението на думите!
Тя взе плика, всъщност бяха два — на единия пишеше „Лично“, на другия — „Лично и строго поверително“.
„Лично и строго поверително“...
Звярът... звярът...

И тази лъжкиня, старата французайка, която се бе заклела, че са взети всички мерки, „за да бъдат клиентите ѝ защитени в случай на неочакваната ѝ гибел“.

Дяволите да я вземат! Животът е ад, истински ад!

„Нервите ми, Боже мой! — мислеше Сесили. — Не е честно! Не е честно!“

Треперещата ѝ ръка се протегна към бутилката със златна капачка...

„Това ще ми помогне да се овладее...“

Тя смръкна с нос белия прах.

Ето така. Сега отново беше в състояние да мисли. Какво да направи? Ще се види с този човек, разбира се. Макар че откъде би могла да намери нари... Може би с малко късмет в онова заведение на „Карлос стрийт“...

Но за това имаше достатъчно време да мисли по-късно. Най-напред трябваше да се види с този човек... да види какво иска той и какво знае...

Тя отиде до писалището и написа с едрия си, неравен почерк:

Графиня Хорбъри изпраща поздрав на мистър Джон Робинсън и би го приела, ако той дойде в единадесет часа утре сутринта.

— Ще мина ли така? — попита Норман.

Той се изчерви леко под втренчения, уплашен поглед на Поаро.

— Господи! — възкликна детективът. — В каква комедия се каните да играете?

Норман Гейл се изчерви още повече и промърмори:

— Нали казахте, че трябва да се маскирам?

Поаро въздъхна, улови младия човек за лакътя и го заведе пред огледалото.

— Погледнете се! — каза той. — Само това ви моля! Погледнете се! На какво мислите, че приличате? На Дядо Коледа, преоблечен, за да забавлява децата? Наистина, брадата ви не е бяла, а черна — цветът на злодеите! Но погледнете я само! Личи си от сто километра! Евтина брада и при това закрепена аматорски! Ами веждите? А нима имате

слабост към изкуствената коса? Лепилото си личи от пръв поглед, а ако мислите, че никой няма да забележи лепенката, залепена върху зъба ви, много се лъжете. Приятелю, това определено не е стихията ви, ясно е, че не ви бива да играете роли!

— Навремето съм играл в доста любителски театрални постановки — отговори Норман Гейл вдървено.

— Просто не мога да повярвам. Във всеки случай, не мога да допусна, че са ви оставяли да се гримирате според собствените си разбирания. Дори и отдалеч, на сцената, външният ви вид би бил крайно неубедителен. Тук, на „Гровнър скуеър“ посред бял ден...

Поаро сви красноречиво рамене и не довърши изречението.

— Не, драги мой. Вие сте изнудвач, а не комедиант. Искам нейно превъзходителство да се страхува от вас, а не да умре от смях, когато се явите пред нея. Както виждам, думите ми ви засегнаха. Съжалявам, но в настоящия момент не можем да си позволим никакви слабости. Вземете това и това... — Поаро му подаде няколко буркана. — Отидете в банята и да престанем с клоунадата.

Съкрушен, Норман Гейл се подчини. След четвърт час той се появи отново с бронзово на цвят лице и Поаро кимна одобрително.

— Добре. Лицето е готово. Сега започва сериозната работа. Ще ви позволя да сложите малък мустак, само че, ще трябва да го закрепя аз. Така... А сега ще срещем косата ви по друг начин, ето така... Това е съвсем достатъчно. Да видим дали сте научили репликите си.

Поаро се заслуша внимателно и накрая кимна.

— Е, това е добре. Тръгвайте, желая ви успех.

— Искрено се надявам да успея. Предполагам, че ще заваря разгневен съпруг и няколко полицаи.

Поаро го успокои.

— Не се безпокойте. Всичко ще мине чудесно.

— Така си мислите вие — възнегодува тихо Норман.

Със сломен дух той се отправи, за да изпълни омразната си мисия.

Когато стигна до апартамента на „Гровнър скуеър“, го въведоха в малка стаичка на първия етаж. След малко там дойде и лейди Хорбъри.

Норман се помъчи да се овладее. С цената на всичко не трябваше да се издаде, че е нов в този род дела.

— Мистър Робинсън? — посрещна го Сесили.

— На вашите услуги — отговори той и се поклони.

„По дяволите! — помисли си той отвратен. — Като продавач в магазин! Ужас!“

След това се овладя. „Старият глупак каза, че не съм можел да играя!“ — помисли си той и се усмихна вътрешно.

На глас каза доста нахално:

— Точно така... Е, какво ще кажете, лейди Хорбъри?

— Не знам за какво говорите.

— Хайде, хайде. Налага ли се наистина да навлизаме в подробности? Всеки знае колко приятна може да бъде една... да го наречем почивка на морския бряг... Само че съпрузите не винаги са съгласни. Смятам, че знаете, лейди Хорбъри, точно в какво се състоят уликите. Старата Жизел беше чудесна жена. Всички материали — от хотела и така нататък, са първокласни. Главният въпрос е този — кой ги желае повече, вие, или лорд Хорбъри? Ето това е въпросът.

Тя стоеше пред него и трепереше.

— Аз мога да продавам — продължи Норман с още по-уверен глас, тъй като вече навлизаше в ролята на мистър Робинсън. — Вие можете ли да купите? Това е въпросът.

— Как се сдобихте с тези материали?

— О, скъпа лейди Хорбъри, това наистина е без значение. Притежавам ги и това е главното.

— Не вярвам. Покажете ми ги.

— О, не — Норман поклати глава и я изгледа лукаво. — Не нося нищо със себе си. Не съм толкова загубен, че да го направя. Ако се споразумеем и сключим сделка, нещата стават съвсем други. Ще ви покажа с какво разполагам, преди да ми дадете парите. Честно и почтено, върху масата.

— Колко... Колко искате?

— Десет хиляди... Лири, не долари.

— Невъзможно! Никога не бих могла да събера такава сума!

— Човек може да направи чудеса, ако опита. Бижутата вече не са толкова скъпи, колкото някога, но перлите си остават перли. Вижте какво, за да доставя удоволствие на една дама, съм готов да сваля до осем хиляди. Това е последното ми предложение. И ще ви дам два дни, за да си помислите.

— Казвам ви, че не мога да събера толкова пари.

Норман въздъхна и поклати глава.

— Е, в такъв случай, струва ми се, че е по-правилно лорд Хорбъри да разбере за какво става дума. Струва ми се, че ако една жена се разведе по нейна вина, няма право на издръжка, прав ли съм? Мистър Бараклъф е обещаващ млад актьор, но не е богат. Е казах каквото имах да казвам. Ще ви оставя да си помислите... И помнете какво ви казах. Не се шегувам.

Той направи пауза и добави:

— Не се шегувам точно така, както и Жизел не се шегуваше.

След това много бързо, преди съкрушената жена да успее да отговори, излезе от стаята.

— Уф! — изпъшка Норман, когато излезе на улицата и изтри челото си. — Слава Богу всичко свърши.

Един час по-късно на лейди Хорбъри връчиха визитна картичка.

— Мистър Еркюл Поаро.

Тя я бутна настрана.

— Кой е пък този? Не мога да го приема!

— Милейди, той каза, че е дошъл по настояване на мистър Реймънд Бараклъф.

— О! — Сесили замълча. — Много добре. Поканете го.

Икономът излезе и след малко се появи отново.

— Мистър Еркюл Поаро — обяви той.

Поаро влезе, облечен като истински денди, и се поклони.

Икономът затвори вратата. Сесили направи крачка напред.

— Изпраща ви мистър Бараклъф?

— Моля седнете, мадам. — Гласът му беше любезен, но властен.

Тя се отпусна машинално на стола. Поаро седна до нея. Държеше се бащински и окуражително.

— Мадам, умолявам ви да гледате на мен като на приятел. Зная, че сте изпаднали в сериозна беда.

— Не знам защо... — промърмори тя едва чуто.

— Моля ви, мадам. Не искам от вас да ми разкривате тайните си. Не е необходимо. Вече са ми известни. Това е най-важното за добрия детектив... да е осведомен.

— Детектив? — Очите ѝ се разшириха. — Спомням си! Вие бяхте на самолета! Вие бяхте...

— Точно така, мадам. А сега нека поговорим сериозно. Както ви казах, не настоявам да ми се доверите. Не желая да ми казвате едно или друго... Аз ще ви кажа някои неща. Тази сутрин, преди около час, при вас е дошъл един човек. Името му е Браун, ако не се лъжа?

— Робинсън — каза Сесили едва чуто.

— Все едно... Браун, Смит, Робинсън... Той използва всички тези имена. Дойде тук за да ви шантажира, нали? Той притежава някои доказателства за... вашата недискретност, ако мога така да се изразя. Тези доказателства по-рано са били у мадам Жизел. Сега са у този човек. И ви ги предлага, предполагам, за седем хиляди лири.

— Осем.

— Добре, осем. И за вас, мадам, никак няма да е лесно да намерите тази сума бързо, нали?

— Не, не мога да намеря толкова пари, просто не мога! Вече съм задлъжняла достатъчно... Не знам какво да правя!

— Успокойте се мадам. Аз съм тук, за да ви помогна.

Тя се вгледа в него.

— Откъде знаете всичко това?

— Просто защото името ми е Еркюл Поаро. Както и да е, не се бойте, оставете ме да ви помогна и ще се справя с този Робинсън.

— Да, разбира се — каза Сесили рязко. — И колко ще искате не свой ред?

Поаро се поклони.

— Ще искам единствено снимка с автограф на една много красива жена.

— О, Боже! Не знам какво да правя! — извика тя рязко. — Нервите ми! Ще полудея!

— Не, не. Всичко е наред. Доверете ми се. Но, мадам, трябва да ми кажете истината, цялата истина. Иначе ръцете ми ще са вързани.

— И ще ми помогнете да изляза от това положение?

— Кълна ви се тържествено, че никога повече няма да чуете за мистър Робинсън.

— Добре, ще ви кажа всичко — прошепна тя след малко.

— Така. Значи вие взехте пари назаем от онази жена? Мадам Жизел?

Лейди Хорбъри кимна.

— Кога стана това? Кога започна всичко?

— Преди година и половина. Бях закъсала.

— Хазарт?

— Да. Късметът ми изневери ужасно.

— И тя ви даде колкото поискахте?

— Не наведнъж. В началото ми даде само малка сума.

— Кой ви изпрати при нея?

— Реймънд... Мистър Бараклъф ми каза, че тя давала заеми на светски дами.

— А по-късно ви даде още?

— Да. Толкова, колкото исках. По онова време ми се струваше цяло чудо.

— Аха. Чудото на мадам Жизел — каза Поаро сухо. — И доколкото разбрах, преди това с мистър Бараклъф сте станали... хм... приятели?

— Да.

— Но вие не искахте съпругът ви да научи?

— Стивън е говедо! — извика Сесили ядосано. — До гуша му е дошло от мен! Искане да се ожени за друга! С радост би се развел с мен!

— А вие не желаете да се разведете.

— Не. Аз... аз...

— Харесва ви сегашното ви положение, а освен това можете да се радвате на доста добър приход. Да, разбира се. Жените трябва да се грижат за себе си. Но да продължим. По-късно е възникнал въпросът за връщане на дълга?

— Да. И аз... не можех да върна парите. И тогава старата вещица стана отвратителна. Тя знаеше за мен и Реймънд... Знаеше места, дати, всичко останало... Не мога да си представя как е научила.

— Имала е своите методи — отвърна Поаро сухо.

— Предполагам, че след това е заплашила да изпрати цялата компрометираща информация на лорд Хорбъри?

— Да, освен ако не ѝ върна парите.

— Но вие не можехте да ѝ върнете парите.

— Не можех.

— Значи смъртта ѝ сякаш бе изпратена от провидението?

— Струваше ми се прекалено хубаво, за да е истина — отговори Сесили Хорбъри развълнувано.

— Да, именно. Прекалено хубаво. Но може би малко се обезпокоихте?

— Да се обезпокоя?

— Мадам, от всички пътници на самолета, вие единствена сте имали причина да желаете смъртта ѝ.

Лейди Хорбъри за миг престана да диша.

— Зная! Беше ужасно! Чувствах се толкова зле заради всичко това!

— Особено след като предната вечер сте били при нея в Париж и между вас се е разиграло нещо като сцена?

— Старата вещица! Не помръдна и на сантиметър! Струва ми се, че дори ѝ доставяше удоволствие! Беше същински звяр! Когато си тръгнах, се чувствах като парцал.

— Но при предварителното следствие казахте, че не познавате тази жена?

— Естествено. Какво друго можех да кажа?

Поаро я погледна замислено.

— Мадам, вие наистина не можехте да кажете нищо друго.

— Беше истински кошмар... само лъжи, лъжи, лъжи! Този ужасен инспектор идваше тук непрекъснато и ме тормозеше с въпросите си... Но аз се чувствах в безопасност. Личеше си, че само се мъчи да налучка... Че не знае нищо конкретно.

— Ако човек се мъчи да налучка, трябва да го прави с увереност.

— Освен това — продължи Сесили собствената си мисъл — имах чувството, че след като не са научили всичко още в самото начало, никога няма да научат. Чувствах се в безопасност... Докато не получих онова ужасно писмо вчера.

— И през цялото това време не сте се страхували?

— Разбира се, че се страхувах!

— Но от какво? Да не ви разкрият, да не ви обвинят убийство?

Кръвта се оттегли от лицето ѝ.

— Убийство... Но аз не... Вие не вярвате на това, нали? Не я убих аз! Не съм аз!

— Но сте искали да умре.

— Да, но не я убих аз... Трябва да ми повярвате! Не съм я убила аз! Дори не съм помръднала от мястото си! Аз...

Тя млъкна. Красивите ѝ сини очи го гледаха умолително.

Поаро кимна успокоително.

— Мадам, вярвам ви поради две причини. Първо, защото сте жена и второ, заради една оса.

Лейди Хорбъри се втренчи в него.

— Оса?

— Да. Виждам, че това не ви говори нищо. Нека тогава се занимаем с конкретната си работа. Ще се справя с този Робинсън. Давам ви дума, че повече нито ще го видите, нито ще го чуете. Ще се справя с него както подобава. В замяна обаче ще искам да ми отговорите на два въпроса. Беше ли мистър Бараклъф в Париж в деня преди убийството?

— Да. Вечеряхме заедно, но той реши, че ще е по-добре да отида при онази жена сама.

— А, значи така. И още един въпрос, мадам. Артистичното ви име, преди да се омъжите е било Сесили Бланд, нали? Това ли е истинското ви име?

— Не, истинското ми име е Марта Уеб. Другото е...

— По-добро като артистичен псевдоним. Къде сте родена?

— В Донкастър... Защо?

— От любопитство. Простете ми. А сега, лейди Хорбъри, ако позволите, ще ви дам един съвет. Защо не опитате да се разведете дискретно с мъжа си?

— И да го оставя да се ожени за онази жена?

— И да го оставите да се ожени за онази жена. Вие имате щедро сърце, мадам. Освен това така ще сте в безопасност... Пълна безопасност... А съпругът ви ще ви плаща издръжка.

— Не особено голяма.

— Веднъж след като се освободите, може да се омъжите за милионер.

— В днешно време няма много такива.

— Не вярвайте в подобни приказки, мадам. Наистина, тези, които по-рано са имали три милиона, сега имат само два... Но това е напълно достатъчно.

Сесили се засмя.

— Говорите много убедително, мосю Поаро. А сигурен ли сте, че онзи ужасен човек никога повече няма да ме безпокои?

— Давам ви думата си — отговори тържествено джентълменът.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТА НА „ХАРЛИ СТРИЙТ“

Инспектор Джеп закричи бързо по „Харли стрийт“ и спря пред една врата. Попита за доктор Брайънт.

— Имате ли уговорен час, сър?

— Не. Моля ви да му предадете това.

Той написа на официалната си визитна картичка: „Ще ви бъда много задължен, ако ми отделите няколко минути. Няма да ви загубя много време.“ След това я мушна в един плик и я подаде на прислужника.

Въведоха го в чакалнята. Там имаше две жени и един мъж. Джеп седна и зачете стар брой на „Пънч“.

Прислужникът излезе, прекоси чакалнята и му каза дискретно:

— Ако нямате нищо против да почакате малко сър, докторът ще ви приеме. Тази сутрин е много зает.

Джеп кимна. Нямахте нищо против да почака, дори се радваше на това. Двете жени започнаха да разговарят. Очевидно имаха много добро мнение за способностите на доктор Брайънт. След това дойдоха и други пациенти. Явно лекарят печелеше добре от професията си.

„Това си е направо печатница за пари — помисли си Джеп. — Няма вид на човек, който ще тръгне да иска назаем... Но, разбира се, може да се е случило отдавна. Както и да е, има добра практика, а и най-малкият скандал би я изпратил по дяволите. Това е най-лошото, когато си лекар.“

Четвърт час по-късно отново се появи прислужникът и каза:

— Докторът ще ви приеме сега, сър.

Джеп бе въведен в кабинета на доктор Брайънт — обширна стая с голям прозорец в задния край на къщата. Докторът седеше на бюрото си. Когато инспекторът влезе, той стана и се ръкува с него.

Фините черти на лицето му издаваха умора, но иначе доктор Брайънт ни най-малко не бе обезпокоен от посещението на Джеп.

— Какво мога да направя за вас, инспекторе? — попита той, когато седна на стола си и посочи на Джеп другия.

— Най-напред трябва да ви се извиня, че дойдох в приемното ви време, докторе — каза Джеп, — но няма да се бавя много.

— Всичко е наред. Предполагам, че идвате във връзка със смъртта в самолета?

— Да, сър. Все още работим по случая.

— Има ли някакви резултати?

— Не такива, каквито ни се иска, докторе. Всъщност аз дойдох, за да ви задам няколко въпроса относно използвания метод. Цялата тази работа със змийската отрова не ми е много ясна.

— Аз не съм токсиколог, знаете — усмихна се доктор Брайънт. — Подобни неща не са в моята област. Трябва да питате Уинтърспун.

— Да, така е докторе, но виждате ли, Уинтърспун е експерт... Знаете какви са експертите. Говорят така, че обикновеният човек не може да ги разбере. А въпросът има и медицинска страна. Вярно ли е, че змийската отрова се използва при епилепсия?

— Епилепсията също не е моя специалност — отговори доктор Брайънт, — но знам, че за лечението ѝ се използва отрова от кобра при това с отлични резултати. Но както казах, това не е моята област.

— Зная, зная. Виждате ли, ето за какво става дума. Вие бяхте на самолета и реших, че може би сте проявили някакъв интерес и имате някои идеи, които биха ми били от полза. А и няма смисъл да разговарям с експерт, ако не знам какво да го попитам.

Доктор Брайънт се усмихна.

— Признавам, че в думите ви има известна доза истина, инспекторе. Може би няма жив човек, който да остане изцяло безразличен, ако край него е извършено убийство... Признавам, че се заинтересувах и доста мислих за този случай.

— И до какво изводи стигнахте?

Доктор Брайънт поклати бавно глава.

— Изумен съм... Цялата тази работа ми се струва... нереална... ако мога да се изразя така. Изумително престъпление. Шансът убиецът да не бъде забелязан ми се струва едно на хиляда. Това трябва да е абсолютно безразсъден човек, който изобщо не се съобразява с риска.

— Много вярно, сър.

— Изборът на отрова е не по-малко изумителен. Откъде убиецът се е снабдил с нея?

— Да наистина. Звучи невероятно. Не знам дали на хиляда души един е чувал за тази змия... Да не говорим, че няма откъде да намери отровата. Сам вие, сър... макар и да сте лекар... предполагам, че не сте виждали такова нещо.

— Наистина няма много възможности да намериш такава отрова. Имам приятел, който се занимава с изследвания на тропиците и в лабораторията му има различни змийски отрови... например от кобра... Но не помня да е имало от другата...

— Може би ще можете да ми помогнете. — Джеп извади лист хартия и го подаде на доктора. — Уинтърспун ми даде тези имена... каза, че мога да се консултирам с тях. Познавате ли тези хора?

— Познавам професор Кенеди бегло. Хидлър — по-добре. Кажете, че ви изпращам аз, и съм сигурен, че ще направи за вас всичко, което може. Кармайкъл е в Единбург. Не го познавам лично, но знам че се занимава с такива неща.

— Благодаря ви, сър. Задължен съм ви. Е, няма да ви губя повече време.

Джеп излезе на „Харли стрийт“ с доволна усмивка на устните.

„Тактът не може да се сравни с нищо — каза си той. — С такт можеш да постигнеш всичко. Мога да се обзаложа, че не разбра за какво всъщност отидох при него. Е, това е то.“

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ПЪРВА ТРИТЕ УЛИКИ

Когато инспектор Джек се върна в Скотланд Ярд, му съобщиха, че го очаква Еркюл Поаро.

Джек поздрави приятеля си сърдечно.

— Е, Поаро, какво те води при мен? Да не би да имаш новини?

— Дойдох, за да науча новините от вас, драги Джек.

— Както и предполагам. За жалост няма много новини и това е истината. Търговецът от Париж потвърди, че тръбата е същата. Фурниер продължава да съсипва живота ми от Париж с неговия психологически момент. Разпитвах двамата стюарди до посиняване, но те упорито отричат да е имало психологически момент. Нищо необикновено не се било случило, докато траел полетът.

— Може да се е случило, когато и двамата са били в предния салон.

— Разпитах всички пътници. Не е възможно всички да лъжат.

— Имах един случай, в който всички лъжеха.

— Ти и твоите случаи! Да си призная, Поаро, не съм много доволен. Колкото повече се задълбочавам в нещата, толкова по-малко научавам. Шефът вече ме гледа ледено. Но какво мога да направя аз? За щастие, това не е само наш случай, а и на френската полиция. Можем да прехвърлим топката на французите... те пък казват, че убиецът е англичанин и че ние трябва да се занимаваме...

— Смятате ли, че двамата французи са го извършили?

— Да си призная, не. Когато се замисля, струва ми се че археолозите не са това, което търсим. Вечно заровени в земята и не престават да говорят какво се е случило преди няколко хиляди години... А откъде знаят, питам аз? И кой може да им противоречи? Обявяват, че някакъв прогнила огърлица от мъниста е стара пет хиляди триста двадесет и две години, а кой може да каже, че не е така? Е, ето това е... Може и да са лъжци, макар и сами да си вярват, но са безобидни. Преди време тук беше дошъл един такъв... беше в ужасно

състояние... Чудесен старец, но като малко бебе... Не, честно да си кажа, и за миг не мога да си помисля, че двамата френски археолози са извършили това убийство.

— А кой тогава го е извършил?

— Имаме този Кланси, разбира се... Много е странен. Сам си приказва. Нещо се върти в главата му.

— Може би сюжет за нова книга.

— Може и да е това, може и да е нещо друго... Но както и да се мъча, не мога да намеря възможен мотив... Все си мисля, че CL 52 от черния бележник е лейди Хорбъри, но нищо не мога да измъкна от нея. Тази жена е хитра, казвам ти.

Поаро се усмихна. Джеб продължи:

— Стюардите... Не, не мога да открия нищо, което да ги свързва с Жизел.

— Доктор Брайънт?

— Струва ми се, че при него се добрах до нещо. Носят се слухове, че с някаква негова пациентка... Хубава жена с лош съпруг... вземала наркотици или нещо такова. Ако не внимава, има опасност дори да му забранят да практикува. Това доста добре съвпада с RT 362 и мога да ти кажа, че знам откъде би могъл да вземе змийската отрова. Отидох при него и той се издаде съвсем невнимателно... Все пак това са само предположения. Липсват факти. В този случай е много трудно да се открият фактите. Райдър ми се струва чист... каза, че ходил в Париж, за да преговаря за някакъв кредит, но не го получил... Даде имена и адреси... Всичко съвпада, проверихме. Преди седмица-две фирмата му е била пред фалит, но сега изглежда се е измъкнал от блатото. Ето това е всичко. Съвсем незадоволително. Цялата тази работа е една каша.

— Няма случай, който да е каша... Добре прикрити следи — да. Кашата може да съществува само в неорганизиран ум.

— Наречи го както искаш. Резултатът е същият. Фурние също не е стигнал доникъде. Предполагам, че ти си разбрал всичко, но предпочиташ да си мълчиш.

— Подигравате ми се. Далеч не съм разбрал всичко. Просто работя логично и систематично, но все още имам да извървя дълъг път.

— Не мога да не се радвам, че го чувам. Е, разкажи ми за логичната си работа.

Поаро се усмихна.

— Направих една малка таблица... Ето я. — Поаро извади от джоба си лист хартия. — Ето каква е идеята ми. Убийството представлява действие, което се извършва, за да се постигне даден резултат.

— Повтори го малко по-бавно.

— Не е трудно за разбиране:

— Може и да не е... Но в твоята уста звучи сложно.

— Не, не. Много просто е. Да предположим, че ти трябва пари и че ще ги получиш, когато умре леля ти. Добре... извършваш действието, тоест убиваш лелята, и постигаш резултата — наследяваш парите.

— Ще ми се и аз да имах такава леля — отговори Джек с въздишка. — Продължавай. Схващам какво имаш предвид. Искаш да кажеш, че трябва да има мотив.

— Предпочитам да го кажа със свои думи. Извършва се едно действие, в случая убийство, и какви са резултатите от него? Като го проучим внимателно, би трябвало да получим отговора на загадката. Така. Резултатите от едно действие могат да бъдат разнообразни... Нашето убийство засяга множество различни хора. Е, добре. За три седмици след случая аз проучих резултата от него за единадесет души.

Поаро разгъна листа.

Джек се наведе и зачете с интерес над рамото му.

Мис Грей. Резултат — временно благоприятен, повишена заплата.

Мистър Гейл. Резултат — неблагоприятен. Загуба на пациенти.

Лейди Хорбъри. Резултат — благоприятен, ако тя е CL 52.

Мис Кър. Резултат — неблагоприятен, тъй като смъртта на Жизел намалява вероятността лорд Хорбъри да получи необходимите доказателства, за да се разведе с жена си.

— Хм... — Джеб вдигна поглед от листа. — Да не би да смяташ, че тя си пада по негово височество? Бива си те да си пъхаш носа в любовни авантюри.

Поаро се усмихна. Джеб отново се наведе над списъка.

Мистър Кланси. Резултат — благоприятен. Очаква да спечели пари от книга, основаваща се на убийството.

Доктор Брайънт. Резултат — благоприятен, ако той е RT 362.

Мистър Райдър. Резултат — благоприятен, заради получени в тежък за него момент пари от вестникарски статии около убийството. Ако той е XVB 724 — също благоприятен.

Дюпон-баща — без последствия.

Жан Дюпон — без последствия.

Митчъл — без последствия.

Дейвис — без последствия.

— И смяташ, че това ще ти помогне? — попита Джеб скептично. — Не виждам с какво може да ти бъде полезен един лист, на който си написал няколко пъти „Не знам“.

— Този лист ни дава една ясна представа — отговори Поаро. — В четири случая, мистър Кланси, мис Грей, мистър Райдър и струва ми се мога да причисля лейди Хорбъри, резултатът е благоприятен. За мистър Гейл и мис Кър резултатът е неблагоприятен. В четири случая нямаме никакъв резултат... доколкото знаем... а при доктор Брайънт или имаме определено добър резултат, или никакъв резултат.

— Е, и? — попита Джеб.

— Е, и... Ще продължаваме да търсим.

— Без въобще да има на какво да се опрем — забеляза Джеб мрачно. — Истината е, че не можем да направим нищо, докато не получим каквото ни трябва от Париж. Трябва ни още информация за делата на Жизел. Обзалагам, се, че бих изкопчил повече неща от прислужницата, отколкото Фурние.

— Съмнявам се, приятелю. В този случай най-интересното нещо е личността на мъртвата. Жена без приятели, без близки, без, би могло

да се каже, никакъв личен живот. Някога е била млада и хубава, страдала е, а след това с желязна ръка затваря кепенците на прозорците и всичко свършва... не остава нито снимка, нито никакъв спомен, нищо. Мари Морисо се превръща в мадам Жизел — лихварка.

— Смяташ ли, че в миналото ѝ може да се крие някаква улика?

— Не е изключено.

— Ако я знаехме, щеше да ни свърши работа! Не, смятам, че в този случай просто няма улики!

— Грешите, приятелю. Има.

— Е, да. Тръбата, разбира се...

— Не, не това.

— Тогава ми кажи кое смяташ за улика.

Поаро се усмихна.

— Мога да им дам имена... Като заглавията на романите на мистър Кланси... Уликата на осата, уликата в багажа на пътниците, уликата на втората лъжичка за кафе.

— Ти си полудял! — отбеляза Джекп добродушно и попита: — Каква е тази втора лъжичка за кафе?

— В чинийката на мадам Жизел е имало две лъжички.

— Това е на сватба, според поверието.

— В този случай — каза Поаро — е било на погребение.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ВТОРА

ДЖЕЙН СМЕНЯ ПРОФЕСИЯТА СИ

Когато Поаро, Норман Гейл и Джейн се срещнаха, за да вечерят заедно след „изнудването“, Норман с облекчение научи, че услугите на мистър Робинсън повече няма да се необходими.

— Добрият мистър Робинсън е мъртъв — обясни Поаро и вдигна чашата си. — Да пием в негова памет.

— Лека му пръст — каза Норман със смях.

— Какво стана? — попита Джейн Поаро.

Той ѝ се усмихна.

— Научих това, което ме интересуваше.

— Имала ли е вземане-даване с Жизел?

— Да.

— От разговора ми с нея това стана напълно ясно — намеси се Норман.

— Да, така е — съгласи се Поаро, — но исках да чуя всички подробности.

— И чухте ли ги?

— Да.

Двамата го погледнаха въпросително, но Поаро заговори за взаимовръзката между кариера и живот.

— Хората, които не са попаднали на мястото си, далеч не са толкова много, колкото може да ни се стори на пръв поглед — каза той. — Повечето от тях, независимо какво говорят, си избират професии, които желаят тайно или несъзнателно. Ще чуете някой, който работи в кабинет, да казва: „Искам да видя далечни и нецивилизовани страни. Искам да живея истински живот, изпълнен с приключения.“ Само че след това ще забележите, че само обича да чете за тези страни, а всъщност предпочита безопасността и относителното удобство на служебния си стол.

— Според вас — каза Джейн — желанието ми да пътувам в чужбина не е истинско... Че истинското ми призвание е да се ровя в

косите на жените... Е, това не е истина.

Поаро ѝ се усмихна.

— Вие все още сте много млада. Човек опитва едно, друго, трето и едва накрая се спира на онова, което желае най-много.

— Ами ако най-много желая да съм богата?

— Е, това е по-труден въпрос.

— Не съм съгласен с вас — каза Гейл. — Станах зъболекар по случайност, не защото сам си го избрах. Чичо ми също беше зъболекар и искаше да работя с него... Аз пък исках приключения и да обикалям света. По едно време заряхах зъболекарството и станах фермер в Южна Африка. Но не постигнах кой знае какво... Нямах достатъчно опит. Принудих се да приема предложението на чичо ми и да се върна, за да работим заедно тук.

— А сега смятате отново да зарежете професията си и да заминете за Канада. Изглежда имате слабост към колонииите.

— Този път ще бъда принуден да постъпя така.

— Просто не е за вярване колко често обстоятелствата принуждават човек да направи точно това, което му се иска да направи.

— Нищо не ме принуждава да замина — каза Джейн с копнеж. — Ще ми се да не беше така.

— Е, добре. Правя ви предложение тук и сега. Следващата седмица заминавам за Париж. Ако желаете, можете да работите като моя секретарка. Ще ви давам добра заплата.

Джейн поклати глава.

— Не бива да напускам Антоан. Там имам добра работа.

— Тази, която предлагам, също е добра.

— Да, но е само временна.

— Мога да ви издействам друга подобна.

— Благодаря, но не мисля, че ще рискувам.

Поаро я погледна и се усмихна тайнствено.

Три дни по-късно телефонът му иззвъня.

— Мосю Поаро? — Беше Джейн. — Онова предложение още ли е валидно?

— Да, разбира се. Заминавам за Париж в понеделник.

— Наистина ли? Мога ли да дойда с вас?

— Да. А какво ви накара да промените решението си?

— Скарах се Антоан. В интерес на истината една клиентка ме изкара от кожата. Беше абсолютна... не, не мога да кажа това по телефона. Бях малко изнервена и вместо да си държа езика зад зъбите, аз избухнах и ѝ казах точно какво мисля за нея.

— А, да. Мисълта за големите открити пространства.

— Какво казахте?

— Казах, че умът ви е бил зает с нещо друго.

— Не умът ми, езикът ми излезе извън контрол. Достави ми удоволствие... Очите ѝ се изцъклиха като на противния ѝ пекинез, още малко щяха да изпаднат... но както и да е. Изхвърлиха ме и това е. Може би някога ще си намеря друга работа, но първо искам да отида до Париж.

— Добре, заминаваме. По пътя ще ви дам подробни инструкции.

Поаро и новата му секретарка не пътуваха със самолет, за което Джейн тайно беше благодарна. Неприятното преживяване от първия ѝ полет бе разклатило нервите ѝ, а освен това тя не искаше да си припомня отпуснатата на седалката фигура, облечена в черно...

Във влака от Кале до Париж те бяха сами в купето и Поаро обясни на Джейн какви са плановите му.

— В Париж има няколко души, с които искам да се срещна — адвокат, мосю Тибо, мосю Фурние от полицията... Меланхоличен човек, но иначе интелигентен... И най-накрая двамата Дюпон... Мадмоазел Джейн, докато аз се занимавам с бащата, искам да проверя сина на вас. Вие сте много очарователна, привлекателна... Предполагам, че младият Дюпон не ви е забравил...

— Виждахме сме се и след това — отговори Джейн и леко се изчерви.

— Така ли? И как стана това?

Джейн се изчерви още повече и описа срещата в ресторанта.

— Отлично! Още по-добре. Колко добра беше идеята да ви взема със себе си в Париж! А сега слушайте внимателно, мадмоазел Джейн. Трябва да се стремите доколкото е възможно да не споменавате убийството на мадам Жизел, но не избягвайте темата, ако я подхване Дюпон. Би било добре, ако успеете да го оставите с впечатлението, че е заподозряна лейди Хорбъри, но не трябва да го казвате изрично.

Реших да замина за Париж най-вече за да поговоря с мосю Фурние и за да се опитам да разбера повече подробности за отношенията на лейди Хорбъри с убитата.

— Горката лейди Хорбъри! Изкарахте я истинско чудовище!

— Не мога да кажа, че е от жените, от които се възхищавам...

Ще ѝ дам възможност поне веднъж да е полезна с нещо.

Джейн се поколеба за малко и след това попита:

— Не подозирате младия Дюпон, нали?

— Не, не, не. Искam единствено да получа информация. — Поаро я стрелна с очи. — Той ви привлича, нали? Този млад човек... Има сексапил?

Джейн се засмя.

— Не, не бих казала това за него. Той е много семпъл, но пък е мил.

— Значи така го определяте? Семпъл?

— Наистина е семпъл. Може би защото е водил обикновен живот, встрани от светските интриги.

— Така е — съгласи се Поаро. — И освен това не се е занимавал със зъбите на хората. Спестено му е било разочарованието да види как някой кумир на обществото трепери от страх на зъболекарския стол.

Джейн се засмя.

— Не мисля, че Норман е имал възможността да лекува кумирите.

— Все едно, защото се кани да замине за Канада.

— Вече говори за Нова Зеландия. Смята, че ще харесам повече тамошния климат.

— Във всеки случай е патриот. Не смята да се засели извън британските колонии.

— Надавам се — каза Джейн, — че това няма да се наложи.

Тя погледна Поаро въпросително.

— Това означава ли, че се доверявате на папа Поаро? Е, добре... Ще направя всичко, което мога... Обещавам. Но имам много силното предчувствие, мадмоазел, че има някаква друга фигура, която все още не е излязла на сцената... Която не е изиграла ролята си...

Той поклати глава и се намръщи.

— Мадмоазел, в този случай има някакъв неизвестен фактор. Всичко говори за това.

Два дни след пристигането си в Париж, Поаро и секретарката му отидоха да вечерят в малък ресторант заедно с Дюпон баща и син, като гости на Поаро.

Джейн реши, че старият Дюпон е не по-малко очарователен от сина си, но почти не ѝ се отдаде възможност да поговори с него, защото Поаро го обсеби безкомпромисно още от самото начало. Тя намери младия Дюпон също така лесен за общуване, както и в Лондон. Приятното му, момчешко държане ѝ допадна както и преди. Беше толкова симпатичен!

Въпреки всичко, докато говореше и се смееше със събеседника си, Джейн напрягаше уши, за да долови какво си приказват двамата възрастни мъже. Чудеше се какво точно иска да научи Поаро. Доколкото можеше да чуе, досега не бяха обелили и дума за убийството. Белгиецът умело насочваше разговора към миналото. Интересът му към археологическите проучвания в Персия ѝ се струваше искрен и дълбок. Мосю Дюпон изглежда се наслаждаваше на вечерта изключително много. Рядко попадаше на толкова интелигентен и внимателен слушател.

Не стана съвсем ясно чие беше предложението двамата млади да отидат на кино, но когато те тръгнаха, Поаро приближи стола си до масата и сякаш беше готов с още по-голямо внимание да слуша за археологическите проучвания.

— Да, разбирам — каза той. — Естествено в тези тежки времена е много трудно да се съберат достатъчно средства. Приемате ли частни дарения?

Мосю Дюпон се засмя.

— Скъпи приятелю! Та ние се молим на колене за тях! Само че нашите разкопки не могат да привлекат вниманието на голямата част от хората. Те искат главозамайващи открития... Най-много им харесва златото... когато е в големи количества. Просто удивително е колко малко средният човек се интересува от стари глинени съдове. Грънчарството... цялата история на човешкия род може да се представи чрез грънчарството... Оформление, технология...

Мосю Дюпон бе отишъл далеч. Умоляваше Поаро да не се заблуждава от недоказаните твърдения в публикациите на Хикс, от

наистина престъпните грешки в датирането на Игрек и от безнадеждно псевдонаучното отделяне на пластове на Зет. Поаро тържествено обеща да не се заблуждава от публикациите на тези учени господа и попита:

— Какво ще кажете например за едно дарение от петстотин лири...

От вълнение мосю Дюпон едва не събори масата.

— Вие... Вие ми предлагате това? На мен? За да подпомогнете изследванията ни! Но това е великолепно, зашеметяващо! Най-голямото частно дарение, което сме получавали досега...

Поаро се прокашля.

— Трябва да призная... Една малка услуга...

— Но, да! Сувенир... Някакъв образец древна керамика...

— Не, не. Не ме разбрахте — прекъсна го Поаро, преди Дюпон да започне отново. — Става дума за секретарката ми. Възможно ли е да дойде с вас при някоя от експедициите ви?

За миг мосю Дюпон сякаш се разочарова.

— Е — каза той и подръпна мустаците си. — Предполагам, че ще може да се уреди. Ще трябва да поговоря и със сина си. С нас ще бъдат моят племенник и жена му... Смятахме да заминем само хора от семейството. Но все пак ще говоря с Жан...

— Мадмоазел Грей страстно се интересува от древно грънчарство. Миналото за нея е нещо изключително. Освен това мечтата на живота ѝ е да участва в разкопки... Да не говорим за наистина възхитителните ѝ умения да кърпи чорапи и да шие копчета...

— Полезни умения.

— Разбира се. Та, разказвахте ми за грънчарството на Суса.

Мосю Дюпон с радост възобнови монолога си, в който изложи собствените си теории за Суса I и Суса II.

Когато Поаро стигна до хотела, завари Жан Дюпон и Джейн да се сбогуват във фойето.

В асансьора Поаро каза на Джейн:

— Намерих ви една много интересна работа. Тази пролет ще можете да придружите двамата Дюпон в Персия.

Джейн се втрени в него.

— Полудяхте ли?

— Когато ви направят предложението, ще приемете с всички признаци на възторг.

— Разбира се, че няма да замина за Персия! Ще бъда в Канада или Нова Зеландия с Норман.

Поаро и се усмихна добродушно.

— Мило дете, до следващия март има доста време. Да изразиш възторг е едно, да си купиш билет за пътуването — съвсем друго. По същия начин аз обещах да направя дарение... Но не съм подписал никакъв чек. Между другото, утре сутринта ще трябва да ви купя някакъв наръчник по древното грънчарство от Близкия Изток. Казах, че то е ваша слабост.

Джейн въздъхна.

— Работата на вашата секретарка значи не е синекурна. Нещо друго?

— Да. Казах, че умееете да шиете копчета и да кърпите чорапи съвършено.

— И това ли трябва да демонстрирам утре?

— Мисля, че ще е по-добре — отговори Поаро, — ако се доверят само на думите ми.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ТРЕТА

АН МОРИСО

В десет и половина на следващата сутрин меланхоличният мосю Фурние влезе във всекидневната на Поаро и се здрависа сърдечно с белгиеца.

Този път Фурние изглеждаше много по-оживен от друг път.

— Мосю Поаро — започна той, — има нещо, което трябва да ви кажа. Струва ми се, че сега разбрах какво означават думите ви по повод намирането на туземската тръба.

— Аха! — Лицето на Поаро просветна.

— Да — продължи Фурние и седна на близкия стол, — мислих много над думите ви и си казвах отново и отново: „Не е възможно престъплението да е извършено така, както си мислим“. И най-накрая, най-накрая, видях връзката между това и намирането на тръбата.

Поаро слушаше внимателно, без да каже нищо.

— Тогава в Лондон вие казахте: „Защо намерихме тръбата, след като тя лесно би могла да се изхвърли през вентилационния отвор?“ Сега си мисля, че знам отговора. Намерихме тръбата, защото убиецът е искал да я намерим.

— Браво! — каза Поаро.

— Значи това имахте предвид тогава? Така си и помислих. И направих още една крачка. Зададох си въпроса: „Защо убиецът е искал да намерим тръбата?“ И ето мой отговор: „Защото убийството не е извършено с нея.“

— Браво! Браво! Това са точно моите разсъждения.

— Казах си: „Отровният шип, да, но не и тръбата.“ Значи нещо друго е използвано, за да бъде изпратен той на разстояние... Нещо, което човек лесно би могъл да опре до устата си, без да направи впечатление. След това си спомних колко настоявахте да се изготви пълен списък на вещите на пътниците в багажа и в джобовете им. Две неща особено привлякоха вниманието ми... Лейди Хорбъри е имала две цигарета, а пред двамата Дюпон е имало кюрдски лули.

Мосю Фурние замълча.

— И двете неща биха могли да се опрат до устните, без никой да обърне внимание... Прав съм, нали?

Поаро се поколеба и след миг каза:

— На прав път сте, да. Но трябва да продължите още малко... И не бива да забравяте осата.

— Осата? — Фурние се втренчи в него. — Не, тук не ви разбирам. Не виждам какво общо има тази оса.

— Не виждате? Но именно тя...

Той млъкна, защото иззвъня телефонът.

Вдигна слушалката.

— Ало? Ало? А, добро утро. Да аз съм, Еркюл Поаро. — Той се обърна към Фурние и каза: — Мосю Тибо...

— Да, да, наистина: Много добре, а вие? Мосю Фурние? Точно така... Да, пристигна... В момента е тук.

Поаро свали слушалката надолу каза на Фурние:

— Опитал се да ви намери в службата и са му казали, че сте тръгнали насам. По-добре говорете с него. Струва ми се възбуден.

Фурние пое слушалката.

— Ало? Да? Фурние на телефона... Какво?... Какво?... Но наистина ли?... Да, разбира се, сигурен съм, че ще дойде. Тръгваме веднага!

Той затвори телефона и погледна Поаро.

— Дъщерята. Дъщерята на мадам Жизел.

— Какво?

— Да, дошла е, за да потърси наследството си.

— Откъде е дошла?

— От Америка, доколкото разбрах. Тибо я е помолил да отиде при него в единадесет и половина. Предлага да отидем и ние, за да да поговорим.

— Естествено! Тръгваме веднага... Ще оставя бележка за мадмоазел Грей.

Той написа:

Случиха се някои неща, поради което съм принуден да изляза. Ако дойде или се обади мосю Жан Дюпон, моля

бъдете мила с него. Говорете му за скъсани копчета и чорапи, но не и за древно грънчарство. Рано е. Той ви се възхищава, но е много интелигентен!

Еркюл Поаро

— А сега да тръгваме, приятелю — каза Поаро и стана. — Точно това чаках от много време. Появата на тъмната фигура, чието присъствие чувствам отдавна. Сега, съвсем скоро, ще разбера всичко.

Мосю Тибо посрещна Поаро и Фурние много радушно. След обичайната размяна на любезности и учтиви въпроси, адвокатът заговори за наследницата на мадам Жизел.

— Вчера получих писмо — каза той, — а тази сутрин се появи и самата млада дама.

— На каква възраст е мадмоазел Морисо?

— Мадмоазел Морисо, или по-скоро мисис Ричардс, защото е омъжена, е точно на двадесет и четири години.

— Представи ли документи, които доказват самоличността ѝ? — попита Фурние.

— Разбира се, разбира се.

Адвокатът отвори папката, намираща се до лакътя му.

— Най-напред ето това.

Беше копие на брачно свидетелство, удостоверяващо брака между Джордж Леман и Мари Морисо, и двамата от Квебек. Датата беше от 1910 година. Там беше и кръщелното свидетелство на Ан Морисо Леман. Имаше и някои други документи.

— Това хвърля известна светлина върху ранните години на мадам Жизел — каза Фурние.

Мосю Тибо кимна.

— Доколкото успях да разбера — каза той, — Мари Морисо е била гувернантка или прислужничка, когато срещнала този Леман. Той не бил добър човек и я изоставил скоро след сватбата, а тя отново върнала моминското си име. Детето било прието в „Институт дьо Мари“ в Квебек и било отгледано там. Мари Морисо или Леман, напуснала Квебек скоро след това, предполагам с някой мъж, и дошла

във Франция. От време на време изпращала пари, а най-накрая изпратила голяма сума, която трябвало да бъде дадена на детето, когато то навърши пълнолетие. По това време вече Мари Морисо или Леман изглежда е водела нередовен живот, защото е предпочела да стои настрана и да няма никакви лични контакти.

— А как момичето е разбрало, че е получило наследство?

— Пуснахме дискретни обяви в някои вестници. Изглежда директорката на „Институт дьо Мари“ е попаднала на някоя от тях и е писала или телеграфирала на мисис Ричардс, която по това време е била в Европа и се канела да се връща в Щатите.

— А кой е Ричардс?

— Доколкото разбрах, американец или канадец от Детройт. По професия е производител на хирургически инструменти.

— И не е придружавал жена си?

— Не, той все още е в Америка.

— Мисис Ричардс в състояние ли е да хвърли повече светлина върху възможните причини за убийството на майка си?

Адвокатът поклати глава.

— Тя не знае нищо за майка си. Всъщност, макар че директорката веднъж го споменала, не можела дори да си спомни моминското име на майка си.

— Изглежда — отбеляза Фурние — появата ѝ на сцената няма да е от голяма полза за разрешаването на загадката. И трябва да си призная, че никога не съм смятал иначе. В момента ме занимава нещо друго. Разсъжденията ме доведоха до трима заподозрени.

— Четирима — каза Поаро.

— Така ли мислите?

— Не, аз не казвам това. Но според теорията, която развихте пред мен, не е възможно да са само трима. — Той рязко вдигна ръка. — Двете цигарета, кюрдските лули и флейтата. Не забравяйте флейтата, приятелю.

Фурние направи някакво възклицание, но в този момент вратата се отвори и един застаряващ чиновник промърмори:

— Дамата се върна.

— Ето — каза Тибо. — Сега ще можете сами да видите наследницата. Влезте, мадам. Позвовете ми да ви представя мосю Фурние от френската полиция, който е натоварен с разследването на

смъртта на майка ви от френска страна... А това е мосю Еркюл Поаро, чието име може би ви е познато... Той любезно ни предостави помощта си. Това е мадам Ричардс.

Дъщерята на мадам Жизел беше чернокоса, млада жена. Беше елегантна, макар и семпло облечена.

Тя подаде ръка на всеки от мъжете, като промърмори някакви любезности.

— Макар че, господа, боя се, че в случая аз едва ли се чувствам дъщеря. През целия си живот, независимо от всичко, аз съм била сирак.

В отговор на въпроса на Фурние тя се изказа топло и с благодарност за майка Анжелик, директорката на „Институт дьо Мари“.

— С мен тя винаги е била самата доброта.

— Кога напуснахте нейния институт, мадам?

— Когато бях на осемнадесет, мосю. Започнах сама да изкарвам хляба си. Известно време работех като маникюристка, после като шивачка. Срегнах съпруга си в Нида. Тогава той тъкмо се канеше да се връща в Щатите. След това дойде още веднъж в Холандия по работа и преди месец се оженихме в Ротердам. За жалост, наложи се да се върне в Канада. Аз трябваше да остана, но не след дълго ще отида при него.

Ан Ричардсън говореше френски съвсем свободно — беше ясно, че е повече францужойка, отколкото англичанка.

— Научили сте за трагедията... как?

— Естествено прочетох за това във вестниците, но не знаех, не си давах сметка, че жертвата е майка ми. След това получих телеграма тук в Париж от майка Анжелик. Тя ми даде адреса на мосю Тибо и ми припомни моминското име на майка ми.

Фурние кимна замислено.

Те поговориха още малко, но стана ясно, че мисис Ан Ричардс не може да им помогне много в издирването на убиеца. Оказа се, че тя не знае нищо за живота на майка си и за деловите ѝ взаимоотношения.

Поаро я попита за името на хотела, в който е отседнала, и заедно с Фурние си тръгна.

— Разочарован сте, предполагам? — каза Фурние. — Нима се надявахте да научите нещо от това момиче? Да не би да подозирахте,

че е самозванка? Или все още смятате, че е такава?

Поаро поклати глава обезкуражено.

— Не, не мисля, че е самозванка. Документите ѝ ми се сториха съвсем истински... Странното е, че ми се струва, че вече съм я виждал някъде... Напомня ми за някого...

— Прилича ви на убитата? — попита Фурние, изпълнен със съмнение. — Разбира се, че не.

— Не, не е това... Ще ми се да можех да си спомня... Сигурен съм, че съм виждал лицето ѝ...

Фурние го изгледа с любопитство.

— Според мен вие винаги сте проявявали интерес към липсващата дъщеря.

— Естествено — отговори Поаро и леко вдигна вежди. — Ако някой печели нещо от смъртта на мадам Жизел, това е именно тази млада дама... При това много осезателно... в брой.

— Така е, но с какво ни помага този факт?

Поаро остана известно време мълчалив. Той следваше хода на собствените си мисли.

— Приятелю — каза той накрая. — Тази дама получава в наследство много пари. Нима е чудно, че още от самото начало се питах дали не е свързана с убийството? В този самолет имаше три жени. Едната от тях, мис Виниша Кър, е от добре известно аристократично семейство. А другите две? Още откакто Елиз Грандие каза, че може би бащата на Ан Морисо е англичанин, аз не изключвах възможността една от останалите две да е тази дъщеря. Възрастта и на двете е горе-долу същата. Лейди Хорбъри е била кабаретна актриса с донякъде неясен произход и се е подвизавала под псевдоним. Мис Джейн Грей, както самата тя ми каза, е била отгледана в сиропиталище.

— Аха! — възкликна французинът. — Значи за това мислите през цялото време! Нашият приятел Джеп би казал, че сте прекалено изобретателен.

— Да, вярно е, че често ме обвинява в усложняване на нещата.

— Виждате ли?

— Но в интерес на истината това не е вярно! Аз винаги подхождам по най-простия възможен начин! И никога не отказвам да приема фактите такива, каквито са.

— Но сега сте разочарован? Очаквахте нещо повече от тази Ан Морисо, нали?

Вече влизаха в хотела на Поаро. Един предмет, оставен върху бюрото на рецепцията, припомни на Фурние нещо, което Поаро бе казал по-рано тази сутрин.

— Трябва да ви благодаря за това, че посочихте грешката, която бях допуснал. Обърнах внимание на двете цигарета на лейди Хорбъри и на кюрдските лули на двамата Дюпон. Непростимо бе да не обърна внимание на флейтата на доктор Брайънт, макар и да не го подозирам сериозно.

— Така ли?

— Не ми прилича на човек, който...

Той замълча. Мъжът, застанал пред рецепцията, престана да говори с администратора и се обърна с ръка върху калъфа на флейтата. Погледът му се спря върху Поаро и на лицето му се появи мрачна усмивка.

Поаро пристъпи напред, а Фурние дискретно се оттегли.

— Доктор Брайънт — каза Поаро и се поклони.

— Мосю Поаро.

Здрависаха се. Жената, която стоеше до доктора, тръгна към асансьора. Поаро едва успя да я зърне бегло с ъгълчето на окото си.

— Е, доктор Брайънт — попита той, — пациентите ви ще могат ли да минат без вас известно време?

Доктор Брайънт се усмихна — привлекателната меланхолична усмивка, която Поаро помнеше много добре. Изглеждаше уморен, но странно спокоен.

— Вече нямам пациенти — отговори той.

След това тръгна към една от масите и попита:

— Чаша шери, мистър Поаро? Или някакъв друг аперитив?

— Да, благодаря ви.

Те седнаха и докторът поръча. След това каза бавно:

— Не, вече нямам пациенти. Оттеглям се.

— Толкова внезапно решение?

— Не, никак не е внезапно.

Докторът остана мълчалив, докато сервираха напитките им. След това вдигна чаша и каза:

— Това е едно необходимо решение. Оттеглям се доброволно, преди да са ме задраскали от регистъра. — Продължи да говори с тих, далечен глас. — В живота на всеки идва момент, когато настъпва обрат, мосю Поаро. Човек застава на кръстопът и трябва да реши по кой път да поеме. Обичам професията си много... Жалко е... много жалко е, че я изоставям. Но на този свят има и други неща... Например човешкото щастие...

Поаро не каза нищо. Чакаше.

— Има една жена... моя пациентка, която много обичам. Тя има съпруг, който ѝ причинява безкрайни страдания. Той взема наркотици. Ако бяхте лекар, щяхте да знаете какво означава това. Тя няма собствени пари и затова не може да го напусне... Известно време не можех да се реша, но това време вече отмина. Двамата с нея заминаваме за Кения, където ще започнем нов живот. Надявам се най-накрая да ѝ осигуря малко щастие... Страдала е толкова много...

Той отново замълча, след което каза оживено:

— Мосю Поаро, казвам ви всичко това, защото съвсем скоро ще стане обществено достояние... Колкото по-бързо научите, толкова по-добре.

— Разбирам — отвърна Поаро и след малко добави: — Както виждам, взел сте и флейтата си.

Доктор Брайънт се усмихна.

— Флейтата ми, мосю Поаро, е най-старият ми приятел... Когато всичко останало се провали, остава музиката...

Ръката му се плъзна с обич по калъфа на инструмента и той стана.

Поаро също стана.

— Желая ви всичко най-хубаво, докторе... А също и на мадам — каза Поаро.

Когато Фурни се върна при него, Поаро беше на рецепцията и поръчваше да го свържат по телефона с Квебек.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТА

ЕДИН СЧУПЕН НОКЪТ

— А сега какво? — попита Фурние. — Още ли ви безпокои наследницата? Според мен това е ваша идея фикс.

— Ни най-малко, ни най-малко — отговори Поаро. — Но във всички неща трябва да има ред и систематичност. Преди човек да започне нещо ново, трябва да доведе докрай предишното.

Той се огледа наоколо.

— Ето я мадмоазел Джейн. Предлагам ви да отидете да вечеряте, аз ще дойда след малко.

Фурние се съгласи и заедно с Джейн отиде в ресторанта.

— Е — попита го тя с любопитство, — как изглежда Ан Морисо?

— Малко над средна на ръст, черна коса, тъмна кожа, остра брадичка...

— Говорите точно както пише в паспортите — прекъсна го Джейн. — Описанието в паспорта ми е направо обидно! Нос правилен, особени белези няма... Сякаш може да има неособени белези! Чело обикновено, уста обикновена... Каква ли друга може да е?

— Но очите ви са необикновени — каза Фурние.

— Очите ми са сиви... не много вълнуващ цвят.

— А кой, мадмоазел, ви е казал, че това не е вълнуващ цвят? — възрази французинът и се облегна на масата.

Джейн се засмя.

— Владеете английски много добре — каза тя. — Кажете ми повече за Ан Морисо. Хубава ли е?

— Доста — отговори Фурние предпазливо. — И не се казва Ан Морисо. Казва се Ан Ричардс. Омъжена е.

— Мъжът и беше ли с нея?

— Не.

— А защо не? Интересно?

— Защото е в Канада или в Щатите.

Фурние разказа някои факти от живота на Ан. Тъкмо когато завършваше разказа си, се появи Поаро.

Изглеждаше малко разочарован.

— Е, mon cher? — попита Фурние.

— Говорих със самата директорка, майка Анжелик. Трансатлантическите телефонни връзки са много романтично нещо... Да разговаряш с някой, който се намира на другия край на земята...

— И снимките, предавани по телеграфен път, са романтично нещо. Науката е най-големият романс. Но какво искахте да кажете?

— Разговарях с майка Анжелик. Тя потвърди всичко, което ни каза Ан Ричардс за живота ѝ в „Институт дьо Мари“. Отговори ми съвсем искрено за майка ѝ, която напуснала Квебек с някакъв французин, занимаващ се с търговия на вино. На времето тя била доволна, че детето няма да попадне под влиянието на майка си. Според нея Жизел била тръгнала към пропастта. Въпреки всичко изпращала пари редовно, но нито веднъж не предложила да се срещнат.

— Разговорът ви е бил повторение на това, което чухме тази сутрин.

— В общи линии, да. Само че с повече подробности. Ан Морисо напуснала „Институт дьо Мари“ преди шест години, за да стане маникюристка, след това станала прислужница и като такава заминала от Квебек и дошла в Европа. Не пишела често, но майка Анжелик получавала вести от нея горе-долу два Пъти годишно. Когато прочела във вестниците за убийството на мадам Жизел, тя решила, че това може би е майката на Ан — Мари Морисо, живяла някога в Квебек.

— Ами съпругът? — попита Фурние. — Сега, след като знаем, че Жизел е била омъжена, той също би могъл да е от значение.

— Мислих и за това. Това беше една от причините да се обадя по телефона. Джордж Леман — съпругът •мъчител на Жизел, е бил убит в първите дни на войната.

Поаро замълча и изведнъж попита:

— Какво казах пред малко? Не, не последното... преди това? Имам чувството... не си давам ясно сметка, но имам чувството, че беше нещо важно...

Фурние повтори доколкото беше в състояние съдържанието на последните няколко забележки на Поаро, но дребният детектив поклати глава неудовлетворено.

— Не, не беше това. Е, няма значение...

След това той се обърна към Джейн и я заговори.

Когато свършиха с вечерята, Поаро предложи да пият кафе във фойейто на хотела.

Джейн се съгласи и протегна ръка, за да вземе чантата и ръкавиците си, които бяха на масата. Когато ги вдигна, тя се намръщи леко.

— Какво има, мадмоазел?

— О, нищо сериозно — засмя се Джейн. — Счупих си нокътя. Трябва да го изпиля.

Изведнъж Поаро се отпусна на стола.

— Norn d'un pom d'un pom^[1] — промърмори той тихо.

Другите двама се вгледаха в него с изненада.

— Мистър Поаро? — извика Джейн. — Какво има?

— Нищо — отговори той. — Просто си спомних защо лицето на Ан Морисо ми е познато. Виждал съм я... На борда на самолета в деня на убийството! Лейди Хорбъри изпрати да я повикат, за да ѝ донесе пиличка за нокти. *Ан Морисо беше прислужницата на Лейди Хорбъри!*

---

[1] Името, името (фр.) — Бел.пр. ↑

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ПЕТА

„БОЯ СЕ“

След това неочаквано откритие тримата, седнали около масата почти се вцепениха. С него разследването поучаваше съвършено нов обрат.

Оказваше се, че Ан Морисо не само има нещо общо с трагедията, но и е била в самолета по време на полета. На всички им трябваха по няколко минути, за да осъзнаят тази новина.

Поаро направи нетърпелив жест с ръка, очите му бяха затворени, лицето му бе изкривено от напрежение.

— Само минутка, само минутка — умоляваше той. — Трябва да помисля, разбирате ли! Трябва да преценя как това нещо ще се отрази на хипотезата ми за случая! Трябва да премисля всичко... Трябва да си спомня! Хиляди пъти проклет да е нещастният ми стомах! Бях изцяло погълнат от вътрешните си усещания!

— Значи тя е била в самолета — каза Джейн. — Високо, чернокосо момиче. — Тя също притвори очи опитвайки се да си спомни. — Лейди Хорбъри я нарече Мадлен.

— Точно така. Мадлен — каза Поаро.

— Лейди Хорбъри я изпрати до края на пътеката, за да донесе тоалетната ѝ чантичка... помня, че беше червена.

— Искате да кажете, че това момиче е минало покрай мадам Жизел? — попита Фурние.

— Точно така.

— Мотивът — въздъхна Фурние. — И възможността да го направи... Да, всичко е налице.

Тогава, с неочаквана за меланхоличния му характер ярост, той стовари юмрук върху масата.

— Но разбира се! — извика той. — Защо досега никой не спомена това? Защо тази прислужница не беше включена в списъка на заподозрените?

— Казах ви, приятелю. Казах ви! — обади се Поаро уморено. — Всичко е заради нещастния ми стомах.

— Да, да. Това е разбираемо. Но е имало и други хора с незасегнати стомаси... Стюардите, другите пътници...

— Струва ми се, че никой не го е споменал, защото прислужницата се появи доста рано. Самолетът едва беше излетял. Мадам Жизел е била жива и здрава близо час след това. Изглежда е била убита много по-късно.

— Това е любопитно — каза Фурние. — Възможно ли е отровата да е имала забавено действие? Такива неща се случват...

Поаро простена и опря глава на ръцете си.

— Трябва да помисля! Трябва да помисля! Възможно ли е всичките ми предположения досега да са били погрешни?

— Е, случват се и такива неща — каза Фурние. — И на мен ми се е случвало. Може би и на вас. Понякога се налага човек да потисне гордостта си и да промени идеите си.

— Така е — съгласи се Поаро. — Възможно е през цялото време да съм придавал прекалено голямо значение на едно определено нещо. Очаквах да открия една улика. Открих я и изградих хипотезата си върху нея. Но ако съм сгрешил още от самото начало... ако това нещо се е оказало там, където беше единствено поради някаква случайност... Тогава, да, разбира се... Ще трябва да се съглася, че съм се движил по изцяло погрешен път.

— Не можем да затворим очите си пред новия факт — каза Фурние. — Имаме налице мотив и възможност за извършване на престъплението. Какво още можем да искаме?

— Нищо. Трябва да е както казвате. Забавеното действие на отровата наистина ми се струва малко странно... на практика може да се каже, че е невъзможно. Но щом става дума за отрова не е изключено да се случи и невъзможното. Може би някаква особеност...

Той замълча.

— Трябва да обсъдим план за действие — каза Фурние. — Засега според мен ще е глупаво да събуждаме подозренията на Ан Морисо. Тя все още не знае, че сте я разпознали. Документите ѝ бяха приети за автентични. Знаем в кой хотел е отседнала и можем да държим връзка с нея чрез Тибо. Правните формалности винаги могат да се проточат. Установили сме две неща — мотив и възможност. Остава да докажем,

че Ан Морисо е притежавала змийска отрова. Остава и проблемът с американеца, който е купил туземската тръба от магазина и е подкупил Жюл Перо. Възможно е това да е съпругът, Ричардс. Смятаме, че е в Канада, само защото тя ни каза това.

— Както казвате съпругът... Да, съпругът! Чакайте, чакайте!

Поаро стисна слепоочията си с длани.

— Всичко е объркано... — промърмори той. — Не използвам малките сиви клетки на мозъка си както трябва. Не, просто правя прибързани заключения. Мисля това, което се предполага, че трябва да мисля... Не, отново греша! Ако в началото съм бил прав, не е възможно някой да е предполагал какво ще мисля...

Той замълча.

— Извинете? — попита Джейн.

Поаро не отговори веднага. Той свали ръце от слепоочията си, седна изправен и намести двете вилици и солницата, които дразнеха чувството му за симетрия.

— Хайде да разсъждаваме — каза той след малко. — Ан Морисо или е виновна, или не. Ако е невинна, тогава защо излъга? Защо скри факта, че е прислужница на лейди Хорбъри?

— Защо наистина? — намеси се Фурние.

— Така че ние приемаме Ан Морисо за виновна, защото ни е излъгала. Но почакайте. Да предположим, че първоначалната ми хипотеза е вярна... Как тази хипотеза се връзва с вината или с лъжата на Ан Морисо... Да, да... Възможно е... При едно условие... Но в този случай... ако условието е било налице... *Тогава Ан Морисо не би трябвало изобщо да е се е намирала на борда на самолета.*

Другите го гледаха търпеливо, с не особено дълбок интерес.

Фурние мислеше: „Сега разбирам какво искаше да каже англичанинът Джеп. Този старец наистина създава трудности. Искане да усложни нещо, което е достатъчно ясно. Не е в състояние да приеме едно очевидно обяснение, без да се опита да убеди всички, че то съвпада с предварителните му идеи.“

Джейн мислеше: „Изобщо не мога да разбера какво иска да каже... Защо момичето да не може да е в самолета? Нали е трябвало да бъде с лейди Хорбъри? Имам чувството, че шикалкави...“

Изведнъж Поаро пое въздух със свистене.

— Разбира се! — възкликна той. — Това е една възможност и не би трябвало да е трудно да разберем дали...

Изправи се.

— А сега какво, приятелю? — попита Фурние.

— Ще отидем до телефона — отговори Поаро.

— Трансатлантически разговор с Квебек?

— Не, този път само до Лондон.

— Скотланд Ярд?

— Не. Ще се обадя на Лейди Хорбъри у дома й на „Гровнър скуеър“. Дано само да имам късмет да я заваря вкъщи.

— Внимавайте, приятелю. Ако Ан Морисо заподозре, че се интересуваме от нея, това няма да се отрази никак добре на разследването ни. В края на краищата не бива да допускаме да вземе предпазни мерки.

— Не се безпокойте. Ще бъда максимално дискретен. Ще задам само един дребен въпрос... Напълно безобиден. — Той се усмихна. — Ако искате, елата с мен.

— Не, не.

— Но аз настоявам.

Двамата се отдалечиха и оставиха Джейн във фоайето. Мина известно време докато ги свържат, но Поаро имаше късмет. Лейди Хорбъри си беше у дома и обядваше.

— Добре. Моля предайте на лейди Хорбъри, че се обажда Еркюл Поаро от Париж. — Последва пауза. — Лейди Хорбъри, вие ли сте?... Не, не. Всичко е наред.

Уверявам ви, че няма проблеми. Изобщо не се обаждам заради това. Искам да ми отговорите на един въпрос... Да... Когато пътувате от Париж за Лондон със самолет, прислужницата ви обикновено с вас ли е, или пътува с влака? С влака... Значи в онзи случай... Разбирам... Сигурна ли сте?... А, напуснала ви е... Разбирам. Напуснала ви е неочаквано без никакво предупреждение? Mais oui, черна неблагодарност... Така е. Наистина никаква благодарност няма у тези хора... Да, да. Точно така... Не, няма нужда да се безпокоите. Au revoir. Благодаря.

Поаро затвори телефона и се обърна към Фурние с блестящи очи.

— Слушайте, приятелю. Прислужницата на лейди Хорбъри обикновено е пътувала с влака и с ферибота. В деня на убийството,

Лейди Хорбъри в последния момент е решила Мадлен да пътува със самолета.

Той улови французина за ръката.

— Бързо, приятелю! Трябва да отидем до хотела й. Ако съм прав, а мисля, че съм, нямаме никакво време за губене.

Фурние се втренчи в него, но преди да успее да попита каквото и да било, Поаро се обърна и се насочи към въртящата се врата на изхода.

Фурние забърза след него.

— Нищо не разбирам — каза той. — За какво е всичко това?

Портиерът вече отваряше вратата на едно такси. Поаро скочи в него и даде адреса на хотела на Ан Морисо.

— Моля ви, карайте бързо. Бързо!

Фурние скочи в колата след него.

— Някакво насекомо ли ви ухапа? За какво е това лудо бързане? Тази паника?

— Защото, приятелю, ако, както ми се струва, съм прав, Ан Морисо е в непосредствена опасност.

— Така ли смятате?

Фурние не можа да прикрие скептицизма в гласа си.

— Боя се — каза Поаро. — Боя се. Боже мой! Как пълзи това такси!

В този момент таксито се движеше с над четиридесет мили в час и се разминаваше на косъм с останалите коли благодарение на опитността на шофьора.

— Така пълзи, че всяка минута можем да катастрофираме — отбеляза Фурние сухо. — Освен това оставихме мадмоазел Грей да ни чака да се върнем от телефона, а напуснахме хотела без да й кажем и дума. Не е много учтиво!

— Учтиво или не, нима има някакво значение, когато става дума за живот или смърт?

— Живот или смърт? — Фурние сви рамене.

„Всичко е много хубаво — помисли си той, — но този упорит и побъркан тип може да провали всичко. Ако онова момиче научи, че сме по следите му...“

На глас той каза:

— Мосю Поаро... бъдете разумен. Трябва да бъдем много внимателни.

— Но вие не разбирате! — отговори Поаро. — Аз се боя! Боя се! Таксито рязко натисна спирачки пред хотела на Ан Морисо.

Поаро изскочи навън и едва не се сблъска с някакъв млад човек, който тъкмо излизаше. Белгиецът за миг замръзна на мястото си и се загледа след него.

— Още едно познато лице... Но къде... А, да! Спомних, си! Та това е актьорът Реймънд Бараклъф!

Поаро направи крачка, за да влезе в хотела, но Фурние го задържа за ръкава.

— Мосю Поаро! Възхищавам се и уважавам вашите методи, но... но нещо много силно ми подсказва, че не трябва да вършим необмислени неща. Тук във Франция за този случай отговарям аз...

Поаро го прекъсна:

— Разбирам безпокойството ви, но не се притеснявайте, че ще извърша нещо необмислено. Да попитаме на рецепцията. Ако мадам Ричардс е тук и е добре, всичко е наред, ще можем да седнем и спокойно да обсъдим следващото си действие. Няма да възразите, нали?

— Не, не разбира се.

— Добре.

Поаро мина през въртящата се врата и отиде до рецепцията. Фурние го последва.

— При вас, струва ми се е отседнала мадам Ричардс? — каза Поаро.

— Вече не мосю. Беше тук, но днес замина.

— Заминала е? — обади се Фурние.

— Да, мосю.

— А кога замина?

Администраторът погледна часовника си.

— Преди малко повече от час.

— Очаквахте ли да замине днес? Къде отиде?

Администраторът стана сериозен и беше готов да откаже да отговори, но когато Фурние му показва служебната си карта, той омекна и прояви повече готовност.

Не, дамата не оставила следващия си адрес. Според него заминаването ѝ се дължало на внезапна промяна в плановете ѝ. В началото казала, че смята да остане в хотела за около седмица.

Последваха още въпроси. Повикаха и портиера, и момчетата от асансьорите.

Според портиера, при дамата дошъл някакъв мъж. Дошъл, когато нея я нямало, но изчакал докато се върне и обядвали заедно. Що за човек бил? Американец... Типичен американец. Тя изглеждала изненадана, че го вижда. След обяда дамата наредила да свалят багажа ѝ и да го качат на едно такси.

Къде е отишла с таксито? На „Гар дьо Норд“... поне това казала на шофьора преди да тръгне. Дали американецът е тръгнал с нея? Не, тръгнала сама.

— „Гар дьо Норд“ — промърмори Фурние. — Изглежда ще пътува за Англия. С влака в два часа. Но това може и да е ход за заблуда. Трябва да се обадя в Булон и в гаража и да се опитам да открия това такси.

Сякаш страховете на Поаро се бяха предали и на него.

Лицето на французина беше угрижено.

Той пусна в ход ефективната полицейска машина с готовност.

Когато Поаро се появи във фойето на хотела, беше вече пет часът. Той завари Джейн да чете книга.

Тя отвори уста, за да го укори, но думите останаха произнесени. Нещо в лицето му я накара да се откаже.

— Какво стана? — попита тя. — Случило ли се е нещо?

Поаро взе ръцете ѝ в своите.

— Животът е много ужасен, мадмоазел — отговори той.

Нещо в тона му я разтревожи.

— Какво се е случило? — попита тя отново.

Поаро отговори бавно:

— Когато днес влакът пристигнал в Булон, във вагона за първа класа намерили мъртва жена.

Джейн пребледня.

— Ан Морисо?

— Ан Морисо. В ръката ѝ е имало малко синьо шишенце с калиев цианид.

— О! — възкликна Джейн. — Самоубила ли се е?

Поаро не отговори веднага. След това каза с тон на човек, който много внимателно подбира думите си:

— Да, полицията смята, че е самоубийство.

— А вие?

Той разпери бавно ръце в изразителен жест.

— Какво друго може да помисли човек?

— Самоубила се е... Но защо? Поради угризения на съвестта или защото се е страхувала да не я разкрият?

Поаро поклати глава.

— Животът може да бъде много ужасен — отговори той. — Човек трябва да има много смелост.

— За да се самоубие ли? Предполагам, че е така.

— За да живее, човек също трябва да има смелост — отговори Поаро.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ШЕСТА

РАЗГОВОР СЛЕД ВЕЧЕРЯ

На следващия ден Поаро напусна Париж. Джейн остана още малко, за да изпълни някои задачи, повечето от които ѝ се струваха безсмислени. Видя Жан Дюпон два пъти. Той спомена за експедицията, в която трябваше да участва и тя, но Джейн не смееше да му каже истината без съгласието на Поаро, така че направи всичко възможно да не се издаде и накрая заговори за други неща.

Пет дни по-късно я повикаха в Англия с телеграма.

Норман Гейл я посрещна на гара „Виктория“ и двамата поговориха за последните събития.

На самоубийството беше отделено много малко внимание в пресата. В някои вестници имаше само по едно малко съобщение, че някоя си мисис Ричардс, канадка, се е самоубила в експреса Париж — Булон и това беше всичко. Изобщо не се споменаваха за някаква връзка между убийството в самолета и това самоубийство.

Както Норман, така и Джейн бяха радостни. По всичко личеше, че проблемите им скоро ще приключат. Все пак Норман не беше чак толкова оптимистично настроен.

— Може да я подозират, че е убила майка си, но след като всичко завърши така, предполагам, че няма да си направят труда да изяснят нещата докрай. А ако не обявят публично кой е убиецът, не виждам каква полза можем да имаме ние от това. За хората ние ще си останем подозрителни завинаги.

Той каза същото и на Поаро, когото срещна няколко дни след това на „Пикадили“.

Поаро се усмихна.

— И вие сте като всичко останали! Смятате, че съм един старец, който не довежда нищо докрай. Слушайте, елате довечера да хапнем заедно. Ще дойде Джеп, а и нашият приятел Кланси. Имам да кажа някои неща, които може да ви се сторят интересни.

Вечерята мина приятно. Джеб се държеше покровителствено и очевидно беше в добро настроение, Норман слушаше всичко с интерес, а дребният мистър Кланси беше почти толкова развълнуван, колкото когато откри фаталния шип.

Беше ясно, че Поаро нямаше нищо против да впечатли писателя на криминални романи. След вечерята, когато сервираха кафето, белгиецът се прокашля леко смутен и не без чувство за превъзходство.

— Приятели — каза той. — Мистър Кланси прояви интерес към това, което би нарекъл „твоите методи, Уотсън“. (C'est ça, n'est-ce pas? [1]) Предлагам, ако това няма да ви отегчи... — Той направи многозначителна пауза, а Норман и Джеб казаха бързо: „Не, не“ и „Колко интересно“. — ... Предлагам да ви разкажа накратко за методите си, така, както ги приложих в този случай.

Той замълча и погледна някакви бележки. Джеб прошепна на Норман:

— Не може да се оплаче от липса на самочувствие, нали? Суетата е втората му природа.

Поаро го погледна с укор и се прокашля. Тримата продължаваха да го гледат с интерес и той заговори:

— Ще започна от самото начало. Ще се върна към авиолайнера „Прометей“ и злополучния му полет от Париж до Кройдън. Ще ви разкажа какви бяха идеите и впечатленията ми тогава, а след това ще ви кажа как те се потвърждаваха или променяха с течение на времето.

Когато малко преди да кацнем, стюардът и доктор Брайънт отидоха, за да видят трупа, аз ги придружих. Имах чувството... човек никога не може да е сигурен, че може да е нещо по моята част. Може би когато става дума за смърт, аз подхождам твърде професионално. Смъртта според мен се дели на два вида — смърт, която е моя работа, и смърт, която не е моя работа. Макар че вторият тип е много по-разпространен, когато видя смърт, аз заприличвам на ловджийско куче, което вдига глава и започва да души.

Доктор Брайънт потвърди опасенията на стюарда, че жената е мъртва. Естествено тогава още не беше възможно да се произнесе относно причините за смъртта, без да е направена аутопсия. Именно тогава мосю Жан Дюпон изказа предположението, че мадам Жизел е умряла поради алергичен шок предизвикан от ужилване от оса. За да

потвърди думите си, той показва осата, която сам беше смачкал малко преди това.

Обяснението беше съвсем правдоподобно и беше напълно възможно да бъде прието. На шията на мъртвата имаше белег от убождаване съвсем като от ужилване, а в самолета се намери и осата.

В този момент аз имах късмета да погледна надолу и да видя това, което на пръв поглед също би могло да се вземе за умряла оса. Това беше туземският шип с жълти и черни копринени нишки в края.

В този момент дойде мистър Кланси и каза, че това е шип, който е изстрелян през специална тръба, така, както правят някои диви племена. По-късно, както знаете, беше намерена и самата тръба.

Докато кацнахме, в главата ми вече се въртяха няколко хипотези. Когато се оказах стъпил на твърда земя, умът ми отново заработи с нормалната си бързина.

— Продължавай, Поаро — прекъсна го Джеб. — Няма смисъл да страдаш от излишна скромност.

Поаро го стрелна с поглед и продължи:

— Две неща ми направиха впечатление... Както и на всеки друг. Това беше дързостта на престъплението, извършено по този начин, и изумителният факт, че никой не бе забелязал нищо!

Имаше още две неща, които ми се сториха интересни. Едното беше, че се намери оръжието. Както казах на моя приятел Джеб след предварителното следствие, било е напълно възможно то да бъде изхвърлено през прозореца, но не беше. Защо? Би било много трудно да се открие или да се проследи произхода на самия шип, но туземската тръба с етикет за цената е нещо съвсем друго.

Тогава какво е обяснението? Очевидно убиецът е *искал* да намерим оръжието.

А защо? Само един отговор ми се струваше логичен. Ако се намери отровен шип и туземска тръба, естествено е да се предположи, че убийството е извършено именно с тази тръба. Ето защо реших, че убийството *не* е извършено по този начин.

От друга страна както установи медицинската експертиза, смъртта без съмнение беше причинена от отровния шип. Затворих очи и си зададох въпроса кой е най-сигурният начин да се забие отровен шип в шията на един човек. Отговорих си веднага — най-лесно това може да бъде направено *с ръка*.

Това обясни защо е трябвало да намерим тръбата. С нея се създаваше впечатлението, че убийството е извършено от *разстояние*. Стигнах до извода, че убиецът е имал възможност да застане в непосредствена близост до мадам Жизел.

Имаше ли такъв човек? Да, двама. Двамата стюарди. И двамата биха могли да застанат до нея и да се наведат над масичката ѝ, без никой да забележи нещо необичайно.

— Само те ли?

— Не. Също и мистър Кланси. Той единствен от пътниците е минал по пътеката непосредствено до мъртвата... А аз си спомних, че именно той първи предположи, че убийството е извършено с туземската тръба.

Мистър Кланси скочи на крака.

— Протестирам! — извика той. — Протестирам! Това е възмутително!

— Седнете — каза Поаро. — Още не съм свършил. Трябва да опиша точно как стигнах до заключението си.

Така. Имах трима заподозрени — двамата стюарди и мистър Кланси. Никой от тях на пръв поглед не приличаше на убиец, но все пак трябваше да се уверя.

След това се замислих за осата. Тази оса ми се стори много странна. Най-напред, никой не я беше забелязал, докато не сервираха кафето. Сам по себе си този факт ми се стори много любопитен. На този етап си създадох теория за убийството. Реших, че убиецът е подготвил за пред света две отделни обяснения за трагедията. Първото, по-простото, беше, че мадам Жизел е била ужилена от оса и вследствие на това е умряла. Дали такова обяснение би се приело или не, е зависело от това, дали убиецът ще успее да скрие отровния шип или не. И двамата с Джеб бяхме съгласни, че това би могло да стане много лесно, стига никой да не подозира, че има някаква мръсна игра. Копринените нишки на шипа без съмнение са били поставени впоследствие, за да заприлича по цвят на оса.

И така, убиецът се приближава до мадам Жизел, забива шипа в шията ѝ и пуска осата. Тази отрова е толкова силна, че смъртта е настъпила почти моментално. Дори Жизел да извика, никой не би чул поради шума от моторите на самолета. Ако някой все пак обърне

внимание, жуженето на осата обяснява всичко. Горката жена е ужилена.

Както казах, това е бил план номер едно. *Но какво би станало ако, както се случи в действителност, някой открие отровния шип преди убиецът да успее да го прибере?* В този случай обяснението няма да е толкова просто. Ужилването отпада като възможност. Но вместо да се отърве от туземската тръба, убиецът я скрива в самолета така, че да бъде открита при претърсването. При това положение веднага ще се приеме, че убийството е извършено с нея. Ще се създаде нужното впечатление, че шипът е изстрелян от разстояние, и подозренията ще се насочат в определена посока.

В този случай възможните извършители ставаха трима, плюс един четвърти, много малко вероятен — мосю Жан Дюпон, който първи заговори за ужилването и който седеше толкова близо до мадам Жизел, до самата пътека, че спокойно би могъл да стане и да забие шипа във врата ѝ, без никой да забележи. От друга страна, много се съмнявах, че би поел такъв голям риск.

Съсредоточих се върху проблема с осата. Ако убиецът я беше донесъл със себе си на борда на самолета, у него би трябвало да има нещо като кутийка, в която да я държи. Затова и проявих такъв интерес към вещите на пътниците — към тези в джобовете и в багажа им.

И тук попаднах на нещо напълно неочаквано. Открих това, което търсех, само че не у този, у когото очаквах. В джоба на мистър Норман Гейл имаше празна кибритена кутия. *Според показанията на всички пътници мистър Норман Гейл изобщо не бе минавал по пътеката покрай мястото на мадам Жизел.* Той само е ходил до тоалетната в предния край на салона и се е върнал на мястото си.

Въпреки това, въпреки че изглеждаше невъзможно, *имаше* начин мистър Гейл да извърши престъплението... Това показва съдържанието на чантата му.

— Чантата ми? — обади се Норман Гейл. Той изглеждаше развеселен и озадачен. — Че аз вече не помня какво имаше в нея.

Поаро му се усмихна добродушно.

— Почакайте малко. Ще стигна и до това. Сега разказвам първите си идеи. Та, да продължа. Имаше четирима души, които биха могли да извършат убийството, в смисъл, че са имали възможност — двамата стюарди, мистър Кланси и мистър Гейл. След това погледнах

нещата от другата страна... от гледна точка на мотива... ако за някой от четиримата се намереше мотив, съвпадащ с възможността, убиецът би трябвало да е той. Но, уви, не успях да открия нищо такова. Моят приятел Джеб ме обвини, че обичам да усложнявам нещата. Точно обратното — подходах към проблема с мотива по най-простия възможен начин. Кой би спечелил, ако бъде премахната мадам Жизел? Най-напред това беше неизвестната ѝ дъщеря, тъй като тя щеше да наследи голямо състояние. Също така би могло да има някои хора, които Жизел е държала в ръцете си... това можеше да се предположи. Ето защо, трябваше да елиминираме възможностите една по една. От пътниците в самолета бях сигурен единствено за лейди Хорбъри, която без съмнение бе имала вземане-даване с мадам Жизел.

В нейния случай мотивът беше повече от ясен. Оказа се, че тя е посетила убитата у дома ѝ в Париж вечерта преди убийството. Била е в отчаяно положение и има приятел актьор, който лесно би могъл да се маскира като американец, купил туземската тръба от магазина и подкупил служителя от авиолиниите, за да принуди мадам Жизел да пътува с обедния самолет.

Оттук нататък проблемът се оказа разделен на две части. От една страна, не виждах как е било възможно лейди Хорбъри да извърши убийството, а от друга, стюардите, мистър Кланси и мистър Гейл нямаха никакъв *мотив* да го извършат.

Нито за миг не съм забравял за съществуването на неznайната дъщеря на мадам Жизел и факта, че тя наследява всичко. Попитах се дали някой от четиримата заподозрени не е женен и възможно ли е жена му да е въпросната Ан Морисо? Ако баща ѝ е бил англичанин, не беше изключено момичето да е отрасло в Англия. Жената на Митчъл отпадна веднага. Тя е типична англичанка от Дорсет. Дейвис ухажваше момиче, чиито родители са живи. Мистър Кланси не е женен. Мистър Гейл очевидно беше влюбен в мис Джейн Грей.

Трябва да кажа, че проверих произхода на мис Грей много внимателно, след като в един непринуден разговор тя ми каза, че е отраснала в дом за сираци в Дъблин. Скоро се убедих, че тя не може да е мис Ан Морисо.

След това направих онази таблица с последствията за всеки от пътниците... двамата стюарди нито печелеха, нито губеха от смъртта на мадам Жизел, освен че Митчъл беше доста шокиран от смъртта ѝ.

Мистър Кланси се канеше да пише книга с подобен сюжет и се надяваше да спечели от нея доста пари. Мистър Гейл губеше пациентите си. Нищо, което да ми помогне, в този случай.

И въпреки всичко по онова време аз вече бях убеден, че *убийството е извършил Норман Гейл*. У него беше празната кибритена кутия... Съдържанието на куфарчето му. На пръв поглед той губеше, а не печелеше от смъртта на мадам Жизел. Само че първият поглед може да заблуждава.

Реших да го опозная по-добре. Убеден съм, че рано или късно в разговорите човек се издава... Хората изпитват непреодолимо желание да говорят за себе си.

Опитах се да спечеля доверието на мистър Гейл. Престорих се, че му се доверявам, и го накарах да ми помогне. Убедих го да инсценира изнудването на лейди Хорбъри. Именно там той допусна първата си грешка.

Предложих му леко да промени външността си, а той се яви в невъзможен и комичен вид! Просто някакъв фарс! Бях сигурен, че никой не би могъл да изиграе една роля по-лошо, отколкото се канеше да го направи той. Каква беше причината за това? Страхувайки се от вината си, той не искаше да покаже, че е добър актьор. Когато обаче промених жалката му маскировка, артистичната му дарба изведнъж се възстанови. Изигра ролята блестящо и лейди Хорбъри не можа да го познае. Това ме убеди, че би могъл да се представи за американец в Париж и че би могъл да изиграе ролята след това на борда на „Прометей“.

Тогава доста сериозно се разтревожих за мадмоазел Джейн. Тя или беше негова съучастница, или беше изцяло невинна... Във втория случай тя се превръщаше в жертва. Един ден можеше да се окаже омъжена за убиец.

За да предотвратя прибързаната женитба, аз отведох мадмоазел Грей със себе си в Париж като моя секретарка.

Когато бяхме там, се появи и неизвестната дъщеря, за да потърси наследството си. Имах чувството, че съм я виждал някъде, но не можех да си спомня къде. Най-накрая си спомних, но беше твърде късно...

Фактът, че действително е била в самолета и че *излъга за това* изглежда опровергаваше всичките ми теории. Изглеждаше несъмнено, че тя е убиецът.

Но ако тя е била убиецът, не е била сама. Имала е съучастник — човекът, който е купил туземската тръба и е подкупил Жюл Перо.

Кой е този човек? Възможно ли е той да е съпругът ѝ?

И след това изведнъж ми дойде наум истинското обяснение... Истинското, ако успееш да се уверя в едно нещо. Ако теорията ми беше вярна, Ан Морисо не би трябвало да е била в самолета. Обадох се на лейди Хорбъри и получих отговор. Прислужничката Мадлен е пътувала с „Прометей“ защото така е хрумнало на господарката ѝ в последната минута.

Поаро замълча.

Мистър Кланси каза:

— Хм... Но... Боя се, че не ми е много ясно.

— И кога престанахте да ме смятате за убиец? — попита Норман.

Поаро се обърна към него.

— Не съм преставал. *Вие сте убиецът...* Чакайте. Ще ви кажа всичко. През последната седмица с инспектор Джеб не си губихме времето... истина е, че сте станали зъболекар, за да угодите на чичо си, Джон Гейл. Приели сте името му, когато сте станали партньори, но всъщност сте син на сестра му, не на брат му. Истинското ви име е Ричардс. Именно с това име сте се представили на Ан Морисо, когато сте се срещнали миналата зима в Ница, където тя е била с господарката си. Биографията, която ни разказа тя, е вярна само в началото. Втората част е била внимателно редактирана от вас. Тя много добре е знаела моминското име на майка си. Мадам Жизел по това време е била в Монте Карло... Посочили са ви я и сте научили истинското ѝ име. Дали сте си сметка, че от нея може да се измъкне голяма сума пари и това е събудило комарджийската ви страст. Именно от Ан Морисо сте научили за връзката между мадам Жизел и лейди Хорбъри. В главата ви се е оформил планът на престъплението. Решили сте да убиете мадам Жизел по такъв начин, че всички подозрения да паднат върху лейди Хорбъри. След това планът ви е започнал да зрее и накрая е бил пуснат в действие. Подкупили сте служителя от авиолиниите, за да може мадам Жизел да пътува с лейди Хорбъри. Ан Морисо ви е казала, че самата тя ще пътува до Англия с влака. Не сте предполагали, че ще я видите в самолета и това много сериозно е застрашило плана ви, защото след като се разбере, че

единствената наследница и дъщеря на Жизел е била на местопрестъплението, съвсем естествено всички подозрения ще паднат върху нея. Според първоначалния ви план тя е трябвало да предяви претенции за наследството с перфектно алиби, тоест, но това време е трябвало да бъде във влака. След това сте смятали да се ожените за нея.

Момичето вече е било влюбено във вас. Само че вашата цел са били парите, а не бракът.

И още нещо е усложнило изпълнението на плана ви. В Ле Пине сте срещнали мадмоазел Джейн Грей и сте се влюбили в нея. Именно това ви е накарало да започнете една много по-опасна игра.

Решили сте, че трябва да получите и парите, и момичето, в което сте се влюбили. Убийството сте извършили, за да получите пари, и не сте имали намерение да се откажете от плодовете му. Заплашили сте Ан Морисо, като сте ѝ казали, че ако разкрие самоличността си веднага, неминуемо ще я заподозрат. Вместо това сте я убедили да си вземе няколко дни отпуск, отишли сте заедно в Ротердам и там сте се оженили.

След време сте я подучили как да предяви претенции за парите си. Не е трябвало да казва нищо за работата си като прислужничка и е трябвало да изглежда, че когато е извършено престъплението, тя е била в чужбина с мъжа си.

За жалост времето, когато Ан Морисо е трябвало да отиде в Париж и да поиска наследството си, съвпадна с времето, когато аз заминах за там с Джейн Грей. Това никак не е влизало в сметките ви. И аз, и мадмоазел Грей бихме могли да познаем Ан Морисо като Мадлен, прислужницата на лейди Хорбъри.

Опитали сте се да се свържете с нея навреме, но безуспешно. Накрая сам сте заминал за Париж и сте разбрал, че Ан Морисо вече е ходила при адвоката. Когато сте се видели, тя ви е казала за срещата си с мен. При това положение ситуацията е станала опасна за вас и сте решили да действате бързо.

Намерението ви е било жената, за която сте се оженили неотдавна, да не живее дълго след забогатяването си. Веднага след женитбата двамата сте подготвили завещания, с които оставяте всичко един на друг. Колко вълнуващо!

Предполагам, че първоначално сте възнамерявали да не бързате особено. Може би сте се канели да заминете за Канада... Под предлог, че тук вече нямате пациенти. Там сте смятали отново да приемете името Ричардс, а жена ви е трябвало да пристигне при вас по-късно. Както и да е, не се съмнявам, че не след дълго тя щеше, за съжаление, да умре и да остави значително състояние на безутешния вдовец. След това щяхте да се върнете в Англия като Норман Гейл, който е имал късмета да направи щастлив удар в Канада. Само че при новите обстоятелства сте решили, че няма време за губене.

Поаро замълча, а Норман Гейл отметна глава назад и се разсмя.

— Разбира се, вие безпогрешно знаете какви са били намеренията на хората! Трябвало е да се отдадете на професията на мистър Кланси! — Гласът му изведнъж стана дълбок и гневен. — Никога не съм чувал такъв водопад от безсмислици! Мосю Поаро, това, което витае във въображението ви, едва ли може да се приеме за доказателство.

Поаро нямаше вид на обезсърчен.

— Може би не може — отговори той. — Но аз разполагам и с доказателства...

— Така ли? — усмихна се Норман подигравателно. — Може би ще успеете да кажете и докажете как точно съм убил старата Жизел, след като всички прекрасно знаят, че нито веднъж не съм се доближил до нея?

— Ще ви кажа точно как сте извършили убийството — отговори Поаро. — Какво ще кажете за съдържанието на чантата си? Били сте на почивка. Защо тогава ви е била зъболекарската престилка? Ето този въпрос си зададох. И ето отговора... Защото тя твърде много прилича на престилката на стюардите... Ето какво сте направили... Когато стюардите са сервирали кафето и са отишли в другия салон, вие сте отишли до тоалетната. Там бързо сте гримирали лицето си, облекли сте престилката, взели сте една лъжичка от шкафовете срещу тоалетната и забързано, като истински стюард, сте преминали по пътеката към мястото на мадам Жизел. Забили сте шипа във врата ѝ, пуснали сте осата от кибритената кутийка, върнали сте се в тоалетната, където отново сте се преоблекли. След това бавно и спокойно сте се върнали на мястото си. Цялата операция не е отнела повече от две минути. Хората не обръщат особено внимание на стюардите.

Единственият човек, който би могъл да ви разпознае, е била мадмоазел Джейн. Но вие познавате жените! Винаги щом една жена остане сама, особено когато пътува с привлекателен млад мъж, тя използва всяка възможност, за да се огледа в огледалцето си и да оправи вида си.

— Така ли — усмихна се подигравателно Норман Гейл. — Колко интересна теория. Само че е само теория. Има ли още нещо?

— Доста — отговори Поаро. — Както казах, човек е склонен да се издава, докато води разговор... Проявихте непредпазливостта да споменете, че сте работили в някаква ферма в Южна Африка. Това, което пропуснахте да споменете, но аз си направих труда да установя със сигурност е, че тази ферма и била за отглеждане на змии...

По лицето на Норман Гейл за първи път се появи страх. Той се опита да каже нещо, но не успя.

Поаро продължи:

— Там сте се подвизавали със собственото си име Ричардс. Изпратихме телеграфно ваша снимка и тя беше разпозната. Същата снимка беше разпозната и в Ротердам, където сте се оженили за Ан Морисо.

Норман Гейл отново се опита да каже нещо и отново не успя. Нещо у него изведнъж се промени. Хубавият, жизнен млад мъж изведнъж заприлича на плъх с неспокойни очи, който се мъчи да избяга, но няма накъде...

— Бързането осуети плановете ви — продължи Поаро. — Директорката на „Институт дьо Мари“ ускори допълнително нещата, като е писала на Ан Морисо. Би било подозрително да не се обърне внимание на тази телеграма. Успели сте да убедите жена си, че ако не прикрие някои факти, или тя или вие ще бъдете заподозрени в убийството на мадам Жизел, тъй като за жалост и вие сте били в самолета. Когато сте се срещнали след разговора й с мен, вие още повече сте ускорили нещата. Уплашили сте се, че бих могъл да накарам Ан да ми каже истината... Може би и сама е започнала да ви подозира... След това сте я накарали да напусне бързо-бързо хотела и да се качи на влака. Дали сте й отровата насила и сте оставили празното шишенце в ръката й...

— Куп долнопробни лъжи!

— Ни най-малко. На шията й е имало синина.

— Това са лъжи, казвам ви!

— На шишенцето дори има ваши отпечатьци.

— Лъжете! Бях с...

— А, да. Бяхте с ръкавици? Мосю, струва ми се, че това малко признание е напълно достатъчно.

— Проклет малък шарлатанин! — Норман стана лилав от злоба, лицето му беше неузнаваемо. Той се нахвърли върху Поаро, но Джем беше по-бърз. Той го стисна в желязна хватка и каза с равен глас:

— Джеймс Ричардс, с псевдоним Норман Гейл, арестувам ви по обвинение за предумишлено убийство. Предупреждавам ви, че всичко, което кажете, ще бъде записано и използвано като доказателство.

Норман Гейл се разтрепери ужасно. Имаше вид на човек, който всеки момент може да получи инфаркт.

Навън чакаха двама цивилни полицаи, които го отведоха.

Останал насаме с Поаро, дребният мистър Кланси пое дъх, изпълнен с възторг.

— Мосю Поаро — каза той. — Това наистина е най-вълнуващото преживяване в живота ми. Бяхте чудесен!

Поаро се усмихна скромно.

— Не, не. Джем заслужава не по-малко възхищение. Той направи истински чудеса, докато установи, че Гейл е Ричардс. Канадската полиция в момента издирва Ричардс. Имал е връзка с някакво момиче, за което се е смятало, че се е самоубило, но на бял свят са излезли факти, които говорят за убийство.

— Ужасно! — възкликна мистър Кланси.

— Това е един убиец — каза Поаро. — И като много други убийци, жените го намират привлекателен:

Мистър Кланси се изкашля.

— Горката мис Грей.

Поаро поклати тъжно глава.

— Да, да. Казах й, че животът може да бъде много ужасен, но тя е смело момиче. Ще преживее всичко това.

С машинално движение Поаро оправи купчината вестници, които в гнева си Норман Гейл бе разпръснал.

Нещо прикова вниманието му — беше снимка на Виниша Кър на някакво конно състезание, „разговаряща с лорд Хорбъри и техен общ приятел“.

Поаро я подаде на мистър Кланси.

— Виждате ли това? След около година ще прочетете обява: „Съобщаваме за годеща и предстоящия брак между лорд Хорбъри и Вилиама Кър.“ И знаете ли кой ще е отговорен за този брак? Еркюл Поаро! Ще нося отговорност и за още един брак...

— Лейди Хорбъри и Реймънд Бараклъф?

— О, не. Тези двама души не ме интересуват. — Той се наведе напред. — Имам предвид брака между мадамозел Джейн Грей и мосьо Жан Дюпон. Помнете ми думата!

Някъде около месец по-късно Джейн отиде при Поаро и му каза:

— Трябва да ви мразя, мосьо Поаро.

Изглеждаше бледа и уморена, а около очите ѝ имаше тъмни кръгове.

— Мразете ме, ако ви харесва — отговори той. — Но ми се струва, че сте от хората, които предпочитат да гледат истината в очите, отколкото да живеят в рая на глупците... А и не бихте живели в този рай кой знае колко дълго... Отърваването от съпруги е порок, който се задълбочава.

— Беше толкова симпатичен! — каза Джейн и добави: — Никога вече няма да се влюбвам.

— Естествено — съгласи се Поаро, — с това е свършено.

Джейн кимна.

— Трябва да си намеря някаква работа. Нещо интересно, което да ме погълне изцяло.

Поаро наклони стола си назад и погледна тавана.

— Бих ви посъветвал да заминете с Дюпон в Персия. Това е много интересна работа.

— Мислех, че е само ваш ход в разследването.

Поаро поклати глава.

— Напротив. Археологията и древното грънчарство толкова ме заинтригуваха, че наистина изпратих чека с дарението, което бях обещал. Тази сутрин научих, че очакват да заминете с тях. Можете ли да рисувате?

— Да, в училище доста ме биваше.

— Отлично. Мисля, че ще се почувствате много добре.

— Наистина ли искат да замина с тях?

— Разчитат на това.

— Би било чудесно — каза Джейн — да се махна за известно време...

По лицето ѝ плъзна червенина.

— Мосю Поаро — погледна го тя с подозрение. — Нали не дадохте тези пари само, за да сте... за да сте мил с мен?

— Мил? — възкликна той, ужасен от мисълта. — Мога да ви уверя, мадмоазел, че когато става дума за пари, аз съм самата деловитост!

Той доби толкова обиден вид, че Джейн трябваше да помоли за извинение.

— Мисля — каза тя, — че трябва да посетя някои музеи, за да се запозная с древното грънчарство.

— Добра идея.

Джейн се спря на вратата и се върна назад.

— Може би не сте дали онези пари, само за да бъдете мил към мен, но все пак бяхте много мил.

Тя го целуна по върха на главата и излезе.

— Са, c'est tres gentil^[2]! — каза Еркюл Поаро.

---

[1] Така е, нали? (фр.) — Бел.пр. ↑

[2] О, това е много мило! (фр.) — Бел.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.